

PROGRAMACIÓN DO DEPARTAMENTO DE LINGUA E LITERATURA GALEGA

Curso 2022-2023

1.	INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	4
1.1.	Introdución.....	4
1.2.	Contextualización do centro e do alumnado.....	4
2.	DATOS XERAIS DO DEPARTAMENTO.....	4
2.1.	Profesorado.....	4
2.2.	Distribución do alumnado.....	5
2.3.	Organización espacial.....	5
3.	O CURRÍCULO LOMCE.....	5
4.	AS COMPETENCIAS CLAVE NA LOMCE.....	5
5.	ELEMENTOS TRANSVERSAIS NA LOMCE.....	6
6.	ESO: PRINCIPIOS FINALIDADE E OBXECTIVOS.....	6
6.1.	Principios xerais.....	6
6.2.	Finalidade.....	7
6.3.	Obxectivos da educación secundaria obrigatoria.....	7
7.	AVALIACIÓN, PROMOCIÓN E TITULACIÓN NA ESO.....	8
7.2.	Avaliación final da ESO.....	9
7.3.	Promoción.....	10
7.4.	Titulación.....	11
8.	O PAPEL DA MATERIA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA NA ESO.....	11
9.	BLOQUES DE CONTIDOS NA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.....	13
10.	RELACIÓN DE ESTÁNDARES DO PERFIL COMPETENCIAL.....	14
11.	CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO.....	14
12.	RELACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE (E INDICADORES), COMPETENCIAS CLAVE, TEMPORALIZACIÓN E MÍNIMOS ESIXIBLES E PORCENTAXE MÍNIMA DE CONSECUCIÓN DE ESTÁNDARES.....	15
12.1.	2º de ESO.....	16
12.2.	4º de ESO.....	34
13.	TEMPORALIZACIÓN DAS UD.....	47
14.	RECURSOS.....	47
15.	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	48
16.	AVALIACIÓNS.....	48
16.1.	Avaliación inicial.....	48
1.	Criterios de cualificación e corrección.....	48
1.1.	Valoración de probas, lecturas e traballo na aula.....	49
1.2.	Valoración de traballos e caderno de clase.....	49
3.	Opción B.....	49
17.	Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.....	51
18.	PROGRAMAS DE REFORZO E RECUPERACIÓN.....	51
18.1.	Programas de reforzo trimestrais.....	51
18.2.	Programas de reforzo e recuperación da materia pendente.....	51
18.3.	Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación da materia pendente.....	52
18.4.	Programa específico para alumnado repetidor.....	52
18.5.	Alumnado que se incorpora de forma tardía ao sistema educativo.....	52
18.6.	Programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento.....	52
19.	CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS.....	52
20.	CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR DE CENTRO.....	52
20.1.	Textos literarios.....	53
20.2.	Club de lectura.....	53
21.	EDUCACIÓN DIXITAL. ACCIÓNS DE ACORDO AO PLAN DE INTEGRACIÓN TIC.....	53
22.	ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	54
23.	ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO.....	54
23.1.	Tratamento integrado de linguas.....	54
24.	ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	54
25.	APRENDIZAXE BASEADA EN PROXECTOS.....	55
26.	PROCEDEMENTO DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.....	55
28.	BIBLIOGRAFÍA.....	57
	Anexo II. Modelo de rúbrica de textos escritos 2º e 4º de ESO.....	58

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

1.1.Introdución.

De acordo coa introdución ao Currículo da ESO no que fai referencia á área de Lingua galega e literatura,

“a lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician”.

Ademais, é doado concordar con esa introdución ao afirmar que

“A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido. Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural pónense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.”

E finalmente, o que nos parece especialmente importante para o ensino da nosa materia:

“...o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.”

Por suposto tamén concordamos coa citada Introdución ao sinalar que se debe

“priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.”

No Departamento seguiremos profundando na atención que se debe prestar ás competencias clave con tres finalidades que son as que habemos considerar preferentemente:

- Integrar as diferentes aprendizaxes, tanto as formais (correspondentes ás diferentes áreas do currículo) como as informais.
- Facer que os escolinos poñan as súas aprendizaxes en relación con distintos tipos de contidos e que as utilicen de maneira efectiva cando lles resulten necesarias en diferentes situacións e contextos.
- Orientar a ensinanza, ao permitir identificar os contidos e os criterios de avaliación imprescindibles, e inspirar as decisións relativas ao proceso de ensinanza e de aprendizaxe.

1.2. Contextualización do centro e do alumnado.

Para unha contextualización socioeconómica remitímonos ao noso PEC. Polo que respecta á área de Lingua e Literatura Galega, o contexto relevante defíneo unha ambientalidade lingüística que vén determinada por un alumnado na meirande parte galegofalante. Téndonos isto en conta, o noso esforzo centrarase no desenvolvemento da competencia comunicativa segundo as ideas sinaladas na Introdución do Currículo e na superación de prexuízos lingüísticos que poden comprometer o uso normal do galego no futuro.

2. DATOS XERAIS DO DEPARTAMENTO.

2.1.Profesorado.

O Departamento de Lingua Galega e Literatura é un departamento unipersoal e a xefatura do mesmo desenvólvea o profesor Luís Gómez Aldegunde, que imparte en todos os niveis e grupos da ESO agás 1ºB. Durante este curso a materia no grupo de 1º B será impartida pola profesora Adriana Ramos Mouzo, do Departamento de Xeografía e Historia.

Profesorado	Cursos que imparte
Adriana Ramos Mouzo	1º ESO B.
Luís Gómez Aldegunde (XD)	1º ESO A, 2º ESO A, 2º ESO B, 3º ESO, 4º ESO

2.2.Distribución do alumnado.

Curso	Grupo	Nº Alumnado
1º	A	17
1º	B	17
2º	A	18
2º	B	18
3º	A	25
4º	A	26

2.3.Organización espacial.

Os espazos nos que se imparte a materia de Lingua e literatura galega son os establecidos pola dirección do centro en cada curso académico. Para o curso 2022-2023 as aulas de 1º e 2º sitúanse na planta baixa do edificio de ESO. As aulas de 3º, e 4º sitúanse no primeiro andar. O resto de espazos (biblioteca, aula de vídeo e aula de informática) teñen, coma en anos anteriores, unha localización fixa.

3. O CURRÍCULO LOMCE.

Segundo dispón o artigo 2 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da ESO na Comunidade Autónoma de Galicia enténdese por currículo a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas e etapas educativas. O currículo está integrado polos obxectivos, as competencias, os contidos, os criterios de avaliación, os estándares e os resultados de aprendizaxe avaliábeis, e pola metodoloxía didáctica. A definición que no devantado Decreto se ofrece para cada un dos elementos é a seguinte:

- a) Obxectivos: referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin.
- b) Competencias: capacidades para aplicar de xeito integrado os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.
- c) Contidos: conxunto de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa, e á adquisición de competencias. Os contidos ordénanse en disciplinas, que se clasifican en materias, ámbitos, áreas e módulos, en función das ensinanzas, das etapas educativas ou dos programas en que participe o alumnado.
- d) Criterios de avaliación: referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias, e responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina.
- e) Estándares de aprendizaxe avaliábeis: especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliábeis, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado. Deben contribuir a facilitar o deseño de probas estandarizadas e comparables.
- f) Metodoloxía didáctica: conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de xeito consciente e reflexivo, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados.

4. AS COMPETENCIAS CLAVE NA LOMCE.

«En liña coa Recomendación 2006/962/EC, do 18 de decembro de 2006, do Parlamento Europeo e do Consello, sobre as competencias clave para a aprendizaxe permanente, neste decreto incorpórase a clasificación e denominación das definidas pola Unión Europea. Considérase que “as competencias clave son aquelas que todas as persoas precisan para a súa realización e o seu desenvolvemento persoal, así como para a cidadanía activa, a inclusión social e o emprego”.

Este decreto baséase na potenciación da aprendizaxe por competencias, integradas nos elementos curriculares para propiciar unha renovación na práctica docente e no proceso de ensino e aprendizaxe. Propóñense novos enfoques na aprendizaxe e na avaliación, que van supor un importante cambio nas tarefas que teñen que resolver os alumnos e as alumnas, e propostas metodolóxicas innovadoras. Unha competencia supón a combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións e outros compoñentes sociais e de comportamento que se mobilizan conxuntamente para lograr unha acción eficaz. Xa que logo, as competencias considéranse como coñecemento na práctica, un coñecemento adquirido a través da

participación activa en prácticas sociais que, como tales, se poden desenvolver tanto no contexto educativo formal, a través do currículo, como nos contextos educativos non formais e informais; conceptualízanse como “un saber facer” que se aplica a unha diversidade de contextos educativos, sociais e profesionais.

A aprendizaxe baseada en competencias caracterízase pola súa transversalidade, o seu dinamismo e o seu carácter integral. O proceso de ensino e aprendizaxe competencial débese abordar desde todas as materias de coñecemento e por parte das diversas instancias que conforman a comunidade educativa, tanto nos ámbitos formais como nos non formais e informais; o seu dinamismo reflíctese en que as competencias non se adquiren nun determinado momento e permanecen inalterables, senón que implican un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo maiores niveis de desempeño no seu uso.»

«As competencias clave están ligadas a un desempeño eficaz nun contexto determinado. As situacións de aprendizaxe deseñadas para o seu desenvolvemento deberán incorporar tarefas que contextualicen as aprendizaxes e que permitan avanzar en máis dunha competencia ao mesmo tempo. O enfoque metodolóxico deberá sustentarse nas referidas situacións de aprendizaxe, coa finalidade de que os contidos se convertan en coñecementos aplicables con eficacia. Neste deseño é responsabilidade do centro docente e do profesorado a adecuada selección da metodoloxía, que deberá ser variada e adecuada ás características e aos ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas.»

No currículo, as competencias defínense como as «capacidades para aplicar de xeito integrado os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos».

As competencias clave mencionadas no currículo son as seguintes:

Comunicación lingüística (CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA).

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais (CCEC).

5. ELEMENTOS TRANSVERSAIS NA LOMCE.

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional traballarase en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.

Fomentarse o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Do mesmo xeito, promoverse a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

A programación docente debe abranguer en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

Fomentaranse as medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.

No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que os/as alumnos/as coñezan os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

6. ESO: PRINCIPIOS FINALIDADE E OBXECTIVOS.

6.1.Principios xerais

A educación secundaria obrigatoria ten carácter obrigatorio e gratuíto, e constitúe, xunto coa educación primaria, a educación básica.

Na educación secundaria obrigatoria prestarase especial atención á orientación educativa e profesional do alumnado.

A educación secundaria obrigatoria organízase de acordo cos principios de educación común e de atención á diversidade do alumnado. As medidas de atención á diversidade nesta etapa estarán orientadas a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado, ao logro dos obxectivos da educación secundaria obrigatoria e á adquisición das competencias

correspondentes, e non poderán, en ningún caso, supor unha discriminación que lle impida alcanzar os devanditos obxectivos e competencias, e a titulación correspondente.

6.2.Finalidade

A educación secundaria obrigatoria ten por finalidade lograr que os alumnos e as alumnas adquiran os elementos básicos da cultura, nomeadamente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles/as hábitos de estudo e de traballo; preparalos/as para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral, e formalos/as para o exercicio dos seus dereitos e das súas obrigas na vida como cidadáns e cidadás.

6.3. Obxectivos da educación secundaria obrigatoria

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

6.4.Principios metodolóxicos

1. Os centros docentes elaborarán as súas propostas pedagóxicas para esta etapa desde a consideración da atención á diversidade e do acceso de todo o alumnado á educación común. Así mesmo, arbitrarán métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe, favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e promovan a aprendizaxe en equipo.

De conformidade co establecido no artigo 26.3 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, a consellería con

competencias en materia de educación establecerá as condicións que permitan que, nos primeiros cursos da etapa, o profesorado coa debida cualificación imparta máis dunha materia ao mesmo grupo de alumnos e de alumnas.

2. A metodoloxía didáctica neste etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.

3. Procurarase o traballo en equipo do profesorado co obxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinar do proceso educativo, garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente de cada grupo.

4. No proxecto educativo e nas programacións didácticas fixaranse as estratexias que desenvolverá o profesorado para alcanzar os estándares de aprendizaxe avaliábeis previstos en cada materia e, de ser o caso, en cada ámbito, así como a adquisición das competencias.

5. A intervención educativa debe ter en conta como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos/as os/as alumnos/as e mais unha atención personalizada en función das necesidades de cadaquén. Os mecanismos de reforzo, que se deberán pór en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, poderán ser tanto organizativos como curriculares.

6. Prestarase unha atención especial á adquisición e ao desenvolvemento das competencias, e fomentarase a correcta expresión oral e escrita, e o uso das matemáticas. De acordo co disposto no artigo 24.6 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballarase en todas as materias.

7. Coa finalidade de promover a comprensión de lectura e de uso da información, dedicarase un tempo á lectura na práctica docente de todas as materias.

8. Promoverase a integración e o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula, como recurso metodolóxico eficaz para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.

9. Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Para isto, aproveitaranse as posibilidades que ofrecen as metodoloxías de proxectos, entre outras, así como os recursos e as actividades da biblioteca escolar.

10. Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de todas as linguas da súa oferta educativa, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe. No proxecto lingüístico do centro concretaranse as medidas tomadas para a impartición do currículo integrado das linguas. Estas medidas incluírán, polo menos, acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar, e o tratamento que se lles dará aos contidos, aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares en cada materia lingüística, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.

7. AVALIACIÓN, PROMOCIÓN E TITULACIÓN NA ESO.

7.1. Avaliación.

Os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das materias dos bloques de materias troncais, específicas e de libre configuración autonómica serán os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe que figuran nos anexos do Decreto, no caso de Lingua Galega e Literatura, no anexo III.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obrigatoria será continua, formativa e integradora.

No proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten as dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.

A avaliación das aprendizaxes dos alumnos e das alumnas terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado deberá ser integradora, e deberá terse en conta desde todas as materias a consecución dos obxectivos establecidos para a etapa e do desenvolvemento das competencias correspondente. O carácter integrador da avaliación non impedirá que o profesorado realice de xeito diferenciado a avaliación de cada materia tendo en conta os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe de cada unha delas.

O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que establecerá indicadores de logro nas programacións didácticas.

Estableceranse as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións, incluída a avaliación final de etapa, se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades educativas especiais. Estas adaptacións non se terán en conta en ningún caso para minorar as cualificacións obtidas.

A consellería con competencias en materia de educación garantirá o dereito dos alumnos e das alumnas a unha avaliación obxectiva e a que a súa dedicación, o seu esforzo e o seu rendemento se valoren e se recoñezan con obxectividade, para o que establecerá os oportunos procedementos.

Co fin de garantir o dereito dos alumnos e das alumnas a que o seu rendemento se valore consonte criterios de plena obxectividade, os centros docentes adoptarán as medidas precisas para facer públicos e comunicar ás familias os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe, as estratexias e os instrumentos de avaliación, e os criterios de promoción.

O equipo docente, constituído en cada caso polos profesores e as profesoras do alumno ou da alumna, coordinado polo titor ou a titora, actuará de maneira colexiada ao longo do proceso de avaliación e na adopción das decisións resultantes deste, no marco establecido pola consellería con competencias en materia de educación.

Coa finalidade de lles facilitar aos alumnos e ás alumnas a recuperación das materias con avaliación negativa, a consellería con competencias en materia de educación regulará as condicións para que os centros docentes organicen as oportunas probas extraordinarias e programas individualizados.

7.2.Avaliación final da ESO.

Ao finalizar o cuarto curso, os alumnos e as alumnas realizarán unha avaliación individualizada pola opción de ensinanzas académicas ou pola de ensinanzas aplicadas, na que se comprobará o logro dos obxectivos da etapa e o grao de adquisición das competencias correspondentes en relación coas seguintes materias:

- a) Todas as materias xerais cursadas no bloque de materias troncais, agás Bioloxía e Xeoloxía, e Física e Química, das que o/a alumno/a será avaliado/a se as escolle entre as materias de opción, segundo se indica no parágrafo seguinte.
- b) Dúas das materias de opción cursadas no bloque de materias troncais, en cuarto curso.
- c) Unha materia do bloque de materias específicas cursada en calquera dos cursos, que non sexa Educación Física nin Relixión ou Valores Éticos.

Poderán presentarse a esta avaliación os alumnos e as alumnas que obtivesen ou ben avaliación positiva en todas as materias ou ben negativa nun máximo de dúas materias, sempre que non sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas. Para estes efectos:

- a) Só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou alumna deben cursar en cada un dos bloques.
- b) No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os/as devanditos/as alumnos/as poidan cursar máis materias do referido bloque.
- c) As materias coa mesma denominación en diferentes cursos de educación secundaria obrigatoria consideraranse como materias distintas.

De acordo co disposto nos artigos 6 bis.2.b) e 29.4 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, correspóndelle ao Ministerio de Educación, Cultura e Deporte establecer as características das probas; o seu deseño e o seu contido estableceranse para cada convocatoria. No caso de Lingua Galega e Literatura, estas funcións correspóndenlle á consellería con competencias en materia de educación.

A materia de Lingua Galega e Literatura terase en conta para o cálculo da nota obtida nas devanditas avaliacións finais na mesma proporción que a materia de Lingua Castelá e Literatura. Terán exención da realización destas probas os alumnos e as alumnas que estean exentos/as de cursar ou de ser avaliados/as da materia Lingua Galega e Literatura, segundo a normativa autonómica correspondente.

A superación desta avaliación requirirá unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Os alumnos e as alumnas poderán realizar a avaliación por calquera das dúas opcións de ensinanzas académicas ou de ensinanzas aplicadas, con independencia da opción cursada en cuarto curso de educación secundaria obrigatoria, ou por ambas as opcións na mesma convocatoria. No caso de que realicen a avaliación por unha opción non cursada, serán avaliados/as das materias requiridas para superar a avaliación final pola devandita opción que non tivesen superadas, elixidas polo/pola propio/a alumno/a dentro do bloque de materias troncais.

Os alumnos e as alumnas que non superasen a avaliación pola opción escollida ou que desexen elevar a súa cualificación final de educación secundaria obrigatoria poderán repetir a avaliación en convocatorias sucesivas, logo de solicitalo. Os alumnos e as alumnas que superasen esta avaliación por unha opción poderán presentarse de novo á avaliación pola outra opción se o desexan e, de non superala en primeira convocatoria, poderán repetila en convocatorias sucesivas, logo de solicitalo. Tomarase en consideración a cualificación máis alta das obtidas nas convocatorias que o alumno ou a alumna superen. Non será necesario que se avalíe de novo o alumnado que se presente en segunda ou sucesivas convocatorias das materias que xa teña superadas, salvo que desexe elevar a súa cualificación final.

A consellería con competencias en materia de educación poderá establecer plans específicos de mellora naqueles centros docentes públicos cuxos resultados sexan inferiores aos valores que, para tal obxecto, determine. En relación cos centros docentes concertados, atenderase á normativa reguladora do concerto correspondente.

Os centros docentes, de acordo cos resultados obtidos polo seu alumnado e en función do diagnóstico e da información proporcionados por eses resultados, establecerán medidas ordinarias ou extraordinarias en relación coas súas propostas curriculares e a súa práctica docente. Estas medidas fixaranse en plans de mellora de resultados colectivos ou individuais que permitan, en colaboración coas familias e empregando os recursos de apoio educativo facilitados pola consellería con competencias en materia de educación, incentivar a motivación e o esforzo dos alumnos e das alumnas para arranxar as dificultades.

A consellería con competencias en materia de educación poderá establecer medidas de atención personalizada dirixidas aos alumnos e ás alumnas que, presentándose á avaliación final de educación secundaria obrigatoria, non a superaran.

7.3.Promoción

Sen ter en consideración o que poida promulgarse neste punto durante este curso os criterios de promoción quedan como segue: As decisións sobre a promoción do alumnado dun curso a outro, dentro da etapa, serán adoptadas de xeito colexiado polo conxunto de profesores e profesoras do alumno ou da alumna respectivo/a, atendendo ao logro dos obxectivos da etapa e ao grao de adquisición das competencias correspondentes.

A repetición considerarase unha medida de carácter excepcional e tomarase tras esgotar as medidas ordinarias de reforzo e apoio para superar as dificultades de aprendizaxe do alumno ou da alumna.

Os alumnos e as alumnas terán promoción de curso no caso de superaren todas as materias cursadas ou teren avaliación negativa en dúas materias como máximo, e repetirán curso cando teñan avaliación negativa en tres ou máis materias, ou en dúas materias que sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.

De forma excepcional, poderá autorizarse a promoción dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en tres materias cando se dean conxuntamente as seguintes condicións:

- a) Que dúas das materias con avaliación negativa non sexan simultaneamente **Lingua Galega e Literatura e Matemáticas**, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.
- b) Que o equipo docente considere que a natureza das materias con avaliación negativa non lle impide ao alumno ou á alumna seguir con éxito o curso seguinte, que ten expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa.
- c) Que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo.

Poderá tamén autorizarse de xeito excepcional a promoción dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en dúas materias que sexan simultaneamente **Lingua Galega e Literatura e Matemáticas**, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas, cando o equipo docente considere que o alumno ou a alumna poden seguir con éxito o curso seguinte, que teñen expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa, e sempre que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo.

Para os efectos deste apartado, só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou a alumna deben cursar en cada un dos bloques.

No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os alumnos e as alumnas poidan cursar máis materias do devandito bloque.

As materias coa mesma denominación en diferentes cursos da educación secundaria obrigatoria consideraranse como materias distintas.

Quen teña promoción sen superar todas as materias deberá matricularse das materias non superadas, seguirá os programas de reforzo que estableza o equipo docente e deberá superar as avaliacións correspondentes aos devanditos programas de reforzo. Esta circunstancia terase en conta aos efectos de promoción previstos nos apartados anteriores.

O alumno ou a alumna que non teñan promoción deberán permanecer un ano máis no mesmo curso. Esta medida poderáselle aplicar no mesmo curso unha soa vez, e dúas veces como máximo dentro da etapa. Cando esta segunda repetición deba producirse en terceiro ou cuarto curso, terá dereito a permanecer no réxime ordinario cursando educación secundaria obrigatoria ata os dezanove anos de idade, feitos no ano no que finalice o curso. Excepcionalmente, poderá repetir unha segunda vez en cuarto curso se non repetiu nos cursos anteriores da etapa.

En todo caso, as repeticións estableceranse de maneira que as condicións curriculares se adapten ás necesidades do alumno ou da alumna e estean orientadas á superación das dificultades detectadas.

Esta medida deberá ir acompañada dun plan específico personalizado, orientado á superación das dificultades detectadas no curso anterior. Os centros docentes organizarán este plan de acordo co que estableza a consellería con competencias en materia de educación.

Coa finalidade de facilitar que todo o alumnado logre os obxectivos e alcance o adecuado grao de adquisición das competencias correspondentes, a consellería con competencias en materia de educación establecerá medidas de reforzo educativo, con especial atención ás necesidades específicas de apoio educativo. A aplicación personalizada das medidas revisarase periodicamente e, en todo caso, ao finalizar o curso académico.

Ao final de cada curso de educación secundaria obrigatoria entregaráselles ao pai, á nai ou aos/ás titores/as legais de cada alumno ou alumna un consello orientador, que incluírá unha proposta a pais, nais ou titores/as legais ou, de ser o caso, ao alumno ou á alumna do itinerario máis adecuado para seguir, así como a identificación, mediante informe motivado, do grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes que xustifica a proposta. Se se considerar necesario, o consello orientador poderá incluír unha recomendación aos pais, ás nais ou aos/ás titores/as legais e, de ser o caso, ao alumno ou

á alumna sobre a incorporación a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento, ou a un ciclo de formación profesional básica.

O consello orientador incluírase no expediente do alumno ou da alumna.

7.4. Titulación.

Título de graduado en educación secundaria obrigatoria e certificacións

Para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria cumprirá a superación da avaliación final, así como unha cualificación final desta etapa igual ou superior a 5 puntos sobre 10. A cualificación final da educación secundaria obrigatoria deducirase da seguinte ponderación:

a) Cun peso do 70 %, a media das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das materias cursadas en educación secundaria obrigatoria.

b) Cun peso do 30 %, a nota obtida na avaliación final da educación secundaria obrigatoria. En caso de que o alumno ou a alumna superasen a avaliación polas dúas opcións de avaliación final a que se refire o artigo 22.1, para a cualificación final tomarase a máis alta das que se obteñan, tendo en conta a nota obtida en ambas as opcións.

En caso de que se obteña o título de graduado en educación secundaria obrigatoria pola superación da proba para persoas maiores de dezoito anos, a cualificación final da educación secundaria obrigatoria será a obtida na devandita proba.

No título deberá constar a opción ou as opcións polas que se realizou a avaliación final, así como a cualificación final da educación secundaria obrigatoria.

Farase constar no título, por dilixencia ou anexo a este, a nova cualificación final da educación secundaria obrigatoria cando o alumno ou a alumna se presentasen de novo á avaliación pola mesma opción para elevar a súa cualificación final.

Tamén se fará constar, por dilixencia ou anexo, a superación polo alumno ou a alumna da avaliación final por unha opción diferente á que xa conste no título, en cuxo caso a cualificación final será a máis alta das que se obteñan tendo en conta os resultados de ambas as opcións.

O título de graduado en educación secundaria obrigatoria permitirá acceder ás ensinanzas postobrigatorias recollidas no artigo 3.4 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de acordo cos requisitos que se establecen para cada ensinanza.

Os alumnos e as alumnas que cursen a educación secundaria obrigatoria e non obteñan o título ao que se refire este artigo recibirán unha certificación con carácter oficial e validez en toda España. Esta certificación será emitida polo centro docente no que o alumno ou a alumna estivese matriculado/a no último curso escolar e nela consignaranse os seguintes elementos:

a) Datos oficiais identificativos do centro docente.

b) Nome e documento acreditativo da identidade do/da estudante.

c) Data de comezo e finalización da súa escolaridade.

d) As materias ou os ámbitos cursados, coas cualificacións obtidas nos anos que permaneceu escolarizado/a na educación secundaria obrigatoria.

e) Informe da xunta de avaliación do último curso escolar no que estivese matriculado/a, no que se indique o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes, así como a formación complementaria que debería cursar para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria. Para estes efectos, a consellería con competencias en materia de educación porá á disposición dos centros docentes os instrumentos necesarios para realizar este informe.

A Administración educativa determinará, en función do contido das letras d) e e), as partes que se consideran superadas das probas que organice para o acceso aos ciclos formativos de grao medio ou, nos termos previstos no artigo 68.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, para a obtención do título de graduado en educación secundaria obrigatoria.

Tras cursar o primeiro ciclo de educación secundaria obrigatoria, así como despois de cursado o segundo curso cando o alumno ou a alumna vaian incorporarse de xeito excepcional a un ciclo de formación profesional básica, entregaráselles aos alumnos e ás alumnas un certificado dos estudos cursados, co contido indicado nas letras a) a d) do apartado 4, e un informe sobre o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes.

8. O PAPEL DA MATERIA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA NA ESO.

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se

desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergubernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergubernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas

posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfrónaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

9. BLOQUES DE CONTIDOS NA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.

A materia de Lingua Galega e Literatura preséntase, en todos os cursos das etapas de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato, estruturada en cinco bloques, o que non debe implicar que a actividade docente se corresponda con esta ordenación, senón que, pola contra, se deben producir múltiples conexións entre todos eles.

O bloque 1, "**Comunicación oral. escoitar e falar**" atende ao uso oral da lingua, e este é obxecto de observación e de análise para recoñecer as normas que rexen o intercambio comunicativo, para observar as estratexias que usan os/as falantes para se comunicar satisfactoriamente, así como as que empregan para comprender ou para producir mensaxes orais. Non obstante, este bloque incide, sobre todo, na necesidade de que o alumnado galego teña modelos de fala adecuados e poida pór en práctica a súa lingua dentro da aula en contextos formais e informais. A realidade sociolingüística de cada centro docente determinará a atención que o profesorado deberá dedicar na aula a este bloque, para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos estándares de aprendizaxe descritos.

O bloque 2, "**Comunicación escrita. Ler e escribir**" ocúpase da comprensión e a produción escrita. O alumnado debe ser quen de entender textos de diferente complexidade e xénero, e extraer as ideas explícitas e implícitas no texto co fin de elaborar o seu propio pensamento crítico e creativo. Comprender un texto implica pór en marcha unha serie de estratexias de lectura que deben practicarse na aula e proxectarse a todas as esferas da vida e a calquera tipo de lectura: ler para obter información, para aprender a propia lingua e por pracer. Igualmente, a produción escrita significará procurar para cada situación o tipo de texto, adecuando, planificando e redactando, atendendo a aspectos diversos, e revisando a escrita final.

O bloque 3, "**Funcionamento da lingua**" integra contidos relacionados co código e a súa organización, e responde á necesidade de reflexión sobre a propia lingua, coa finalidade de servir de base para o seu uso correcto, afastándose da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como fin en si mesmo.

O bloque 4, "**Lingua e sociedade**" céntrase na necesidade de que o alumnado coñeza, explique e valore o plurilingüismo como unha situación habitual e enriquecedora para todos os individuos. Do mesmo xeito, incídese na identificación e superación dos prexuízos e na pertinencia de que o alumnado recoñeza e empregue termos sociolingüísticos precisos.

O bloque 5, "**Educación literaria**" asume o obxectivo de facer dos alumnos e as alumnas lectores e lectoras competentes, con implicación nun proceso de formación de lectura que continúe ao longo de toda a vida. Ademais, o alumnado chegarase á historia da literatura galega, así como ás súas obras e aos seus autores e as súas autoras máis salientables, e recoñecerá a vinculación destes produtos literarios coa historia de Galicia.

O tratamento de todos estes contidos ten que abordarse desde unha óptica competencial, valorando as relacións que cada un ten coas competencias clave, que aparecen especificadas, a partir dos estándares de aprendizaxe avaliábeis, neste currículo.

A avaliación terá que ser coherente coa diversidade de contidos traballados e, daquela, ter en conta os contidos abordados nos cinco bloques en que se estrutura este currículo. Do mesmo xeito, deberá ser unha avaliación competencial, que teña en conta a relación que se establece no currículo entre os estándares de aprendizaxe detallados en cada bloque, coas competencias clave.

10. RELACIÓN DE ESTÁNDARES DO PERFIL COMPETENCIAL

2º de ESO

- LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).
- LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
- LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
- LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.
- LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.
- LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.
- LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
- LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.
- LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.
- LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.

4º de ESO

- LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.
- LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias e debates procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.
- LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
- LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega.
- LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.
- LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.
- LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicarlas correctamente.
- LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
- LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.
- LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.
- LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

11. CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO

2º de ESO

- Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos, orais e escritos, dos medios de comunicación, e dos ámbitos social e académico, e seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con autonomía progresiva.
- Realizar exposicións orais claras e áxiles de información de actualidade poñendo de relevo as diferenzas no modo de presentar os mesmos feitos en diferentes medios e participar en diversas interaccións comunicativas respectando as regras que os rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir – a partir de modelos aos que incorporar as propias achegas- textos dos medios de comunicación e os ámbitos social e académico. Planificalos e revisalos aplicándolles normas de coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consultar, de maneira progresivamente autónoma, textos en diferentes soportes para seleccionar a información relevante e incorporala ás propias producións, especialmente a traballos do ámbito académico.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar os propios textos de xeito progresivamente autónomo.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
- Observar os condicionamentos actuais da valoración e o uso social da lingua galega e utilizala con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer e comprender a diversidade lingüística do mundo actual.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando o uso dos elementos do xénero ao que pertence e o emprego da linguaxe.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos xenéricos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán.

4º de ESO

- Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos dos medios de comunicación audiovisual e do ámbito académico.
- Comprender textos escritos do ámbito público, dos medios de comunicación e da vida académica, identificando as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, contrastando explicacións e argumentos.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos de información de actualidade diferenciando información, opinión e persuasión, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (debates, traballos colaborativos, etc.) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro axeitado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir textos da vida cotiá, das relacións sociais, dos medios de comunicación e do ámbito académico tendo como referencia os modelos propostos na aula e expresando con claridade as propias opinións razoadas. Planificar e revisar autonomamente eses textos para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consultar de maneira autónoma textos en diferentes soportes para seleccionar información relevante, analizala criticamente, extraer conclusións fundamentadas e integralas nas propias producións, especialmente en traballos de ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar con autonomía os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega, extraer os trazos principais da actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión argumentada sobre a lectura de obras clásicas contemporáneas, atendendo aos seus elementos estruturais e formais.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves e/ou fragmentos, atendendo á relación co contexto, ás innovacións e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen e os autores máis relevantes.

12. RELACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE (E INDICADORES), COMPETENCIAS CLAVE, TEMPORALIZACIÓN E MÍNIMOS ESIXIBLES E PORCENTAXE MÍNIMA DE CONSECUCIÓN DE ESTÁNDARES.

12.1.2º de ESO

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. ESCOITAR E FALAR						
d e h ñ	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Visionamento comprensivo de vídeos de diversa índole. ▪ Reflexión sobre o contido dos vídeos. 	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ver atentamente vídeos e responder correctamente preguntas sobre o seu contido. ▪ Reflexionar sobre a normalización do galego no ámbito educativo, a partir dun vídeo. ▪ Sintetizar oralmente a mensaxe transmitida nun vídeo. 	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ve atentamente vídeos e responde correctamente preguntas sobre o seu contido. ▪ Reflexiona sobre a normalización do galego no ámbito educativo, a partir dun vídeo. 	CCL CAA	▪ 1º,2º, 3º T	▪ Ve atentamente vídeos e responde correctamente preguntas sobre o seu contido.
			LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sintetiza oralmente a mensaxe transmitida nun vídeo. 	CCL CAA	▪ 1º,2º, 3º T	▪ Sintetiza oralmente a mensaxe transmitida nun vídeo.
d e h	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo. <ul style="list-style-type: none"> ▪ escoita e comprensión de textos orais de diversa índole. 	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expor a idea xeral transmitida en textos orais do ámbito social e educativo. ▪ Reflexionar sobre o contido de textos orais de diversa índole. ▪ Seguir instrucións para a realización das tarefas. 	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expón a idea xeral transmitida en textos orais do ámbito social e educativo. ▪ Reflexiona sobre o contido de textos orais de diversa índole. 	CCL CAA	▪ 1º,2º, 3º T	▪ Expón a idea xeral transmitida en textos orais do ámbito social e educativo.
			LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Segue instrucións para a realización das tarefas. 	CAA	▪ 1º,2º, 3º T	▪ Segue instrucións para a realización das tarefas.
a c d h	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. ▪ Máximas de cooperación e normas de cortesía. ▪ Recomendacións para ser máis «cortesés» e evitar conflitos interpersoais. ▪ A conversa. ▪ Consellos para discrepar con delicadeza. ▪ O que nunca se debe facer nun debate ou discusión. 	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñecer e apreciar as máximas de cooperación e as normas que rexen a cortesía na comunicación oral. ▪ Explicar o uso de máximas e normas de cortesía en enunciados dados. ▪ Recoñecer os trazos xerais e a estrutura da conversa. ▪ Empregar fórmulas adecuadas para manifestar a súa discrepancia. ▪ Intervir na orde que lle corresponde. ▪ Mostrar respecto ante as intervencións alleas. ▪ Recoñecer, rexeitar e evitar a linguaxe discriminatoria. ▪ Recoñecer a importancia da linguaxe non verbal e reflexionar sobre o seu uso. ▪ Interpretar o significado de diferentes entoacións en textos orais. ▪ Recoñecer o significado dos elementos non verbais en textos do ámbito audiovisual. ▪ Coñecer o significado de diferentes expresións xestuais. 	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece as máximas de cooperación e as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e dá mostras de aprecialas. ▪ Explica o uso de máximas e normas de cortesía en enunciados dados. ▪ Recoñece os trazos xerais e a estrutura da conversa. ▪ Emprega fórmulas adecuadas para manifestar a súa discrepancia. ▪ Intervén na orde que lle corresponde. ▪ Mostra respecto ante as intervencións alleas. ▪ Recoñece e evita a linguaxe discriminatoria. 	CSC CCL	▪ 1º,2º, 3º T	▪ Recoñece e evita a linguaxe discriminatoria.
			LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Recoñece a importancia da linguaxe non verbal e reflexiona sobre o seu uso. ▪ Interpreta o significado de diferentes entoacións en textos orais. ▪ Recoñece o significado dos elementos non verbais en textos do ámbito audiovisual. ▪ Coñece o significado de diferentes expresións xestuais. 	CCL CSC CSIE	▪ 1º,2º, 3º T	▪ Recoñece a importancia da linguaxe non verbal e reflexiona sobre o seu uso.
	B1.4. escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. <ul style="list-style-type: none"> ▪ As noticias na radio e na televisión. ▪ escoita e análise de textos orais informativos. 	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas. <ul style="list-style-type: none"> ▪ escoitar comprensivamente textos informativos procedentes da televisión e identificar a súa intención comunicativa. ▪ Coñecer os trazos propios do texto oral informativo. ▪ Comentar en grupo as 	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. <ul style="list-style-type: none"> ▪ escoita comprensivamente textos informativos procedentes da televisión. ▪ Identifica a intención comunicativa en textos orais informativos. 	CCL	1º T	▪ Identifica a intención comunicativa en textos orais informativos.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
a c d e h		<ul style="list-style-type: none"> Comentar, en grupo, as características propias dos titulares do medio televisivo. Reflexionar criticamente sobre as mensaxes dos textos orais informativos. 	LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. <ul style="list-style-type: none"> Cofece os trazos propios do texto oral informativo. Comenta, en grupo, as características propias dos titulares do medio televisivo. 	CCL CAA CSIE E	1º T	<ul style="list-style-type: none"> Cofece os trazos propios do texto oral informativo.
			LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona criticamente sobre as mensaxes dos textos orais informativos. 	CSC CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos.
h o	B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela. <ul style="list-style-type: none"> Escoita e comentario de textos orais. 	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela. <ul style="list-style-type: none"> Apreciar a emisión dunha pronuncia e prosodia correctas. Escoitar con atención vídeos e reflexionar sobre os prexuízos asociados á pronuncia do galego. Asumir, de a posuír, a variante dialectal propia e usala na súa práctica habitual. 	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de apreciar a emisión dunha pronuncia e prosodia correctas. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correctas.
			LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega. <ul style="list-style-type: none"> Escoita con atención vídeos e reflexiona sobre os prexuízos asociados á pronuncia do galego. 	CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Rexeita prexuízos asociados á pronuncia do galego.
			LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de asumir a variante dialectal propia. 	CCL CCEC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Asume a variante dialectal propia.
h o	B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. <ul style="list-style-type: none"> Expresión oral: descrición en voz alta. Participación espontánea en conversas do ámbito educativo. 	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. <ul style="list-style-type: none"> Realizar unha descrición en voz alta relacionada cun aspecto do contido dun texto. Participar activamente en conversas do ámbito educativo. Adecurar o seu discurso á situación e intención comunicativa. Expresarse con coherencia, cohesión e corrección. Intervir de forma fluída. Respectar as regras morfosintácticas do galego nas súas intervencións espontáneas. Pronunciar adecuadamente as sete vogais, o <i>n</i> velar e o fonema fricativo palatal xordo. Empregar expresións propias do galego nas súas intervencións orais. Utilizar un léxico adecuado, rico e variado. 	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. <ul style="list-style-type: none"> Realiza unha descrición en voz alta relacionada cun aspecto do contido dun texto. Participa activamente en conversas do ámbito educativo. Adecúa o seu discurso á situación e intención comunicativa. Exprésase con coherencia, cohesión e corrección. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Adecúa o seu discurso á situación e intención comunicativa.
			LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo). <ul style="list-style-type: none"> Intervén de forma fluída. Respecta as regras morfosintácticas do galego nas súas intervencións espontáneas. Pronuncia adecuadamente as sete vogais, o <i>n</i> velar e o fonema fricativo palatal xordo. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Intervén de forma fluída.
			LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). <ul style="list-style-type: none"> Emprega a fraseoloxía estudada nas súas intervencións orais. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Emprega a fraseoloxía estudada nas súas intervencións orais.
			LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. <ul style="list-style-type: none"> Utiliza un léxico adecuado, rico e variado. 	CCL	1º, 2º, 3º T	
b e g h	B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade. <ul style="list-style-type: none"> Emprego das TIC para a planificación e realización de presentacións orais. 	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas. <ul style="list-style-type: none"> Procurar información para a planificación das súas exposicións orais. Procurar e seleccionar ideas para a realización dun guión cinematográfico. Empregar recursos de apoio nas súas presentacións orais. 	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. <ul style="list-style-type: none"> Procura información para a planificación das súas exposicións orais. Procura e selecciona ideas para a realización dun guión cinematográfico. 	CD CAA CSIE E	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Procura información para a planificación das súas exposicións orais.
			LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente. <ul style="list-style-type: none"> Emprega recursos de apoio nas súas presentacións orais. 	CD CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Emprega recursos de apoio nas súas presentacións orais.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
a c d h	<p>B1.8. Participación activa en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expresión oral: participación en debates e faladoiros. ▪ Expresión oral: reflexión a partir dos textos. ▪ Expresión oral: creación dun diálogo. 	<p>B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Participar activamente en debates e faladoiros. ▪ Respetar as regras de interacción. ▪ escoitar con atención e respecto as opinións alleas. ▪ Expresar a súa opinión mediante argumentos lóxicos e de forma clara, coherente e convincente. ▪ Seguir o guión proposto para o desenvolvemento dos debates. ▪ Empregar o léxico estudado nas súas intervencións orais. ▪ Preparar os seus argumentos con antelación e utilizar información contrastada. ▪ Moderar un debate ou respectar as instrucións do/a moderador/a. ▪ Reflexionar, por parellas, a partir dun texto e expor conclusións en voz alta. ▪ Reflexionar, individualmente, a partir dun texto e expor conclusións en voz alta. ▪ Crear un diálogo, en grupo, a partir do contido dunha lectura. 	<p>LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Participa activamente en debates e faladoiros. ▪ Respetar as regras de interacción. ▪ escoita con atención e respecto as opinións alleas. 	CCL CSC		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respeita as regras de interacción.
			<p>LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expresa a súa opinión mediante argumentos lóxicos e de forma clara, coherente e convincente. ▪ Emprega o léxico estudado na clase nas súas intervencións orais. ▪ Segue o guión proposto para o desenvolvemento dun debate. ▪ Prepara os seus argumentos con antelación e utiliza información contrastada. ▪ Modera un debate ou respecta as instrucións do/a moderador/a. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Expresa a súa opinión mediante argumentos lóxicos e de forma clara, coherente e convincente.
			<p>LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reflexiona, por parellas, a partir dun texto e expón conclusións en voz alta. ▪ Reflexiona, individualmente, a partir dun texto e expón conclusións en voz alta. ▪ Crea un diálogo, en grupo, a partir do contido dunha lectura. 	CSC CAA	3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reflexiona, individualmente, a partir dun texto e expón conclusións en voz alta.
a b c g h o	<p>B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expresión oral: exposicións planificadas. ▪ Expresión oral: narracións. ▪ A comunicación non verbal. ▪ Expresión oral: representación de diversas situacións. ▪ Realización dunha escena cinematográfica. 	<p>B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaborar, individualmente e en grupo, guiños para realizar exposicións orais. ▪ Realizar exposicións orais planificadas. ▪ Realizar unha narración oral en voz alta. ▪ Escribir, en grupo, un guión cinematográfico. ▪ Planificar, en grupo, unha escena aplicando os coñecementos adquiridos na unidade sobre a linguaxe cinematográfica. ▪ Presentar un discurso ordenado. ▪ Facer un uso eficaz dos aspectos prosódicos e da linguaxe non verbal. ▪ Lograr un progresivo autocontrol das emocións ao falar en público. ▪ Dirixirse ao auditorio con autoconfianza. ▪ Coñecer os trazos propios da comunicación non verbal. ▪ Expresarse empregando elementos non verbais en representacións de diferentes situacións. ▪ Realizar exposicións orais de carácter formal empregando eficazmente a linguaxe non verbal. ▪ Facer uso da linguaxe non verbal para representar unha escena cinematográfica. ▪ Incorporar o vocabulario estudado nas súas prácticas orais. ▪ Empregar léxico adecuado, rico e variado. ▪ Pronunciar de forma clara e conforme as regras fonéticas do galego. ▪ Coidar a pronuncia, adaptar a entoación e o ritmo e realizar as pausas necesarias. ▪ Tratar de evitar e corrixir erros nas súas intervencións orais. 	<p>LGB1.9.1. Elabora guiños para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elabora, individualmente e en grupo, guiños para realizar exposicións orais. ▪ Realiza exposicións orais planificadas. ▪ Realiza unha narración oral relacionada co contido dunha lectura. ▪ Escribese, en grupo, un guión cinematográfico. ▪ Planifica, en grupo, unha escena aplicando os coñecementos adquiridos na unidade sobre a linguaxe cinematográfica. ▪ Presenta un discurso ordenado. 	CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elabora, individualmente e en grupo, guiños para realizar exposicións orais.
			<p>LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e dirixese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fai un uso eficaz dos aspectos prosódicos e da linguaxe non verbal. ▪ Manifesta un progresivo autocontrol das emocións ao falar en público. ▪ Dirixese ao auditorio con autoconfianza. ▪ Coñece os trazos propios da comunicación non verbal. ▪ Exprésase empregando elementos non verbais en representacións de diferentes situacións. ▪ Realiza exposicións orais de carácter formal empregando eficazmente a linguaxe non verbal. ▪ Fai uso da linguaxe non verbal para representar unha escena cinematográfica. 	CCL CSC CS I E E	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza exposicións orais de carácter formal empregando eficazmente a linguaxe non verbal.
			<p>LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Incorpora o vocabulario estudado nas súas intervencións orais. ▪ Emprega léxico adecuado, rico e variado nas súas prácticas orais. 	CLL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Incorpora o vocabulario estudado nas súas intervencións orais.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
			LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral. <ul style="list-style-type: none"> Pronuncia de forma clara e conforme as regras fonéticas do galego. Coida a pronuncia, adapta a entoación e o ritmo e realiza as pausas necesarias. 	CLL CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Pronuncia de forma clara e conforme as regras fonéticas do galego.
			LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos. <ul style="list-style-type: none"> Trata de evitar e corrixe erros nas súas intervencións orais. 	CAA CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Trata de evitar e corrixe erros nas súas intervencións orais.
a d h i ñ	B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo. <ul style="list-style-type: none"> Expresión oral: realización de enquisas. Expresión oral: solicitude. Expresión oral: representación dun diálogo. Expresión oral: participación en conversas e intercambio de opinións. 	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa. <ul style="list-style-type: none"> Realizar, baixo guía, enquisas sobre diversos temas do currículo e a vida cotiá. Realizar oralmente unha solicitude formal. Representar, por parellas, un diálogo propio da vida cotiá relacionado coa temática dunha lectura. Simular conversas aplicando os coñecementos adquiridos. Participar en intercambios de opinións sobre aspectos persoais relacionados co contido das lecturas. Meditar e organizar os seus argumentos de forma eficaz Empregar fórmulas adecuadas para expresar a súa opinión e manifestar discrepancia. Chegar a acordos con facilidade. Utilizar o léxico estudado na clase. Expor argumentos e aclaracións de forma adecuada. Expresarse oralmente en situacións representadas utilizando as normas de cortesía necesarias. Utilizar as fórmulas de tratamento axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. Distinguir as diferenzas entre o discurso formal e o discurso espontáneo. Empregar o rexistro adecuado á situación comunicativa. 	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. <ul style="list-style-type: none"> Representa, por parellas, un diálogo propio da vida cotiá relacionado coa temática dunha lectura. Simula conversas aplicando os coñecementos adquiridos. Participa activamente en conversas sobre aspectos persoais relacionados co contido das lecturas. Medita e organiza os seus argumentos de forma eficaz. Emprega fórmulas adecuadas para manifestar discrepancia. Emprega as fórmulas adecuadas para expresar a súa opinión. Chega a acordos con facilidade. Utiliza o léxico estudado na clase. 	CCL CSC CSIE E CCEC	2º T	<ul style="list-style-type: none"> Emprega as fórmulas adecuadas para expresar a súa opinión.
			LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo. <ul style="list-style-type: none"> Realiza, baixo guía, enquisas sobre diversos temas do currículo e a vida cotiá. Realiza oralmente unha solicitude formal. Expón argumentos e aclaracións de forma adecuada. 	CSC CSIE E	2º T	<ul style="list-style-type: none"> Realiza oralmente unha solicitude formal.
			LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. <ul style="list-style-type: none"> Exprésase oralmente en situacións representadas utilizando as normas de cortesía adecuadas. Utilizar as fórmulas de tratamento axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Utilizar as fórmulas de tratamento axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.
			LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos. <ul style="list-style-type: none"> Distingue as diferenzas entre o discurso formal e o discurso espontáneo. Emprega o rexistro adecuado á situación comunicativa. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Emprega o rexistro adecuado á situación comunicativa.
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER E ESCRIBIR						
	B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc. <ul style="list-style-type: none"> O esquema: características. O mapa conceptual: pautas para a súa elaboración. Actividades de comprensión textual. Procura de información. Lectura e análise guiada do léxico de textos breves. 	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión. <ul style="list-style-type: none"> Elaborar un esquema a partir dun texto dado, baixo guía. Transformar un texto en esquema, aplicando os coñecementos adquiridos. Coñecer as pautas xerais para a elaboración dun mapa conceptual. Completar cadros con información procedente das lecturas. Resumir o contido dunha lectura. Extraer información dun texto mediante a elaboración dunha listaxe. Relacionar termos extraídos dunha lectura con sinónimos dunha outra dada. 	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas. <ul style="list-style-type: none"> Elabora, baixo guía, un esquema a partir dun texto dado. Transforma un texto dado en esquema, aplicando os coñecementos adquiridos. Coñece as pautas xerais para a elaboración dun mapa conceptual. Completa cadros con información procedente das lecturas. Resumir o contido dunha lectura. Extrae información dun texto mediante a elaboración dunha listaxe. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Resume o contido dunha lectura.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
b f h		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Explicar coas propias palabras o significado do léxico destacado nun texto. ▪ Buscar no dicionario o significado dunha serie de termos destacados nun texto. ▪ Ler comprensivamente un texto e comentar, de xeito guiado, o léxico empregado nel. ▪ Procurar nun texto a palabra apropiada para cada unha das definicións dunha serie. ▪ Utilizar o léxico adquirido na construción de enunciados. ▪ Achegar sinónimos para termos definidos. ▪ Mostrar explicitamente a súa comprensión do contido dun texto. ▪ Sintetizar a idea principal de cada un dos parágrafos dun texto. ▪ Ofrecer títulos alternativos acaídos para un texto de lectura. ▪ Responder correctamente preguntas sobre os textos. ▪ Indicar se son verdadeiras ou falsas unha serie de afirmacións sobre o contido dunha lectura e corrigir estas últimas conforme o sentido do texto. ▪ Extraer catro ideas relevantes dun texto. ▪ Razoar a relación existente entre o título e o contido dun texto. ▪ Explicar aspectos do contido dun texto extraendo información implícita. ▪ Explicar razoadamente aspectos gráficos dun texto en relación co seu contido. ▪ Realizar consultas bibliográficas para consultar dúbidas e ampliar a información dos textos. ▪ Procurar información en Internet, de xeito guiado, para ampliar os coñecementos adquiridos nos textos. ▪ Responder preguntas sobre un texto utilizando información tirada de Internet. ▪ Reflexionar, por escrito, sobre a mensaxe dun poema en relación coa propia experiencia. ▪ Contrastar, por escrito, a información dun texto coa propia experiencia. ▪ Relacionar, oralmente, o contido dunha lectura coa propia experiencia. 	<p>LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Relaciona termos extraídos dunha lectura con sinónimos dunha serie dada. ▪ Explica coas propias palabras o significado do léxico destacado nun texto. ▪ Busca no dicionario o significado dunha serie de termos destacados nun texto. ▪ Le comprensivamente un texto e comenta, de xeito guiado, o léxico empregado nel. ▪ Procura nun texto a palabra apropiada para cada unha das definicións dunha serie. ▪ Utiliza o léxico adquirido na construción de enunciados. ▪ Achega sinónimos para termos definidos. 	CCL CAA	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Busca no dicionario o significado dunha serie de termos destacados nun texto.
			<p>LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mostra explicitamente a súa comprensión do contido dun texto. ▪ Sintetiza a idea principal de cada un dos parágrafos dun texto. ▪ Ofrece títulos alternativos acaídos para un texto de lectura. ▪ Responde correctamente preguntas sobre os textos. ▪ Indica se son verdadeiras ou falsas unha serie de afirmacións sobre o contido dunha lectura e corrige estas últimas conforme o sentido do texto. ▪ Extrae catro ideas relevantes dun texto. ▪ Razoar a relación existente entre o título e o contido dun texto. 	CCL	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Extrae catro ideas relevantes dun texto.
			<p>LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Explica aspectos do contido dun texto extraendo información implícita. ▪ Explica razoadamente aspectos gráficos dun texto en relación co seu contido. 	CCL	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Explica aspectos do contido dun texto extraendo información implícita.
			<p>LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza consultas bibliográficas para consultar dúbidas e ampliar a información dos textos. ▪ Procura información en Internet, de xeito guiado, para ampliar os coñecementos extraídos dos textos. ▪ Responder unha serie de preguntas sobre un texto empregando información tirada de Internet. 	CCL CAA	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza consultas bibliográficas e en internet para consultar dúbidas e ampliar a información dos textos.
			<p>LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reflexiona, por escrito, sobre a mensaxe dun poema en relación coa propia experiencia. ▪ Contrasta, por escrito, a información dun texto coa propia experiencia. ▪ Relaciona, oralmente, o contido dunha lectura coa propia experiencia. 	CCL CAA	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Contrasta, por escrito, a información dun texto coa propia experiencia.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
d e h	<p>B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.</p> <ul style="list-style-type: none"> O diario. Os blogs. A carta persoal: características e estrutura. As solicitudes. Lectura comprensiva: «Menús escolares», en <i>Revista Consumer</i>. Os textos expositivos. O folleto. Comprensión de textos e expresión escrita. 	<p>B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.</p> <ul style="list-style-type: none"> Comprender textos propios da vida cotiá e as relacións sociais. Interpretar correctamente un diario e unha carta. Identificar as características propias do diario nun texto dado. Cofecer os trazos xerais dos blogs. Identificar as características e estrutura propias da carta persoal a partir dun texto dado. Comprender textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: a solicitude. Cofecer as partes en que debe organizarse un modelo estándar de instancia. Identificar e ordenar as partes dunha solicitude dada. Interpretar correctamente un folleto. Identificar as características propias do folleto nun texto dado. Cofecer as diferenzas entre "díptico" e "tríptico". Interpretar correctamente un plano dunha cidade. Redactar un texto breve a partir dun plano. Interpretar correctamente normas de convivencia e regras de xogos. Respectar as normas propostas na realización das tarefas. 	<p>LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mostra explicitamente a súa comprensión de textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: o diario e a carta. Identifica as características propias do diario nun texto dado. Cofece os trazos xerais dos blogs. Identifica as características e estrutura propias da carta persoal a partir dun texto dado. Mostra explicitamente a súa comprensión de textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: a solicitude. Refire as partes en que debe organizarse un modelo estándar de instancia. Identifica e ordena as partes dunha solicitude dada. Mostra explicitamente a súa comprensión de textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: o folleto. Identifica as características propias do folleto nun texto dado. Define "díptico" e "tríptico" e sinala as diferenzas entre ambos. 	CCL CSC	1º, 2º T	<ul style="list-style-type: none"> Mostra explicitamente a súa comprensión de textos propios da vida cotiá e as relacións sociais: o diario e a carta.
			<p>LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.</p> <ul style="list-style-type: none"> Interpreta correctamente un plano dunha cidade. Redacta un texto breve a partir dun plano. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Interpreta correctamente un plano dunha cidade.
			<p>LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de interpretar correctamente normas de convivencia e regras de xogos. Respecta as normas propostas na realización das tarefas. 	CCL CSC	2º T	<ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de interpretar correctamente normas de convivencia e regras de xogos.
d e h	<p>B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).</p> <ul style="list-style-type: none"> Lectura comprensiva dunha noticia: «Cando o "tigre" campaba por Galicia», en <i>www.gciencia</i>. As noticias: portadas e titulares. Lectura e análise de xornais impresos e dixitais. 	<p>B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler comprensivamente noticias e dar mostras explícitas da súa lóxica interpretación. Cofecer os trazos propios da noticia e recoñecer a súa estrutura habitual. Distinguir entre o título e o subtítulo dunha noticia dada. Analizar e distinguir as partes que compoñen a portada dun xornal. Comparar, en grupo, as primeiras páxinas de varios xornais diferentes, tanto impresos como dixitais. Distinguir entre titulares informativos e valorativos e explicar as diferenzas entre eles. Indicar e explicar o tema dunha serie de titulares. 	<p>LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).</p> <ul style="list-style-type: none"> Le comprensivamente noticias e dá mostras explícitas da súa lóxica interpretación. Cofece os trazos propios da noticia e recoñece a súa estrutura habitual. Distingue entre o título e o subtítulo dunha noticia dada. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Distingue entre o título e o subtítulo dunha noticia dada.
			<p>LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.</p> <ul style="list-style-type: none"> Analiza e distingue as partes que compoñen a portada dun xornal. Compara, en grupo, as primeiras páxinas de varios xornais diferentes, tanto impresos como dixitais. Distingue entre titulares informativos e valorativos e explica as diferenzas entre eles. Indica e explica o tema dunha serie de titulares. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Analiza e distingue as partes que compoñen a portada dun xornal.
d e	<p>B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.</p> <ul style="list-style-type: none"> Os textos académicos. As enciclopedias. 	<p>B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler comprensivamente un texto tirado dunha enciclopedia e responder correctamente preguntas sobre o seu contido. Identificar o tema dun texto enciclopédico e resumir a información de cada parágrafo. Identificar as características específicas do texto académico e enciclopédico. 	<p>LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le comprensivamente un texto tirado dunha enciclopedia e responde correctamente preguntas sobre o seu contido. Identifica o tema dun texto enciclopédico e resume a información de cada parágrafo. 	CCL CD CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Le comprensivamente un texto tirado dunha enciclopedia e responde correctamente preguntas sobre o seu contido.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
h		<ul style="list-style-type: none"> Utilizar adecuadamente e comparar enciclopedias en papel e en formato dixital. 	<p>LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifica as características específicas do texto académico e enciclopédico. Utiliza adecuadamente enciclopedias en papel e en formato dixital. Compara diferentes enciclopedias dixitais e impresas. 	CCL	1º, 2º T	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza adecuadamente enciclopedias en papel e en formato dixital.
b e h	<p>B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.</p> <ul style="list-style-type: none"> A procura de información. Consellos para buscar información en Internet. Uso da biblioteca. 	<p>B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.</p> <ul style="list-style-type: none"> Seguir unhas pautas para a procura de información en Internet e utilizar adecuadamente os buscadores. Sintetizar e comentar a información extraída mediante os buscadores de Internet. Coñecer dicionarios en versión dixital e impresa. Empregar os dicionarios con frecuencia e fluidez. Coñecer o funcionamento das bibliotecas, o seu sistema de busca e normas xerais de uso. Coñecer o fondo bibliográfico das bibliotecas de Galicia en Internet. Procurar dixitalmente un libro de lectura na biblioteca do centro. 	<p>LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Segue unhas pautas para a procura de información en Internet. Utiliza adecuadamente os buscadores de Internet para buscar información. Sintetiza e comenta a información extraída mediante os buscadores de Internet. 	CCL CCA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza adecuadamente os buscadores de Internet para buscar información.
			<p>LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.</p> <ul style="list-style-type: none"> Coñece dicionarios en versión dixital e impresa. Emprega os dicionarios con frecuencia e fluidez. 	CCL CD CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Coñece dicionarios en versión dixital e impresa.
			<p>LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.</p> <ul style="list-style-type: none"> Coñece o funcionamento das bibliotecas, o seu sistema de busca e normas xerais de uso. Coñece o fondo bibliográfico das bibliotecas de Galicia en Internet. Procura dixitalmente un libro de lectura na biblioteca do centro. 	CCL CD CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Coñece o funcionamento das bibliotecas, o seu sistema de busca e normas xerais de uso.
c d h	<p>B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Actividades de comprensión textual. 	<p>B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.</p> <ul style="list-style-type: none"> Reflexionar baixo guía, a partir dun texto, sobre os prexuízos xenófobos. Definir, coas propias palabras, un prexuízo reflectido nun artigo xornalístico. Indicar o tema de varios titulares de artigos relativos á inxustiza social e a discriminación. Expresar razoadamente a súa opinión sobre un aspecto da temática dunha lectura. Definir coas propias palabras diferentes tipos de discriminación mencionados nunha serie de titulares. Respectar as opinións alleas. 	<p>LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.</p> <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona baixo guía, a partir dun texto, sobre os prexuízos xenófobos. Define, coas propias palabras, un prexuízo reflectido nun artigo xornalístico. Indica o tema de varios titulares de artigos relativos á inxustiza social e a discriminación. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<p>Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.</p>
			<p>LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> Expresa razoadamente a súa opinión sobre un aspecto da temática dunha lectura. 	CCL CSC	2º, 2º T	<ul style="list-style-type: none"> Expresa razoadamente a súa opinión sobre un aspecto da temática dunha lectura.
			<p>LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> Define coas propias palabras diferentes tipos de discriminación mencionados nunha serie de titulares. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<p>Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.</p>
			<p>LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de respectar as opinións alleas. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de respectar as opinións alleas.
h ñ	<p>B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lectura expresiva en voz alta de textos diversos. Gravación dunha escena cinematográfica. 	<p>B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler en voz alta textos diversos, adaptando a dicción, a entoación e o ritmo á tipoloxía textual e situación comunicativa correspondentes. Empregar o móbil para gravar unha escena fílmica. 	<p>LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le en voz alta textos diversos, adaptando a dicción, a entoación e o ritmo á tipoloxía textual e situación comunicativa correspondentes. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<p>Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.</p>
			<p>LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.</p> <ul style="list-style-type: none"> Emprega o móbil para gravar unha escena fílmica. 	CCL CD	3º T	<p>Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.</p>

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
b g h	<p>B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaboración dun mapa conceptual. ▪ A presentación: criterios para a presentación de textos escritos. ▪ Expresión escrita: uso do procesador de textos. 	<p>B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaborar un mapa conceptual a partir dunha serie de ideas dada. ▪ Utilizar habitualmente esquemas sinxelos para organizar as ideas e estruturar os textos. ▪ Seguir uns criterios para a boa presentación dos textos. ▪ Escoller, entre parellas de textos, os máis correctos desde o punto de vista comunicativo. ▪ Adecuar os textos ao rexistro formal. ▪ Comentar textos dados reparando nos mecanismos de cohesión empregados neles. ▪ Empregar diferentes mecanismos de cohesión na súa produción escrita. ▪ Comentar a puntuación dun texto en relación coa súa organización oracional e os parágrafos. ▪ Puntuar adecuadamente os seus textos. ▪ Revisar os textos para corrixir erros gramaticais, adecuar o rexistro e formular as ideas de forma clara e coherente. ▪ Escribir textos breves empregando o procesador de textos coa función de corrección ortográfica. ▪ Elaborar gráficos a partir de datos. ▪ Elaborar campañas publicitarias empregando logos e ilustracións. ▪ Complementar as súas producións textuais (folletos, fichas etc.) coa introdución de ilustracións. 	<p>LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elabora un mapa conceptual a partir dunha serie de ideas dada. ▪ Utiliza habitualmente esquemas sinxelos para organizar as ideas e estruturar os textos. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elabora un mapa conceptual a partir dunha serie de ideas dada.
			<p>LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Segue uns criterios para a boa presentación dos textos. ▪ Escolle, entre parellas de textos, os máis correctos desde o punto de vista comunicativo. ▪ Adecúa os textos ao rexistro formal. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adecúa os textos ao rexistro formal.
			<p>LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deixé, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Comenta textos dados reparando nos mecanismos de cohesión empregados neles. ▪ Emprega diferentes mecanismos de cohesión na súa produción escrita. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emprega diferentes mecanismos de cohesión na súa produción escrita.
			<p>LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Comenta a puntuación dun texto en relación coa súa organización oracional e os parágrafos. ▪ Puntúa adecuadamente os seus textos. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Puntúa adecuadamente os seus textos.
			<p>LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Revisa os textos para corrixir erros gramaticais, adecuar o rexistro e formular as ideas de forma clara e coherente. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revisa os textos para corrixir erros
			<p>LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Escribe textos breves empregando o procesador de textos coa función de corrección. 	CCL CD	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Escribe textos breves empregando o procesador de textos coa función de corrección.
			<p>LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elabora gráficos a partir de datos. • Elabora campañas publicitarias empregando logos e ilustracións. • Complementa as súas producións textuais (folletos, fichas etc.) coa introdución de ilustracións. 	CCL CD	3º T	<ul style="list-style-type: none"> • Elabora gráficos a partir de datos.
b e h	<p>B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expresión escrita: redacción dunha carta dirixida a un xornal. ▪ Expresión escrita: elaboración dun anuncio. ▪ Expresión escrita: redacción dun diario. ▪ Expresión escrita: redacción dunha carta persoal. ▪ Expresión escrita: redacción de solicitudes. ▪ Expresión escrita: elaboración dun folleto. ▪ Expresión escrita: redacción dunha conversa de Whatsapp. 	<p>B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Escribir unha carta dirixida a un xornal sobre a temática dunha lectura. ▪ Elaborar un anuncio para unha campaña de carácter social relacionada coa temática dunha lectura. ▪ Escribir, seguindo unhas pautas, un diario. ▪ Redactar unha carta persoal aplicando os coñecementos adquiridos na unidade correspondente. ▪ Escribir adecuadamente solicitudes, seguindo unhas pautas. ▪ Elaborar un folleto en grupo, seguindo unhas pautas e aplicando os coñecementos adquiridos na unidade correspondente. ▪ Redactar unha conversa de Whatsapp ficticia relacionada co contido dunha lectura. 	<p>LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Escribe unha carta dirixida a un xornal sobre a temática dunha lectura. ▪ Elabora un anuncio para unha campaña de carácter social relacionada coa temática dunha lectura. ▪ Escribe, seguindo unhas pautas, un diario. ▪ Redacta unha carta persoal aplicando os coñecementos adquiridos na unidade correspondente. ▪ Escribe adecuadamente solicitudes, seguindo unhas pautas. ▪ Elabora un folleto en grupo, seguindo unhas pautas e aplicando os coñecementos adquiridos na unidade correspondente. ▪ Redacta unha conversa de Whatsapp ficticia relacionada co contido dunha lectura. 	CCL CD CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Escribe, seguindo unhas pautas, un diario.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
b e h	B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias). <ul style="list-style-type: none"> Expresión escrita: redacción de textos xornalísticos. 	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). <ul style="list-style-type: none"> Redactar textos xornalísticos a partir dos modelos estudados: titulares, noticias, portadas de xornal. 	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). <ul style="list-style-type: none"> Redacta textos xornalísticos a partir dos modelos estudados: titulares, noticias, portadas de xornal. 	CCL CD CSC	1º T	<ul style="list-style-type: none"> Redacta textos xornalísticos a partir dos modelos estudados: titulares, noticias, portadas de xornal.
b e h	B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares. <ul style="list-style-type: none"> Redacción de textos de carácter educativo. Expresión escrita: elaboración dunha ficha. 	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares. <ul style="list-style-type: none"> Redactar adecuadamente textos breves de carácter educativo: resumos, informes, descrições e explicacións sobre contidos do currículo. Crear unha ficha de temática científica, seguindo o modelo exposto nun texto de lectura. 	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares. <ul style="list-style-type: none"> Redacta adecuadamente textos breves de carácter educativo: resumos, informes, descrições e explicacións sobre contidos do currículo. Crea unha ficha de temática científica, seguindo o modelo exposto nun texto de lectura. 	CCL CD	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Redacta adecuadamente textos breves de carácter educativo
b e h	B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos. <ul style="list-style-type: none"> Expresión escrita: redacción de textos narrativos breves. Expresión escrita: redacción de textos descritivos breves. Síntese e resumo de textos. 	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições. <ul style="list-style-type: none"> Redactar textos narrativos breves relacionados cos contidos das lecturas. Redactar textos descritivos relacionados cos contidos das lecturas. Reescribir, empregando o propio léxico, fragmentos de textos. 	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. <ul style="list-style-type: none"> Redacta textos narrativos breves relacionados cos contidos das lecturas. Redacta textos descritivos relacionados cos contidos das lecturas. 	CCL CD	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Redacta textos narrativos breves.
			LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido. <ul style="list-style-type: none"> Reescribe, empregando o propio léxico, fragmentos de textos. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Resume un texto breve sen parafrasear.
b e f h	B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito. <ul style="list-style-type: none"> A función de corrección nos procesadores de textos. 	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos. <ul style="list-style-type: none"> Empregar adecuadamente o procesador de textos, de xeito progresivo. Usar de forma axeitada a función de corrección no procesador de textos. 	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos. <ul style="list-style-type: none"> Emprega adecuadamente o procesador de textos, de xeito progresivo. Usa de forma axeitada a función de corrección no procesador de textos. 	CCL CD	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Emprega adecuadamente o procesador de textos, de xeito progresivo.
d h	B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios. <ul style="list-style-type: none"> Valoración da escritura. Actividades de expresión escrita. 	B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios. <ul style="list-style-type: none"> Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe. Utilizar a escrita para reflexionar sobre os coñecementos e comunicar experiencias propias. 	LGB2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar a escritura como fonte de aprendizaxe. Utiliza a escrita para reflexionar sobre os coñecementos e comunicar experiencias propias. 	CCL CSC CCEC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Valora a escritura como fonte de aprendizaxe.

BLOQUE 3. FUNCIONAMENTO DA LINGUA

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
b e l	<p>B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.</p> <ul style="list-style-type: none"> Léxico: a casa por dentro. Os hiperónimos. Léxico: a alimentación. Léxico: a diversidade social e cultural e a paz. Léxico: a música. Léxico: o noso contorno. Os antónimos. Léxico: a radio e a televisión. Os préstamos. Léxico: o cine e o teatro. Léxico: o parentesco. As frases feitas. Léxico: o tempo cronolóxico. 	<p>B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado coa casa e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Empregar hiperónimos relativos a campos semánticos propios do ámbito do fogar. Explicar o significado de frases feitas relacionadas co léxico da casa. Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado coa alimentación e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado coa diversidade social e cultural e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Recoñecer e empregar lexemas e sufixos gregos frecuentes na denominación de diferentes tipos de discriminación social. Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado coa música e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado co contorno e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Recoñecer e usar antónimos relativos ao contorno. Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado coa radio e a televisión e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado co cine e o teatro e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Ampliar o seu coñecemento do léxico relativo ao parentesco e incorporalo ás súas producións orais e escritas. Ampliar o seu coñecemento da fraseoloxía galega. Empregar en enunciados propios fraseoloxía relacionada co parentesco. Ampliar o seu coñecemento do léxico relacionado co tempo cronolóxico e incorporalo ás súas producións orais e escritas. 	<p>LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.</p> <ul style="list-style-type: none"> Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado coa casa e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Emprega hiperónimos relativos a campos semánticos propios do ámbito do fogar. Explica o significado de frases feitas relacionadas co léxico da casa. Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado coa alimentación e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado coa diversidade social e cultural e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Recoñece e emprega lexemas e sufixos gregos frecuentes na denominación de diferentes tipos de discriminación social. Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado coa música e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado co contorno e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Emparella antónimos relativos ao contorno. Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado coa radio e a televisión e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado co cine e o teatro e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Amplía o seu coñecemento do léxico relativo ao parentesco e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. Relaciona unha serie de frases feitas coas súas correspondentes definicións. Emprega en enunciados propios fraseoloxía relacionada co parentesco. Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado co tempo cronolóxico e incorpóralo ás súas producións orais e escritas. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Amplía o seu coñecemento do léxico relacionado cos campos semánticos dados e incorpóralo ás súas producións orais e escritas.
a d e	<p>B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.</p> <ul style="list-style-type: none"> Letras e fonemas. Vogais e consoantes. 	<p>B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> Coñecer a correspondencia entre fonemas e grafías. Recoñecer os fonemas vocálicos e consonánticos do galego. Pronunciar correctamente os fonemas vocálicos e consonánticos en palabras dadas, reparando no punto de articulación. 	<p>LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sinala a correspondencia entre fonemas e grafías en palabras dadas. Recoñece os fonemas vocálicos e consonánticos do galego. Pronuncia correctamente os fonemas vocálicos e consonánticos en palabras dadas, reparando no punto de articulación. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	<p>Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.</p>
b e n l	<p>B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.</p> <ul style="list-style-type: none"> O dicionario. 	<p>B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.</p> <ul style="list-style-type: none"> Utilizar o dicionario con fluidez e autonomía. Coñecer as características xerais do dicionario. Interpretar adecuadamente a información lingüística e complementaria dos dicionarios. Comparar e usar dicionarios en papel e en formato dixital. Explicar a información complementaria contida nunha entrada de dicionario dada. 	<p>LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.</p> <ul style="list-style-type: none"> Utiliza o dicionario con fluidez e autonomía. Coñece as características xerais do dicionario. Interpreta adecuadamente a información lingüística e complementaria dos dicionarios. Compara e usa dicionarios en papel e en formato dixital. Explica a información complementaria contida nunha entrada de dicionario. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza o dicionario con fluidez e autonomía.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
b e	<p>B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ O adxectivo. ▪ Os graos do adxectivo. ▪ As conxuncións comparativas. ▪ Transformación, corrección e comentario lingüístico de textos. 	<p>B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar e explicar os usos do adxectivo nun texto dado. ▪ Empregar adecuadamente o adxectivo na súa produción escrita. ▪ Utilizar as conxuncións comparativas en enunciados conforme as súas normas de uso. ▪ Completar, transformar e comentar textos escritos aplicando as normas ortográficas e morfolóxicas do galego. 	<p>LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica e explica os usos do adxectivo nun texto dado. ▪ Emprega adecuadamente o adxectivo na súa produción escrita. ▪ Utiliza as conxuncións comparativas en enunciados conforme as súas normas de uso. ▪ Completa, transforma e comenta textos escritos aplicando as normas ortográficas e morfolóxicas do galego. 	CCL CD	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1º, 2º, 3º T 	<p>Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.</p>
b e	<p>B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ O alfabeto. Letras e dígrafos. ▪ Uso de <i>h</i>. ▪ Uso de <i>b / v</i>. ▪ Uso de <i>s / x</i>. ▪ A revisión. ▪ Grupos consonánticos <i>bl / br</i>. ▪ Grupos consonánticos <i>pl / pr</i>. ▪ Grupos consonánticos <i>fl / fr</i>. ▪ Uso de <i>-cc- / -ct-</i>. ▪ Grupos consonánticos <i>pc</i> e <i>pt</i>. ▪ Palabras terminadas en <i>-cio</i>, <i>-cia</i>, <i>-zo</i>, <i>-za</i>. ▪ Acentuación: regras xerais. ▪ O til diacrítico. ▪ Os signos de interrogación e exclamación. ▪ As parénteses. ▪ As comiñas. 	<p>B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñecer o alfabeto e sinalar os nomes das grafías en textos dados. ▪ Combinar as letras do alfabeto para a creación de palabras. ▪ Coñecer as normas de uso do <i>h</i> e aplicar estes coñecementos na escrita. ▪ Ampliar o seu coñecemento dos prefixos gregos grafados con <i>h</i>. ▪ Utilizar correctamente o <i>b</i> e o <i>v</i> na súa produción escrita. ▪ Empregar correctamente o <i>s</i> e o <i>x</i> na súa produción escrita. ▪ Coñecer e aplicar pautas para a revisión dos textos escritos. ▪ Dar mostras de valorar positivamente a aplicación das normas ortográficas e morfolóxicas nos textos. ▪ Empregar adecuadamente os grupos consonánticos <i>bl / br</i>, <i>pl / pr</i> e <i>fl / fr</i> en enunciados e textos dados. ▪ Distinguir o léxico que contén os grupos consonánticos <i>bl / br</i>, <i>pl / pr</i> e <i>fl / fr</i>. ▪ Empregar correctamente os grupos cultos <i>-cc- / -ct-</i> en palabras dadas. ▪ Utilizar correctamente os grupos <i>pc</i> e <i>pt</i> na redacción dun texto breve. ▪ Completar adecuadamente palabras rematadas en <i>-cio</i>, <i>-cia</i>, <i>-zo</i>, <i>-za</i>. ▪ Clasificar as palabras segundo a súa sílaba tónica. ▪ Identificar pares diacríticos e explicar a diferenza entre ambos os termos. ▪ Acentuar correctamente enunciados e textos dados. ▪ Xustificar o uso do til nunha serie de palabras. ▪ Corrixir erros referentes ao uso dos signos de interrogación e exclamación e á acentuación de pronomes en enunciados dados. ▪ Coñecer as normas e pautas de uso das parénteses e as comiñas. ▪ Xustificar razoadamente o uso das parénteses e comiñas nun texto. ▪ Transformar textos dados utilizando adecuadamente parénteses e comiñas. ▪ Escribir enunciados empregando correctamente os signos de interrogación e exclamación. ▪ Explicar as funcións das comiñas dobres e as parénteses empregadas nun texto. ▪ Elaborar enunciados utilizando adecuadamente parénteses e comiñas. 	<p>LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece o alfabeto e sinala os nomes das grafías en textos dados. ▪ Combina as letras do alfabeto para a creación de palabras. ▪ Coñece as normas de uso do <i>h</i> e aplica estes coñecementos na escrita. ▪ Amplía o seu coñecemento dos prefixos gregos grafados con <i>h</i>. ▪ Utiliza correctamente o <i>b</i> e o <i>v</i> na súa produción escrita. ▪ Emprega correctamente o <i>s</i> e o <i>x</i> na súa produción escrita. ▪ Emprega adecuadamente os grupos consonánticos <i>bl / br</i>, <i>pl / pr</i>, <i>fl / fr</i> en enunciados e textos dados. ▪ Distingue o léxico que contén os grupos consonánticos <i>bl / br</i>, <i>pl / pr</i>, <i>fl / fr</i>. ▪ Emprega correctamente os grupos cultos <i>-cc- / -ct-</i> en palabras dadas. ▪ Utiliza correctamente os grupos <i>pc</i> e <i>pt</i> na redacción dun texto breve. ▪ Completa adecuadamente palabras rematadas en <i>-cio</i>, <i>-cia</i>, <i>-zo</i>, <i>-za</i>. ▪ Clasifica as palabras segundo a súa sílaba tónica. ▪ Identifica pares diacríticos e explica a diferenza entre ambos os termos. ▪ Acentúa correctamente enunciados e textos dados. ▪ Xustifica o uso do til nunha serie de palabras. ▪ Coñece as normas e pautas de uso das parénteses e as comiñas. ▪ Xustifica razoadamente o uso das parénteses e comiñas nun texto. ▪ Transforma textos dados utilizando adecuadamente parénteses e comiñas. ▪ Escribire enunciados empregando correctamente os signos de interrogación e exclamación. <p>LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece e aplica pautas para a revisión dos textos escritos. ▪ Dá mostras de valorar positivamente a aplicación das normas ortográficas e morfolóxicas nos textos. ▪ Corrixir erros referentes ao uso dos signos de interrogación e exclamación e á acentuación de pronomes en enunciados dados. 	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1º, 2º, 3º T 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utiliza correctamente o <i>b</i> e o <i>v</i>, o <i>h</i>, e os grupos consonánticos e o til diacrítico na súa produción escrita.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
e	<p>B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ O punto. ▪ A coma. ▪ O punto e coma. ▪ Os dous puntos. ▪ Os puntos suspensivos. 	<p>B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñecer as pautas e normas de uso do punto, a coma e o punto e coma. ▪ Analizar a puntuación en textos dados, de xeito guiado. ▪ Coñecer as normas e pautas de uso dos dous puntos, os puntos suspensivos e os signos de interrogación. ▪ Puntuar correctamente textos dados. ▪ Explicar a diferenza de significado entre unha parella de enunciados con distinta puntuación. ▪ Explicar razoadamente o uso dos dous puntos e os puntos suspensivos nun texto. 	<p>LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece as pautas de uso do punto, a coma e o punto e coma. ▪ Analiza a puntuación en textos dados, de xeito guiado. ▪ Coñece as normas e pautas de uso dos dous puntos, os puntos suspensivos e os signos de interrogación. ▪ Puntuar correctamente textos dados. ▪ Explica a diferenza de significado entre unha parella de enunciados con distinta puntuación. ▪ Explica razoadamente o uso dos dous puntos e os puntos suspensivos nun texto. 	CCL	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece as pautas de uso do punto, a coma e o punto e coma, dous puntos e signos de interrogación e exclamación.
b e	<p>B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A formación de palabras (I): lexema e morfemas. ▪ Morfemas flexivos e derivativos. ▪ As desinencias verbais. ▪ A formación de palabras (II): prefixos e sufixos. ▪ Sufixos derivativos e apreciativos. ▪ O substantivo. ▪ O xénero. ▪ O número. ▪ Substantivos invariables. ▪ O verbo. ▪ Partes do verbo. ▪ O tempo. ▪ O modo. 	<p>B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Distinguir os lexemas en palabras dadas. ▪ Diferenciar e clasificar os morfemas en termos dados. ▪ Distinguir os prefixos e os diferentes tipos de sufixos en palabras dadas. ▪ Caracterizar morfoloxicamente o substantivo. ▪ Identificar os substantivos nun texto dado. ▪ Coñecer os xentilicios correspondentes a unha serie de substantivos localizados nun texto. ▪ Formar o feminino dunha serie de xentilicios. ▪ Recoñecer nun texto dous adxectivos formados a partir de substantivos. ▪ Identificar os verbos nun texto dado e recoñecer o seu suxeito. ▪ Caracterizar morfoloxicamente verbos dados. ▪ Recoñecer os tempos verbais en formas dadas. ▪ Empregar os morfemas precisos para dotar de coherencia un texto. ▪ Ampliar o seu repertorio léxico mediante o coñecemento de prefixos e sufixos para formar novas palabras. ▪ Transformar correctamente o xénero dos substantivos en enunciados dados, mantendo a concordancia. ▪ Formar axeitadamente o plural dos substantivos dunha serie. ▪ Empregar con corrección unha serie de substantivos invariables na construción de enunciados. ▪ Escribir exemplos de palabras rematadas en -l e formar correctamente o plural destas. ▪ Escribir adxectivos a partir dunha serie dada de substantivos. ▪ Escribir enunciados a partir de verbos dados, conxugándoos nos tres modos verbais. 	<p>LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Distingue os lexemas en palabras dadas. ▪ Diferencia e clasifica os morfemas en termos dados. ▪ Distingue os prefixos e os diferentes tipos de sufixos en palabras dadas. ▪ Caracteriza morfoloxicamente o substantivo. ▪ Identifica os substantivos nun texto dado. ▪ Ofrece os xentilicios correspondentes a unha serie de substantivos localizados no texto. ▪ Forma o feminino dunha serie de xentilicios. ▪ Recoñece nun texto dous adxectivos formados a partir de substantivos. ▪ Identifica os verbos nun texto dado e recoñece o seu suxeito. ▪ Caracteriza morfoloxicamente verbos dados. ▪ Recoñece os tempos verbais en formas dadas. 	CCL CAA	▪ 1º, 2º, 3º T	<p>Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.</p>
			<p>LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reescribe un texto dado empregando os morfemas precisos para dotalo de coherencia. ▪ Amplía o seu repertorio léxico mediante o coñecemento de prefixos e sufixos para formar novas palabras. ▪ Transforma correctamente o xénero dos substantivos en enunciados dados, mantendo a concordancia. ▪ Forma axeitadamente o plural dos substantivos dunha serie. ▪ Emprega con corrección unha serie de substantivos invariables na construción de enunciados. ▪ Escribe exemplos de palabras rematadas en -l e forma correctamente o plural destas. ▪ Escribe adxectivos a partir dunha serie dada de substantivos. ▪ Escribe enunciados a partir de verbos dados, conxugándoos nos tres modos verbais. 	CCL CAA	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amplía o seu repertorio léxico mediante o coñecemento de prefixos e sufixos para formar novas palabras.
c	<p>B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A cohesión textual. ▪ Mecanismos de cohesión textual: anáfora, substitución e elipse. ▪ Os conectores textuais. ▪ Conectores aditivos, temporais e espaciais. ▪ Conectores opositivos, causais e organizadores. 	<p>B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar e explicar os principais mecanismos de cohesión textual: anáfora, substitución e elipse. ▪ Recoñecer e clasificar distintos conectores textuais en textos dados. ▪ Empregar, de xeito guiado, mecanismos de cohesión para corrixir e completar textos. 	<p>LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica nos textos e explica os principais mecanismos de cohesión textual: anáfora, substitución e elipse. ▪ Recoñece e clasifica distintos conectores textuais en textos dados. 	CCL CAA	▪ 1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica nos textos e explica os principais mecanismos de cohesión textual: anáfora, substitución e elipse.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
e h		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Empregar conectores textuais na redacción de textos, de xeito guiado. 	<p>LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Emprega, de xeito guiado, mecanismos de cohesión para corrixir e completar textos. ▪ Emprega unha serie de conectores textuais para organizar como texto unha serie de enunciados. ▪ Redacta un texto breve, de forma guiada, utilizando diferentes organizadores do discurso. 	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1º,2º, 3º T 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emprega unha serie de conectores textuais para organizar como texto unha serie de enunciados.
e h	<p>B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A frase: definición e clasificación. ▪ A cláusula. ▪ O modificador. ▪ A cláusula: definición e clasificación. ▪ Funcións que se poden dar no interior da cláusula. ▪ Tipos de cláusulas. ▪ As cláusulas subordinadas. ▪ O suxeito e o predicado. ▪ Recoñecemento do suxeito dunha cláusula. ▪ Funcións do suxeito. ▪ Suxeito elidido. ▪ Tipos de cláusulas. ▪ O complemento directo. ▪ O complemento indirecto. ▪ O complemento circunstancial. 	<p>B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar frases nun texto e distinguir entre simples e complexas. ▪ Recoñecer o núcleo das frases nunha serie de cláusulas. ▪ Localizar o modificador nunha serie de frases tiradas dun texto. ▪ Analizar sintacticamente frases subliñadas en cláusulas dadas. ▪ Elaborar enunciados atendendo aos compoñentes sintácticos. ▪ Completar enunciados engadindo adecuadamente unha serie de modificadores. ▪ Identificar razoadamente cláusulas nun texto e distinguir entre simples e complexas. ▪ Recoñecer cláusulas subordinadas e distinguir entre substantivas, adxectivas e adverbiais. ▪ Reparar na concordancia entre suxeitos e predicados nun texto. ▪ Recoñecer as unidades que desempeñan a función de suxeito en cláusulas dadas. ▪ Sinalar os pronomes adecuados como suxeito de predicados dados. ▪ Clasificar predicados dados en formas simples e perífrases verbais. ▪ Distinguir entre as cláusulas transitivas e intransitivas dunha serie. ▪ Clasificar os predicados dunha serie de cláusulas en reflexivos, recíprocos e impersonais. ▪ Analizar nun texto os complementos directos e substituílos polos pronomes correspondentes. ▪ Transformar enunciados substituíndo os obxectos indirectos polos pronomes adecuados. ▪ Analizar os complementos circunstanciais en enunciados dados. ▪ Identificar e caracterizar nun texto as unidades en función de suxeito. ▪ Analizar os predicados sinalados nun texto. ▪ Sinalar en cláusulas tiradas dun texto as funcións sintácticas de suxeito, CD, CI e CC, así como as unidades que as desempeñan. 	<p>LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica frases nun texto e distingue entre simples e complexas. ▪ Recoñece o núcleo das frases nunha serie de cláusulas. ▪ Localiza o modificador nunha serie de frases tiradas dun texto. ▪ Analiza sintacticamente frases subliñadas en cláusulas dadas. ▪ Elabora enunciados atendendo aos compoñentes sintácticos. ▪ Completa enunciados engadindo adecuadamente unha serie de modificadores dados. ▪ Identifica razoadamente cláusulas nun texto e distingue entre simples e complexas. ▪ Recoñece cláusulas subordinadas e distingue entre substantivas, adxectivas e adverbiais. ▪ Repara na concordancia entre suxeitos e predicados nun texto. ▪ Recoñece as unidades que desempeñan a función de suxeito en cláusulas dadas. ▪ Sinala os pronomes adecuados como suxeito de predicados dados. ▪ Clasifica predicados dados en formas simples e perífrases verbais. ▪ Distingue entre as cláusulas transitivas e intransitivas dunha serie. ▪ Clasifica os predicados dunha serie de cláusulas en reflexivos, recíprocos e impersonais. ▪ Analiza nun texto os complementos directos e substitúeos polos pronomes correspondentes. ▪ Transforma enunciados substituíndo os obxectos indirectos polos pronomes adecuados. ▪ Analiza os complementos circunstanciais en enunciados dados. ▪ Identifica e caracteriza nun texto as unidades en función de suxeito. ▪ Analiza os predicados sinalados nun texto. ▪ Sinala en cláusulas tiradas dun texto as funcións sintácticas de suxeito, CD, CI e CC, así como as unidades que as desempeñan. 	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1º,2º, 3º T 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elabora enunciados atendendo aos compoñentes sintácticos.
e	<p>B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Análise de textos propios e alleos. ▪ Avaliación e autoavaliación. 	<p>B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Analizar textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos. ▪ Recoñecer o erro como parte do proceso de aprendizaxe. ▪ Propor solucións de mellora para os erros propios e alleos. 	<p>LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos. ▪ Recoñece o erro como parte do proceso de aprendizaxe. ▪ Propón solucións de mellora para os erros propios e alleos. 	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1º,2º, 3º T 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
b e h	B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	Participa polo menos nun proxecto (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
b e	B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada. <ul style="list-style-type: none"> Desenvolvemento dunha competencia comunicativa integrada. Recomendacións para avanzar no coñecemento do portugués. "Falsos amigos" en lingua portuguesa. Dramatización e comprensión dun texto bilingüe (galego-inglés). 	B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos. <ul style="list-style-type: none"> Valorar e utilizar os coñecementos adquiridos no curso para desenvolver unha competencia comunicativa integrada. Traducir ao galego unha serie de enunciados en lingua portuguesa. Reflexionar sobre a proximidade entre o galego e o portugués e as diferenzas co castelán. Inferir, a partir do contexto, o significado de "falsos amigos" en lingua portuguesa. Dramatizar e comprender un texto bilingüe (galego-inglés). 	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar e utilizar os coñecementos adquiridos no curso para desenvolver unha competencia comunicativa integrada. Traduce ao galego unha serie de enunciados en lingua portuguesa. Reflexiona sobre a proximidade entre o galego e o portugués e as diferenzas co castelán. Infire, a partir do contexto, o significado de "falsos amigos" en lingua portuguesa. Dramatiza e comprende un texto bilingüe (galego-inglés). 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre a proximidade entre o galego e o portugués e as diferenzas co castelán.
BLOQUE 4. LINGUA E SOCIEDADE						
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran. <ul style="list-style-type: none"> Linguas minoritarias e minorizadas. O caso galego. A lusofonía. Expresión oral: reflexión sobre a propia lingua inicial. 	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran. <ul style="list-style-type: none"> Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e sinal de identidade. Definir os conceptos "lingua ambiental" e "lingua materna". Coñecer, explicar e analizar a diferenza entre linguas minoritarias e minorizadas. Analizar, aplicando os coñecementos adquiridos, a situación sociolingüística do galego como lingua maioritaria e minorizada. Coñecer as linguas que se falan en España. Valorar as linguas faladas en España como un elemento de riqueza cultural. Compartir a súa experiencia lingüística cos demais membros da clase. Valorar a importancia de falar galego no contexto lusófono. Coñecer os territorios que integran a comunidade lusófona e calcular, coa axuda dun mapa, o seu tamaño. Empregar recursos de lecer en lingua portuguesa (vídeos en rede) e comprender o seu contido. 	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar e respectar todas as linguas como medios de relación interpersoal e sinais de identidade. Define os conceptos "lingua ambiental" e "lingua materna". 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar e respectar todas as linguas como medios de relación interpersoal e sinais de identidade.
			LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. <ul style="list-style-type: none"> Coñece, explica e analiza a diferenza entre linguas minoritarias e minorizadas. Interpreta, de xeito guiado, gráficos relativos ao uso do galego e reflexiona sobre a situación sociolingüística do idioma. Analiza, aplicando os coñecementos adquiridos, o caso do galego como lingua minorizada. 	CCL CSC	2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Coñece, explica e analiza a diferenza entre linguas minoritarias e minorizadas.
			LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. <ul style="list-style-type: none"> Coñece as linguas que se falan en España. Dá mostras de valorar as linguas faladas en España como un elemento de riqueza cultural. 	CCL CSC	1º T	<ul style="list-style-type: none"> Coñece as linguas que se falan en España.
			LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración. <ul style="list-style-type: none"> Comparte a súa experiencia lingüística cos demais membros da clase. 	CCL	1º T	Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.
			LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar a importancia de falar galego no contexto lusófono. Coñece os territorios que integran a comunidade lusófona e calcula, coa axuda dun mapa, o seu tamaño. 	CCL CCEC	1º T	<ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar a importancia de falar galego no contexto lusófono.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
			LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía. <ul style="list-style-type: none"> Emprega recursos de lecer en lingua portuguesa (vídeos en rede) e dá mostras de comprender o seu contido. 	CCL CCEC CD	1º, 2º, 3º T	Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
ñ o	B4.2. Situación sociolingüística do galego. <ul style="list-style-type: none"> O galego no ámbito local. Os servizos de normalización lingüística. Toponimia e antroponimia. O galego na súa contorna. A transmisión lingüística. 	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno. <ul style="list-style-type: none"> Coñecer o servizo de normalización lingüística do seu concello e valorar a súa importancia. Procurar información sobre iniciativas pola normalización lingüística no ámbito local e reflexionar sobre estas. Informarse sobre a situación sociolingüística do galego no seu concello e comparala coa situación doutros contextos. Deseñar en grupo unha campaña para aumentar o uso do galego no seu concello. Interesarse por contribuir á normalización do idioma no seu contorno. Definir o concepto "lingua materna" ou "lingua inicial". Reflexionar oralmente sobre os factores que condicionan a aprendizaxe e o uso dunha lingua. Definir os conceptos "bilingüismo individual" e "bilingüismo social" e reflexionar sobre estes a partir da propia experiencia. Analizar, de xeito guiado, a evolución da situación sociolingüística do galego nunha década a partir dun gráfico. Dar mostras de comprender e rexeitar os prexuízos asociados ao uso do galego. Definir topónimo e antropónimo. Ampliar o seu coñecemento dos topónimos do seu contorno e valoralos positivamente. Analizar a frecuencia dos antropónimos galegos no seu contorno e coñecer a forma propia para os nomes en castelán. Coñecer tres topónimos e tres antropónimos e empregalos nun texto breve. 	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas. <ul style="list-style-type: none"> Coñece o servizo de normalización lingüística do seu concello e dá mostras de valorar a súa importancia. Procura información sobre iniciativas pola normalización lingüística no ámbito local e reflexiona sobre estas. Infórmase sobre a situación sociolingüística do galego no seu concello e compáraa coa situación doutros contextos. Deseña en grupo unha campaña para aumentar o uso do galego no seu concello. Dá mostras de interesarse por contribuir á normalización do idioma no seu contorno. Define o concepto "lingua materna" ou "lingua inicial". Reflexiona oralmente sobre os factores que condicionan a aprendizaxe e o uso dunha lingua. Define os conceptos "bilingüismo individual" e "bilingüismo social" e reflexiona sobre estes a partir da propia experiencia. Analiza, de xeito guiado, a evolución da situación sociolingüística do galego nunha década a partir dun gráfico. Dá mostras de comprender e rexeitar os prexuízos asociados ao uso do galego. 	CCL	2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de comprender e rexeitar os prexuízos asociados ao uso do galego.
			LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos. <ul style="list-style-type: none"> Define topónimo e antropónimo. Amplía o coñecemento dos topónimos do seu contorno e dá mostras de valoralos. Analiza a frecuencia dos antropónimos galegos no seu contorno e coñece a forma propia para os nomes en castelán. Emprega tres topónimos e tres antropónimos na redacción dun texto breve. 	CCL	1º T	Coñece e valora os topónimos galegos.
ñ o	B4.3. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> A normalización. O galego no ámbito educativo. 	B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Coñecer a lexislación relativa ao galego no sistema educativo (Lei de normalización lingüística). Reflexionar en grupo, baixo guía, sobre a conveniencia da discriminación positiva. Analizar, coa axuda duns gráficos, a situación do galego no ámbito educativo. Reflexionar por escrito, en relación cun texto lido, sobre a importancia do ensino para a normalización do galego. Analizar, de xeito guiado, a propia práctica lingüística. Reflexionar sobre o proceso de normalización do galego. Valorar a importancia da propia contribución individual e social á normalización da lingua galega. Analizar a propia práctica lingüística coa axuda dun cuestionario. 	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. <ul style="list-style-type: none"> Coñece a lexislación relativa ao galego no sistema educativo (Lei de normalización lingüística). Reflexiona en grupo, seguindo unhas pautas, sobre a conveniencia da discriminación positiva. Analiza, coa axuda duns gráficos, a situación do galego no ámbito educativo. Reflexiona por escrito, en relación cun texto lido, sobre a importancia do ensino para a normalización do galego. 	CCL CSC	3º T	<ul style="list-style-type: none"> Coñece a lexislación relativa ao galego no sistema educativo (Lei de normalización lingüística).
			LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuir individual e socialmente á normalización da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Analiza, de xeito guiado, a propia práctica lingüística. Reflexiona sobre o proceso de normalización do galego. Dá mostras de valorar a importancia da propia contribución individual e social á normalización da lingua galega. Analiza a propia práctica lingüística coa axuda dun cuestionario. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de valorar a importancia da propia contribución individual e social á normalización da lingua galega.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
ñ. o.	B4.4. Situación legal das linguas do Estado español. <ul style="list-style-type: none"> Lei de normalización lingüística. 	B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español. <ul style="list-style-type: none"> Coñecer a existencia da Lei de normalización lingüística e comprender os aspectos máis relevantes do seu contido. Reflexionar, empregando o propio criterio, sobre a situación sociolingüística do galego, en relación coa aplicación da Lei de normalización lingüística. 	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local. <ul style="list-style-type: none"> Coñece a existencia da Lei de normalización lingüística e mostra explicitamente a comprensión dos aspectos máis relevantes do seu contido. Reflexiona, empregando o propio criterio, sobre a situación sociolingüística do galego, en relación coa aplicación da Lei de normalización lingüística. 	CCL CSC	3º T	<ul style="list-style-type: none"> Coñece a existencia da Lei de normalización lingüística e mostra explicitamente a comprensión dos aspectos máis relevantes do seu contido.
ñ o	B4.5. Prexuízos lingüísticos. <ul style="list-style-type: none"> Prexuízos lingüísticos. 	B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles. <ul style="list-style-type: none"> Definir "prexuízo lingüístico", empregando o propio léxico. Detectar e analizar a presenza de prexuízos na propia práctica. Procurar argumentos para rebater os propios prexuízos. Recoñecer, de xeito guiado, prexuízos de carácter socioeconómico asociados ás linguas. Dar mostras de comprender e rexeitar os prexuízos asociados á lingua galega. Razoar sobre a validez da lingua galega para a música, facendo uso dos coñecementos e valores adquiridos. Reflexionar, a partir dun texto, sobre os prexuízos asociados ao uso do galego. 	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno. <ul style="list-style-type: none"> Define "prexuízo lingüístico", empregando o propio léxico. Detecta e analiza, de xeito guiado, a presenza de prexuízos na propia práctica. Procura argumentos para rebater os propios prexuízos. Recoñece, de xeito guiado, prexuízos de carácter socioeconómico asociados ás linguas. Dá mostras de comprender e rexeitar os prexuízos asociados á lingua galega. Razoar sobre a validez da lingua galega para a música, facendo uso dos coñecementos e valores adquiridos. Reflexiona, a partir dun texto, sobre os prexuízos asociados ao uso do galego. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Reflexiona, a partir dun texto, sobre os prexuízos asociados ao uso do galego.
ñ o	B4.6. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal. <ul style="list-style-type: none"> Os rexistros da fala. A variedade estándar. Estándar e prexuízos. 	B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia. <ul style="list-style-type: none"> Distinguir as diferenzas entre os tipos de rexistro. Reflexionar sobre o emprego de diferentes rexistros na súa práctica lingüística. Identificar o tipo de rexistro adecuado a diferentes situacións comunicativas. Empregar o rexistro adecuado en función do contexto e intención comunicativa. Identificar razoadamente o rexistro empregado nun texto e ofrecer equivalencias léxicas noutra variante diafásica. Recoñecer, de forma guiada, o léxico empregado na xerga estudiantil. Coñecer os trazos da variedade estándar e reflexionar sobre o seu uso. Valorar o estándar como variante unificadora. Recoñecer nun texto a variedade estándar e explicar as diferenzas de pronuncia respecto da variedade occidental. Reflexionar sobre a existencia de prexuízos asociados ás variedades dialectais. Debater sobre o uso do galego nos medios de comunicación. Empregar os trazos propios da súa zona en situacións comunicativas acaídas. 	LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. <ul style="list-style-type: none"> Distingue as diferenzas entre os tipos de rexistro. Reflexiona sobre o emprego de diferentes rexistros na súa práctica lingüística. Identifica o tipo de rexistro adecuado a diferentes situacións comunicativas. Emprega o rexistro adecuado en función do contexto e intención comunicativa. Identifica razoadamente o rexistro empregado nun texto e ofrece equivalencias léxicas noutra variante diafásica. 	CCL	3º T	<ul style="list-style-type: none"> Distingue as diferenzas entre os tipos de rexistro.
			LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudiantil. <ul style="list-style-type: none"> Recoñece, de forma guiada, o léxico empregado na xerga estudiantil. 	CCL	3º T	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece, de forma guiada, o léxico empregado na xerga estudiantil.
			LGB4.6.3. Coñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. <ul style="list-style-type: none"> Coñece os trazos da variedade estándar e reflexiona sobre o seu uso. Demostra valorar o estándar como variante unificadora. Recoñece nun texto a variedade estándar e explica as diferenzas de pronuncia respecto da variedade occidental. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Coñece os trazos da variedade estándar e reflexiona sobre o seu uso.
			LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre a existencia de prexuízos asociados ás variedades dialectais. Debate sobre o uso do galego nos medios de comunicación. Emprega os trazos propios da súa zona en situacións comunicativas acaídas. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA						

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P.CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
h I	<p>B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p> <ul style="list-style-type: none"> Desenvolvemento do criterio lector. Información sobre o autor ou autora do texto de lectura. 	<p>B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler con regularidade obras literarias. Desenvolver progresivamente o seu criterio lector. Asimilar, progresivamente, os trazos formais e estéticos dos textos. Coñecer a traxectoria dos autores e autoras dos textos de lectura. 	<p>LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le con regularidade obras literarias. Desenvolve progresivamente o seu criterio lector. Coñece a traxectoria dos autores e autoras dos textos de lectura. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Le con regularidade obras literarias.
			<p>LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.</p> <ul style="list-style-type: none"> Asimila, progresivamente, os trazos formais e estéticos dos textos. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Asimila, progresivamente, os trazos formais e estéticos dos textos.
h I	<p>B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lectura comprensiva de textos poéticos: <i>Penúltimas tendencias</i>, Carlos Negro. Actividades de comprensión textual. Dramatización dun poema. Os textos poéticos. Algúns recursos formais dos textos poéticos. Lectura e audición de poemas diversos. 	<p>B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler comprensivamente textos poéticos e dar mostras explícitas da súa interpretación. Responder correctamente preguntas sobre o contido dos textos. Resumir o argumento dos poemas. Ofrecer un título alternativo acaído para composicións poéticas lidas. Realizar unha dramatización dun poema, por parellas. Identificar os trazos xerais do texto poético. Recoñecer a medida dos versos e a presenza de rima nunha composición. Explicar algúns dos recursos formais do texto poético: paralelismo, aliteración, antítese e anáfora. Ler comprensivamente e escoitar audicións de poemas cantados e cancións. 	<p>LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le comprensivamente textos poéticos e dá mostras explícitas da súa interpretación. Responde correctamente preguntas sobre o contido dos textos. Resume o argumento dos poemas. Ofrece un título alternativo acaído para composicións poéticas dadas. Realiza unha dramatización dun poema da súa elección, por parellas. Identifica os trazos xerais do texto poético. Recoñece a medida dos versos e a presenza de rima nunha composición. Explica algúns dos recursos formais do texto poético: paralelismo, aliteración, antítese e anáfora. Le comprensivamente e escoita audicións de poemas cantados e cancións. 	CCL	2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Le comprensivamente textos poéticos e dá mostras explícitas da súa interpretación.
h I	<p>B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lectura expresiva e comprensiva dun texto narrativo: «Reciclado», en <i>Exogamia 0.3</i>, Ramón Caride Ogando. Lectura expresiva e comprensiva dun texto narrativo: «Unha rozadela distante», en <i>A neve interminable</i>, Agustín Fernández Paz. A narración. Tipos de descrición. Tipos de narración. Lectura expresiva e comprensiva dun texto narrativo: «Un de nós», en <i>Dragal III</i>, Elena Gallego Abad. Lectura comprensiva dun cómic: «Refuxio», de Jacobo Fernández Serrano. Lectura expresiva e comprensiva dun texto narrativo: «Cabaliño de mar», en <i>Recinto gris</i>, Leticia Costas. 	<p>B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler expresivamente textos narrativos e mostrar a súa comprensión de xeito explícito. Identificar os trazos xerais do texto narrativo. Coñecer os tipos principais de descrición. Distinguir os tipos principais de narración segundo o punto de vista da voz narradora. Ler comprensivamente un cómic. Comentar a linguaxe gráfica dunha banda deseñada, en relación co seu contido. 	<p>LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le expresivamente textos narrativos e comenta o seu contido. Identifica os trazos xerais do texto narrativo. Coñece os tipos principais de descrición. Distingue os tipos principais de narración segundo o punto de vista da voz narradora. Le comprensivamente un cómic. Comenta a linguaxe gráfica dunha banda deseñada, en relación co seu contido. 	CCL	1º, 2º T	<ul style="list-style-type: none"> Identifica os trazos xerais do texto narrativo.
h I	<p>B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lectura comprensiva e dramatizada dun texto teatral: «Nena rebelde», en <i>Sira e o robot</i>, Mark Wiersma e Miguel Mosqueira. 	<p>B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler dramatizada e comprensivamente un texto teatral e mostrar a comprensión do seu contido. Comentar os trazos xerais dun texto teatral. 	<p>LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le dramatizada e comprensivamente un texto teatral. Mostra a súa comprensión do contido da lectura. Comenta os trazos xerais dun texto teatral dado. 	CCL	3º T	<ul style="list-style-type: none"> Le dramatizada e comprensivamente un texto teatral.

O B X	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COM P. CL AVE	TEMP	MÍNIMOS
h l	B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. <ul style="list-style-type: none"> Procura e análise de cancións. Escoita dunha canción contida nun texto de lectura. Actividades de comprensión textual. 	B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. <ul style="list-style-type: none"> Procurar cancións de artistas galegos e identificar nelas, de forma razoada, os trazos propios do poema. Escoitar unha canción contida nun texto de lectura. Comparar as coincidencias e diferenzas entre o texto teatral e a canción. Definir varios xéneros mencionados nun texto. 	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. <ul style="list-style-type: none"> Escoita unha canción contida nun texto de lectura. Compara as coincidencias e diferenzas entre o texto teatral e a canción. Define varios xéneros mencionados nun texto. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas.
			LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. <ul style="list-style-type: none"> Procura cancións de artistas galegos e identifica nelas, de forma razoada, os trazos propios do poema. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas.
h l	B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos. <ul style="list-style-type: none"> Análise de textos narrativos, descritivos e dialogados. Análise de textos poéticos. Comprensión dun texto teatral. 	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos. <ul style="list-style-type: none"> Distinguir os trazos propios dos textos narrativos, descritivos e dialogados. Identificar nun texto fragmentos narrativos, descritivos e dialogados. Analizar, de forma guiada, textos poéticos atendendo á súa estrutura e métrica. Identificar en textos poéticos os recursos formais estudados (paralelismo, aliteración, antítese e anáfora). Explicar razoadamente a función das anotacións nun texto teatral. 	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos. <ul style="list-style-type: none"> Clasifica textos dados en narrativos, descritivos e dialogados. Identifica nun texto os fragmentos narrativos, descritivos e dialogados. Analiza, de forma guiada, textos poéticos atendendo á súa estrutura e métrica. Identifica en textos poéticos os recursos formais estudados (paralelismo, aliteración, antítese e anáfora). Explica razoadamente a función das anotacións nun texto teatral. 	CCL	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica textos dados en narrativos, descritivos e dialogados.
h l n	B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. <ul style="list-style-type: none"> Expresión escrita: transformación de textos narrativos, descritivos e dialogados. Expresión escrita: creación de poemas. Expresión escrita: descrición breve. Expresión escrita: diálogo. 	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. <ul style="list-style-type: none"> Empregar os trazos propios dos textos narrativos, descritivos e dialogados para transformar textos dados. Escribir un poema relacionado coa temática dunha lectura. Escribir un poema servíndose dun modelo analizado. Redactar unha descrición breve de temática relacionada coa dun texto de lectura. Escribir un diálogo relacionado coa temática dunha lectura. Asimilar e utilizar os recursos traballados na aula na súa produción escrita. 	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. <ul style="list-style-type: none"> Emprega os trazos propios dos textos narrativos, descritivos e dialogados para transformar textos dados. Escribe un poema relacionado coa temática dunha lectura. Escribe un poema servíndose dun modelo analizado. Redacta unha descrición breve de temática relacionada coa dun texto de lectura. Escribe un diálogo relacionado coa temática dunha lectura. Utiliza os recursos traballados na aula na súa produción escrita. 	CCL CCEC	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza os recursos traballados na aula na súa produción escrita.
h l n	B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. <ul style="list-style-type: none"> O cine: a sétima arte. A linguaxe do cine. Análise dun tráiler. 	B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. <ul style="list-style-type: none"> Coñecer os trazos definitorios da linguaxe cinematográfica. Definir, en equipo, termos de uso frecuente na linguaxe cinematográfica. Analizar, de forma guiada, un tráiler dun filme galego. 	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. <ul style="list-style-type: none"> Coñece os trazos definitorios da linguaxe cinematográfica. Define, en equipo, termos de uso frecuente na linguaxe cinematográfica. 	CCL CCEC		<ul style="list-style-type: none"> Coñece os trazos definitorios da linguaxe cinematográfica.
			LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas. <ul style="list-style-type: none"> Analiza, de forma guiada, un tráiler dun filme galego. 	CCL CCEC	1º T	<ul style="list-style-type: none"> Analiza, de forma guiada, un tráiler dun filme.
e h l	B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> Uso das bibliotecas virtuais e dos catálogos dixitais. 	B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> Realizar, baixo guía, procuras bibliográficas en Internet. Aproveitar os fondos da biblioteca para a realización de traballos na aula. Citar adecuadamente os títulos de volumes procurados nas bibliotecas. 	LGLB5.9.1. Servesse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> Realiza, baixo guía, procuras bibliográficas en Internet. Aproveita os fondos da biblioteca para a realización de traballos na aula. Cita adecuadamente os títulos de libros procurados nas bibliotecas. 	CCL CD	1º, 2º, 3º T	<ul style="list-style-type: none"> Aproveita os fondos da biblioteca para a realización de traballos na aula.

12.2. 4º de ESO

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
d e h	B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo. <ul style="list-style-type: none"> Escoita e visionamento comprensivo de textos orais do ámbito audiovisual. Análise guiada de textos orais. 	B1.1. Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual. <ul style="list-style-type: none"> Visionar comprensivamente textos orais do ámbito audiovisual e dar mostras explícitas da súa lóxica interpretación. Determinar o tema dos textos de xeito preciso. Comentar o contido dos textos, de xeito guiado. Analizar, baixo guía, a estrutura dos textos e recoñecer a idea principal e as ideas secundarias. Analizar criticamente os textos desde o punto de vista formal, en relación co seu contido, de xeito guiado. Ofrecer a súa opinión sobre o contido dos textos de xeito claro e empregando o propio criterio. 	LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante. <ul style="list-style-type: none"> Visiona comprensivamente textos orais do ámbito audiovisual e dá mostras explícitas da súa lóxica interpretación. Determina o tema dos textos de xeito preciso. Comenta o contido dos textos, de xeito guiado. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Comenta o contido dos textos de xeito guiado.
			LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias. <ul style="list-style-type: none"> Analiza, baixo guía, a estrutura dos textos e recoñece a idea principal e as ideas secundarias. 	CCL	1º T	Distingue tema, idea principal e secundarias dunha mensaxe oral.
			LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias e debates procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos. <ul style="list-style-type: none"> Analizar criticamente os textos desde o punto de vista formal, en relación co seu contido, de xeito guiado. Ofrece a súa opinión sobre o contido dos textos de xeito claro e empregando o propio criterio. 	CCL CAA	1º T	Ofrece a súa opinión de xeito claro e con criterio propio
d e h	B1.2. Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual. <ul style="list-style-type: none"> Análise guiada de textos publicitarios. 	B1.2. Comprender e analizar textos expositivos e publicitarios, diferenciar neles información, opinión e persuasión. <ul style="list-style-type: none"> Distinguir os elementos persuasivos en textos publicitarios. Analizar as técnicas retóricas e os recursos estilísticos empregados nos textos, seguindo unhas pautas. Explicar, baixo guía, a función dos elementos non verbais (música e imaxes) en textos publicitarios. 	LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización. <ul style="list-style-type: none"> Distingue os elementos persuasivos en textos publicitarios. 	CCL CAA	3º T	Distingue elementos persuasivos na publicidade.
			LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor). <ul style="list-style-type: none"> Analiza as técnicas retóricas e os recursos estilísticos empregados nos textos, seguindo unhas pautas. 	CCL CSEIEE	3º T	Analiza, de xeito pautado, técnicas retóricas.
			LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruidos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais. <ul style="list-style-type: none"> Explica, baixo guía, a función dos elementos non verbais (música e imaxes) en textos publicitarios. 	CLL CCEC	3º T	Explica, de forma guiada, a función de elementos non verbais na publicidade.
d e h	B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais expositivos e argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas). <ul style="list-style-type: none"> Escoita comprensiva de presentacións orais e relatorios. 	B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas). <ul style="list-style-type: none"> Escoitar comprensivamente presentacións e relatorios e resumir o seu contido. Mostrar a súa comprensión do sentido global dos textos e recoñecer a tese e argumentos empregados neles. Identificar diversas fórmulas para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión. 	LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo. <ul style="list-style-type: none"> Escoita comprensivamente presentacións e relatorios e resume o seu contido. Mostra a súa comprensión do sentido global dos textos e recoñece a tese e argumentos empregados neles. 	CCL CAA	2º T	Comprende sentido global dos textos e recoñece tese e argumentos.
			LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura. <ul style="list-style-type: none"> Identifica diversas fórmulas para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión. 	CCL	2º T	Identifica fórmulas a favor e en contra dunha opinión.
d e h	B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa. <ul style="list-style-type: none"> Escoita comprensiva e análise de textos orais de diversa índole. 	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais. <ul style="list-style-type: none"> Escoitar comprensivamente textos orais de diversa índole. Explicar o contido dos textos e identificar a idea principal e as ideas secundarias. 	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais. <ul style="list-style-type: none"> Escoita comprensivamente textos orais de diversa índole. Explica o contido dos textos e identifica a idea principal e as ideas secundarias. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Escoita comprensivamente textos orais diversos.
a c d h	B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto. <ul style="list-style-type: none"> Avaliación de producións orais propias e alleas. Aprendemos a escoitar. Consellos para escoitar ben. 	B1.5. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas. <ul style="list-style-type: none"> Analizar textos propios e alleos, atendendo aos parámetros de adecuación, coherencia e cohesión. Avaliar textos propios e alleos atendendo á aplicación das normas de cortesía. Seguir unhas pautas para escoitar de xeito comprensivo. Avaliar a propia capacidade de escoita mediante o resumo de textos orais. Expresarse oralmente aplicando as normas de cortesía. Avaliar textos propios e alleos atendendo aos aspectos prosódicos. Avaliar textos propios e alleos atendendo á linguaxe corporal e a posta en escena. 	LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso. <ul style="list-style-type: none"> Analiza textos propios e alleos, atendendo aos parámetros de adecuación, coherencia e cohesión. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Identifica elementos de adecuación, coherencia e cohesión.
			LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas. <ul style="list-style-type: none"> Avalía textos propios e alleos atendendo á aplicación das normas de cortesía. Segue unhas pautas para escoitar de xeito comprensivo. Avalía a propia capacidade de escoita mediante o resumo de textos orais. Expresase oralmente aplicando as normas de cortesía. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	Exprésase oralmente aplicando normas de cortesía.
			LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público. <ul style="list-style-type: none"> Avalía textos propios e alleos atendendo aos aspectos prosódicos. Avalía textos propios e alleos atendendo á linguaxe corporal e a posta en escena. 	CCL CSC CSIEE	1º T	Recoñece elementos prosódicos e linguaxe corporal axeitada.
d e h	B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela. <ul style="list-style-type: none"> Análise guiada de textos orais. Reflexión sobre a pronuncia en textos orais. 	B1.6. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela. <ul style="list-style-type: none"> Identificar erros de pronuncia en textos orais dados. Reflexionar sobre a pronuncia galega a partir de textos orais, dando mostras de 	LGB1.6.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Identifica erros de pronuncia en textos orais dados. Reflexiona sobre a pronuncia galega a partir de textos orais, dando mostras de apreciación. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	Reflexiona e aprecia unha pronuncia galega correcta.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
b h	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas. <ul style="list-style-type: none"> Avaliamos as nosas producións orais. Adecuación. Coherencia. Cohesión. Corrección. Prosodia. Actitudes. Normas de cortesía. Posta en escena. 	B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas. <ul style="list-style-type: none"> Recoñecer o tipo de rexistro empregado en textos orais propios e alleos. Identificar repeticións e incoherencias nos textos orais. Analizar o uso de mecanismos de cohesión nos textos. Avaliar a pronuncia nas intervencións orais propias e alleas. Analizar o léxico utilizado en textos orais. Recoñecer, en textos orais propios e alleos, erros de carácter morfosintáctico. Avaliar a prosodia en intervencións orais dadas. Examinar as actitudes (uso de trazos dialectais) nos textos. Identificar desviacións no respecto ás normas de cortesía. Avaliar a posta en escena en exposicións orais propias e alleas. 	LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións. <ul style="list-style-type: none"> Recoñece o tipo de rexistro empregado en textos orais propios e alleos. Identifica repeticións e incoherencias nos textos orais. Analiza o uso de mecanismos de cohesión nos textos. Avalia a pronuncia nas intervencións orais propias e alleas. Analiza o léxico utilizado en textos orais. Recoñece, en textos orais propios e alleos, erros de carácter morfosintáctico. Avalia a prosodia en intervencións orais dadas. Examina as actitudes (uso de trazos dialectais) nos textos. Identifica desviacións no respecto ás normas de cortesía. Avalia a posta en escena en exposicións orais propias e alleas. 	CCL CAA	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Recoñece erros en textos orais propios e alleos.
a c d h	B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade. <ul style="list-style-type: none"> Participación activa en faladoiros. Participación activa en debates. 	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade. <ul style="list-style-type: none"> Preparar os seus argumentos e expoñelos de forma lóxica, clara e convincente. Cingirse ao tema proposto. Comentar as contribucións das persoas interlocutoras. Respectar as regras de interacción e cortesía. Falar na súa quenda. Escoitar con atención e respecto as opinións alleas. Utilizar unha linguaxe non discriminatoria. 	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras. <ul style="list-style-type: none"> Prepara os seus argumentos e exponos de forma lóxica, clara e convincente. Cínguese ao tema proposto. Comenta as contribucións das persoas interlocutoras. LGB1.11.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria. <ul style="list-style-type: none"> Respecta as regras de interacción e cortesía. Fala na súa quenda. Escoita con atención e respecto as opinións alleas. Utiliza unha linguaxe non discriminatoria. 	CCL CAA	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Desenvolve argumentos de forma comprensible.
a d h ñ	B1.12. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros. <ul style="list-style-type: none"> Expresión oral: participación activa en conversas de diversa índole. Expresión oral: reflexión sobre os textos. Expresión oral: exposición breve. Expresión oral: narración breve. Expresión oral: simulación dunha entrevista de traballo. 	B1.12. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal. <ul style="list-style-type: none"> Participar activamente en conversas de diversa índole, de xeito adecuado. Realizar narracións, exposicións orais breves e reflexións en voz alta de xeito fluído e adecuado. Simular conversas propias da vida social adecuadamente. 	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais. <ul style="list-style-type: none"> Participa activamente en conversas de diversa índole, de xeito adecuado. Realiza narracións, exposicións orais breves e reflexións en voz alta de xeito fluído e adecuado. Simula conversas propias da vida social adecuadamente. 	CCL CSC CSIEE CCEC	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Participa activamente en conversas de diversa índole.
h o	B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	B2.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais. <ul style="list-style-type: none"> Comprender o valor da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe. Describir a lingua oral como unha ferramenta imprescindible para relacionarse e enriquecerse a nivel persoal. 	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de comprender o valor da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe. Describe a lingua oral como unha ferramenta imprescindible para relacionarse e enriquecerse a nivel persoal. 	CCL CAA CSC CSIEE	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Comprende o valor da lingua oral como instrumento de aprendizaxe.
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER E ESCRIBIR						
b f h	B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos. <ul style="list-style-type: none"> Actividades de comprensión textual. 	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos. <ul style="list-style-type: none"> Resumir o contido dos textos, empregando o propio léxico. Empregar cadros para extraer e organizar a información dos textos. Elaborar adecuadamente esquemas e mapas conceptuais. Reflexionar sobre as normas gramaticais do galego a partir dos textos, de xeito guiado. Consultar información en diversas fontes dixitais e impresas para solucionar problemas de comprensión. Recoñecer nos textos a idea principal e as ideas secundarias. Elaborar un esquema xerarquizado de ideas a partir dun texto. Responder correctamente preguntas sobre o contido dos textos. Clasificar series de enunciados relativos aos textos en verdadeiros e falsos. Transformar enunciados falsos para convertelos en verdadeiros, conforme o sentido dos textos. Definir, empregando o propio léxico, termos destacados nos textos. Comprender, coa axuda do dicionario, léxico tirado dos textos. Incorporar novo vocabulario ao seu repertorio léxico. 	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais). <ul style="list-style-type: none"> Resume o contido dos textos, empregando o propio léxico. Emprega cadros para extraer e organizar a información dos textos. Elabora adecuadamente esquemas e mapas conceptuais. LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre as normas gramaticais do galego a partir dos textos, de xeito guiado. Consulta información en diversas fontes dixitais e impresas para solucionar problemas de comprensión. LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto. <ul style="list-style-type: none"> Recoñece nos textos a idea principal e as ideas secundarias. Elabora un esquema xerarquizado de ideas a partir dun texto. LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos. <ul style="list-style-type: none"> Responde correctamente preguntas sobre o contido dos textos. Clasifica series de enunciados relativos aos textos en verdadeiros e falsos. Transforma enunciados falsos para convertelos en verdadeiros, conforme o sentido dos textos. LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpórasas ao seu discurso. <ul style="list-style-type: none"> Define, empregando o propio léxico, termos destacados nos textos. Comprende, coa axuda do dicionario, léxico tirado dos textos. Incorpora novo vocabulario ao seu repertorio léxico. 	CCL CAA	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Elabora adecuadamente esquemas e resumos.
				CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Consulta información en diversas fontes dixitais e impresas
				CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Recoñece nun texto as ideas principais e secundarias.
				CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Responde correctamente preguntas sobre o contido dos textos.
				CCL CAA	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Incorpora novo vocabulario ao seu repertorio léxico.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
d e h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial. <ul style="list-style-type: none"> A correspondencia formal. O contrato. O currículo. 	B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial. <ul style="list-style-type: none"> Mostrar explicitamente a súa comprensión de cartas formais dadas. Distinguir razoadamente os diversos tipos de carta formal. Mostrar, respondendo preguntas, a súa comprensión dun contrato laboral dado. Analizar a estrutura e trazos propios da correspondencia formal, de xeito guiado. Identificar os trazos xerais característicos do contrato laboral. Identificar a estrutura e trazos propios da carta de presentación. Recoñecer a estrutura habitual e trazos característicos do currículo. 	LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial. <ul style="list-style-type: none"> Mostra explicitamente a súa comprensión de cartas formais dadas. Distingue razoadamente os diversos tipos de carta formal. Mostra, respondendo preguntas, a súa comprensión dun contrato laboral dado. 	CCL	2º, 3º T	Comprende a intención comunicativa de cartas formais.
			LGB2.2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). <ul style="list-style-type: none"> Analiza a estrutura e trazos propios da correspondencia formal, de xeito guiado. Identifica os trazos xerais característicos do contrato laboral. Identifica a estrutura e trazos propios da carta de presentación. Recoñece a estrutura habitual e trazos característicos do currículo. 	CCL CSC	2º, 3º T	Recoñece a estrutura habitual do currículo.
d e h	B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet. <ul style="list-style-type: none"> Consulta de diversos materiais complementarios. Resumo e comentario dos contidos do libro. Análise e interpretación de mapas e gráficos. 	B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet. <ul style="list-style-type: none"> Empregar con frecuencia e autonomía materiais de consulta dixitais e impresos. Resumir e comentar os contidos desenvolvidos no libro, dando mostras da súa comprensión. Extraer información de mapas e empregala para reflexionar sobre os contidos. Interpretar correctamente gráficos sobre o uso do galego. 	LGB2.3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet. <ul style="list-style-type: none"> Emprega con frecuencia e autonomía materiais de consulta dixitais e impresos. Resume e comenta os contidos desenvolvidos no libro, dando mostras da súa comprensión. 	CCL CD	1º, 2º, 3º T	Emprega con autonomía materiais de consulta impresos e dixitais.
			LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas. <ul style="list-style-type: none"> Extrae información de mapas e emprégaa para reflexionar sobre os contidos. Interpreta correctamente gráficos sobre o uso do galego. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Interpreta gráficos sobre o uso do galego.
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos. <ul style="list-style-type: none"> Lectura expresiva e comprensiva: «A miña alma é "brasilega"», texto de Sérgio Tannus en Luzes. Lectura e análise de textos argumentativos diversos. 	B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos. <ul style="list-style-type: none"> Determinar o tema e intención comunicativa de textos dados. Reflexionar, oralmente e por escrito, sobre os contidos dos textos. 	LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos. <ul style="list-style-type: none"> Determina o tema e intención comunicativa de textos dados. 	CCL	1º T	Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos
			LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona, oralmente e por escrito, sobre os contidos dos textos. 	CCL	1º T	Reflexiona, oralmente e por escrito, sobre os contidos de textos.
d e h	B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión. <ul style="list-style-type: none"> Os xéneros xornalísticos de opinión. O editorial. O artigo de opinión. A columna. 	B2.5. Comprende e interpreta textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión. <ul style="list-style-type: none"> Distinguir razoadamente os trazos característicos do editorial, o artigo de opinión e a columna en textos dados. Interpretar e comentar criticamente un artigo de opinión. Distinguir razoadamente entre os contidos informativos e os elementos que serven para expresar a opinión e persuadir. 	LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión. <ul style="list-style-type: none"> Distingue razoadamente os trazos característicos do editorial, o artigo de opinión e a columna en textos dados. 	CCL CSC	1º T	Distingue trazos de textos xornalísticos de opinión.
			LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión. <ul style="list-style-type: none"> Interpreta e comenta criticamente un artigo de opinión. Distingue razoadamente entre os contidos informativos e os elementos que serven para expresar a opinión e persuadir. 	CCL CSC	1º, 2º T	Interpreta e comenta criticamente un artigo de opinión
d e h	B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación. <ul style="list-style-type: none"> Lectura comprensiva de textos publicitarios. Os textos publicitarios. Algúns recursos estilísticos. 	B2.6. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación. <ul style="list-style-type: none"> Mostrar explicitamente a súa comprensión de textos publicitarios. Identificar as mensaxes explícitas e implícitas transmitidas en textos dados. Recoñecer os trazos propios do texto publicitario. Comentar os recursos estilísticos empregados en textos publicitarios dados. Reflexionar, de xeito guiado, sobre os aspectos positivos e negativos da publicidade. Seleccionar e analizar criticamente anuncios publicitarios, seguindo unhas pautas. 	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios). <ul style="list-style-type: none"> Mostra explicitamente a súa comprensión de textos publicitarios. Identifica as mensaxes explícitas e implícitas transmitidas en textos dados. 	CCL CSC	3º T	Comprende textos publicitarios.
			LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación. <ul style="list-style-type: none"> Recoñece os trazos propios do texto publicitario. Comenta os recursos estilísticos empregados en textos publicitarios dados. Reflexiona, de xeito guiado, sobre os aspectos positivos e negativos da publicidade. Selecciona e analiza criticamente anuncios publicitarios, seguindo unhas pautas. 	CCL CSC	3º T	Analiza, de forma guiada, anuncios publicitarios.
c d h	B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios. <ul style="list-style-type: none"> Análise guiada de textos diversos. Reflexión sobre os textos. 	B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias. <ul style="list-style-type: none"> Recoñecer en textos dados usos lingüísticos discriminatorios. Analizar guiadamente textos publicitarios atendendo á presenza de valores sexistas. Reflexionar criticamente sobre os textos, dando mostras de rexeitar o emprego de mensaxes discriminatorias. 	LGB2.7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias. <ul style="list-style-type: none"> Recoñece en textos dados usos lingüísticos discriminatorios. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	Recoñece en textos usos lingüísticos discriminatorios.
			LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade. <ul style="list-style-type: none"> Analiza guiadamente textos publicitarios atendendo á presenza de valores sexistas. Reflexiona criticamente sobre os textos, dando mostras de rexeitar o emprego de mensaxes discriminatorias. 	CCL CSC	3º T	Detecta contidos sexistas en textos publicitarios.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
b e f h	B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria. <ul style="list-style-type: none"> Os xornais dixitais. Características dos xornais dixitais. Algúns xornais dixitais en galego. 	B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das bibliotecas e doutras fontes de información impresa ou en formato dixital. <ul style="list-style-type: none"> Procurar e seleccionar contidos en medios dixitais de xeito autónomo. Coñecer as características xerais dos xornais dixitais. Consultar información en diferentes xornais dixitais. Comparar, en grupo, diferentes xornais dixitais e comentar as diferenzas na selección e tratamento de información. Empregar nas súas producións escritas información procedente das bibliotecas e as TIC. 	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes. <ul style="list-style-type: none"> Procura e selecciona contidos en medios dixitais de xeito autónomo. Coñece as características xerais dos xornais dixitais. 	CCL CD CSC	1,º 2º,3ºT	Coñece as características xerais dos xornais dixitais.
			LGB2.8.2. Sèrvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos. <ul style="list-style-type: none"> Consulta información en diferentes xornais dixitais. Compara, en grupo, diferentes xornais dixitais e comenta as diferenzas na selección e tratamento de información. Emprega nas súas producións escritas información procedente das bibliotecas e as TIC. 	CCL CD CAA	1,º 2º,3ºT	Emprega nas súas producións escritas información procedente das bibliotecas e as TIC.
b f h	B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión). <ul style="list-style-type: none"> Aprendemos a redactar I. Erros habituais de redacción: ambigüidade e cacofonía ou rima interna. Aprendemos a redactar II. Erros habituais de redacción: silepse, anacoluto, elipse e redundancia. 	B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión). <ul style="list-style-type: none"> Planificar os seus escritos empregando esquemas e mapas conceptuais. Distinguir os tipos de rexistro e utilizar o adecuado á tipoloxía textual e á situación comunicativa. Transformar enunciados dados para evitar ambigüidades. Identificar en textos dados silepses, anacoluptos, elipses e redundancias. Empregar diferentes mecanismos de cohesión nas propias producións escritas. Utilizar con autonomía e frecuencia os correctores ortográficos para corrixir os propios textos. Empregar ferramentas lingüísticas de diverso tipo para consultar dúbidas e corrixir os propios textos. Aplicar os seus coñecementos sobre as normas ortográficas e morfosintácticas na produción de textos escritos. Detectar e corrixir cacofonías nun texto dado. Corrixir erros habituais de redacción en textos dados. Revisar os propios textos para corrixir erros ortográficos, gramaticais, de formato e de presentación. 	LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais). <ul style="list-style-type: none"> Planifica os seus escritos empregando esquemas e mapas conceptuais. 	CCL	1,º 2º,3ºT	Planifica os seus escritos empregando esquemas e mapas conceptuais.
			LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo. <ul style="list-style-type: none"> Distingue os tipos de rexistro e utiliza o adecuado á tipoloxía textual e á situación comunicativa. 	CCL	1,º 2º,3ºT	Distingue os tipos de rexistro.
			LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión. <ul style="list-style-type: none"> Transforma enunciados dados para evitar ambigüidades. Identifica en textos dados silepses, anacoluptos, elipses e redundancias. Emprega diferentes mecanismos de cohesión nas propias producións escritas. 	CCL	1,º 2º,3ºT	Emprega diferentes mecanismos de cohesión.
			LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sèrvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicarlas correctamente. <ul style="list-style-type: none"> Utiliza con autonomía e frecuencia os correctores ortográficos para corrixir os propios textos. Emprega ferramentas lingüísticas de diverso tipo para consultar dúbidas e corrixir os propios textos. Aplica os seus coñecementos sobre as normas ortográficas e morfosintácticas na produción de textos escritos. 	CCL CD	1,º 2º,3ºT	Aplica os seus coñecementos sobre as normas ortográficas e morfosintácticas en textos escritos.
			LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación. <ul style="list-style-type: none"> Detecta e corrixir cacofonías nun texto dado. Corrixir erros habituais de redacción en textos dados. Revisa os propios textos para corrixir erros ortográficos, gramaticais, de formato e de presentación. 	CCL	1,º 2º,3ºT	Revisa os propios textos para corrixir erros.
b e f h	B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións. <ul style="list-style-type: none"> O blog. As redes sociais. Vantaxes e desvantaxes das redes sociais. Escribir co procesador de textos. A fonte ou tipo de letra. O corpo de letra. A letra negra e cursiva. O interliñado. As marxes. O sangrado. Expresión escrita: emprego do procesador de textos. 	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións. <ul style="list-style-type: none"> Utilizar adecuadamente o corrector ortográfico do procesador de textos para revisar os seus escritos. Empregar habitualmente dicionarios en liña e recursos dixitais para ampliar os seus coñecementos lingüísticos. Ampliar o seu coñecemento das ferramentas de edición do procesador de textos. Empregar o procesador de textos de xeito autónomo para mellorar a presentación dos seus escritos. Identificar a estrutura e trazos característicos dos blogs. Reflexionar criticamente sobre as vantaxes e desvantaxes do uso do blog e as redes sociais. Utilizar as TIC de forma crítica e responsable para intercambiar opinións e coñecementos. 	LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Utiliza adecuadamente o corrector ortográfico do procesador de textos para revisar os seus escritos. Emprega habitualmente dicionarios en liña e recursos dixitais para ampliar os seus coñecementos lingüísticos. 	CCL CD CAA	1,º 2º,3ºT	Emprega corrector ortográfico e dicionarios en liña.
			LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc. <ul style="list-style-type: none"> Amplia o seu coñecemento das ferramentas de edición do procesador de textos. Emprega o procesador de textos de xeito autónomo para mellorar a presentación dos seus escritos. 	CCL CD	1,º 2º,3ºT	Emprega o procesador de textos de xeito autónomo.
			LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións. <ul style="list-style-type: none"> Identifica a estrutura e trazos característicos dos blogs. Reflexiona criticamente sobre as vantaxes e desvantaxes do uso do blog e as redes sociais. Utiliza as TIC de forma crítica e responsable para intercambiar opinións e coñecementos. 	CCL CD CSC	3º T	Utiliza as TIC de forma crítica e responsable.
b e h	B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial. <ul style="list-style-type: none"> Expresión escrita: redacción dunha instancia. Expresión escrita: redacción de cartas formais. Expresión escrita: transformación dun contrato. Expresión escrita: redacción de currículos. 	B2.11. Producir, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos tanto en formato papel como dixital: laborais, administrativos e comerciais. <ul style="list-style-type: none"> Redactar adecuadamente unha instancia, respectando as súas características formais e de contido. Redactar adecuadamente diferentes tipos de cartas formais, seguindo os modelos estudados. Transformar, de xeito guiado, un contrato laboral. Redactar adecuadamente unha carta de presentación, segundo un modelo. Redactar adecuadamente currículos reais e ficticios, seguindo o modelo estudado. 	LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). <ul style="list-style-type: none"> Redacta adecuadamente unha instancia, respectando as súas características formais e de contido. Redacta adecuadamente diferentes tipos de cartas formais, seguindo os modelos estudados. Transforma, de xeito guiado, un contrato laboral. Redacta adecuadamente unha carta de presentación, segundo un modelo. Redacta adecuadamente currículos reais e ficticios, seguindo o modelo estudado. 	CCL CD CSC	3º T	Redacta adecuadamente unha instancia, respectando as súas características formais e de contido.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
b e h	B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de cartas á dirección e columnas de opinión. ▪ Redacción dun editorial.	B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión. ▪ Planificar e redactar, en grupo, un editorial, seguindo o modelo estudado.	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión. ▪ Planifica e redacta, en grupo, un editorial, seguindo o modelo estudado.	CCL CD CSC	1º T	Redacta unha carta á dirección.
b e h	B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. ▪ Expresión escrita: redacción de textos breves. ▪ Expresión escrita: redacción de textos argumentativos.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. ▪ Planificar, de xeito pautado, a redacción de textos argumentativos. ▪ Redactar textos argumentativos a partir de información obtida de diversas fontes. ▪ Redactar textos breves a partir dun tema dado. ▪ Resumir, empregando o propio léxico, o contido de textos argumentativos dados.	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. ▪ Planifica, de xeito pautado, a redacción de textos argumentativos. ▪ Redacta textos argumentativos a partir de información obtida de diversas fontes.	CCL CD CSC	1º T	Redacta un texto argumentativo a partir de información de diversas fontes.
			LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa. ▪ Redacta textos breves a partir dun tema dado.	CCL CD	1º T	Redacta un texto argumentativo breve sobre un tema dado.
			LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida. ▪ Resume, empregando o propio léxico, o contido de textos argumentativos dados.	CCL	1º T	Resume o contido de textos argumentativos dados.
d h	B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal. ▪ Lectura comprensiva dun cómic: «Os camiños da vida», de Jacobo Fernández Serrano. ▪ O teatro. ▪ O texto teatral. ▪ A representación teatral. ▪ A música e a poesía. ▪ A relación entre a música e a poesía. ▪ Poesía e música galega na actualidade.	B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo. ▪ Ler comprensivamente un cómic, atendendo ás características propias da súa linguaxe gráfica. ▪ Identificar as características propias do texto teatral e os elementos que compoñen a representación. ▪ Distinguir entre os principais xéneros teatrais. ▪ Describir, a grandes trazos, a relación entre a música e a poesía. ▪ Coñecer e comentar diferentes mostras da relación interdisciplinaria entre poesía e música galega actual. ▪ Comparar textos orais e escritos de diferentes xéneros, dando mostras de apreciar a funcionalidade dos seus trazos estéticos. ▪ Valorar a escrita como ferramenta para organizar as reflexións a partir da propia experiencia e como un instrumento de comunicación e enriquecemento persoal.	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. ▪ Le comprensivamente un cómic, atendendo ás características propias da súa linguaxe gráfica. ▪ Identifica as características propias do texto teatral e os elementos que compoñen a representación. ▪ Distingue entre os principais xéneros teatrais. ▪ Describe, a grandes trazos, a relación entre a música e a poesía. ▪ Coñece e comenta diferentes mostras da relación interdisciplinaria entre poesía e música galega actual. ▪ Compara textos orais e escritos de diferentes xéneros, dando mostras de apreciar a funcionalidade dos seus trazos estéticos. ▪ Valora a escrita como ferramenta para organizar as reflexións a partir da propia experiencia e como un instrumento de comunicación e enriquecemento persoal.	CCL CSC CCEC	1,º 2,º,3ºT	Valora a escritura como ferramenta para o pensamento e instrumento de relación e enriquecemento interpersonal.
BLOQUE 3. FUNCIONAMENTO DA LINGUA						
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático. ▪ Riqueza léxica. ▪ Léxico: as viaxes. ▪ Léxico: o urbanismo e a construción. ▪ Léxico: a administración pública e a cidadanía. ▪ Léxico: utensilios de cociña e electrodomésticos. ▪ Léxico: a xustiza. ▪ Léxico: a descrición do carácter. ▪ Léxico: o comercio. ▪ Dúbdas léxicas. ▪ Léxico: a gastronomía e os restaurantes.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía. ▪ Seguir unhas pautas para expresarse con riqueza léxica. ▪ Transformar textos dados para evitar o uso de repeticións e palabras comodín. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo ás viaxes, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo ao urbanismo e a construción, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo á administración pública e a cidadanía, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo aos utensilios de cociña e os electrodomésticos, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo á xustiza, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo á descrición do carácter, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo ao comercio, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñecer, definir e clasificar léxico relativo á gastronomía e os restaurantes, de forma pautada e progresiva. ▪ Ampliar o seu repertorio léxico e incorporar o vocabulario estudado nas propias producións orais e escritas. ▪ Corrixir castellanismos en textos dados. ▪ Evitar o uso de castellanismos nas propias producións orais e escritas. ▪ Recoñecer e definir frases feitas. ▪ Empregar fraseoloxía galega nas súas producións orais e escritas.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais. ▪ Segue unhas pautas para expresarse con riqueza léxica. ▪ Transforma textos dados para evitar o uso de repeticións e palabras comodín. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo ás viaxes, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo ao urbanismo e a construción, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo á administración pública e a cidadanía, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo aos utensilios de cociña e os electrodomésticos, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo á xustiza, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo á descrición do carácter, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo ao comercio, de forma pautada e progresiva. ▪ Recoñece, define e clasifica léxico relativo á gastronomía e os restaurantes, de forma pautada e progresiva. ▪ Amplía o seu repertorio léxico e incorpora o vocabulario estudado nas propias producións orais e escritas. ▪ Corrixir castellanismos en textos dados. ▪ Evita o uso de castellanismos nas propias producións orais e escritas.	CCL CAA	1,º 2,º,3ºT	Recoñece e define o léxico relativo aos distintos campos semánticos semantidos cas UD.
			LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas. ▪ Recoñece e define frases feitas. ▪ Emprega fraseoloxía galega nas súas producións orais e escritas.	CCL CAA	1,º 2,º,3ºT	Emprega fraseoloxía galega nas súas producións.
b e l	B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases. ▪ Reflexión sobre a lingua a partir dos textos.	B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega. ▪ Recoñecer e usar correctamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas. ▪ Distinguir os tipos de perífrases verbais e emprégalas correctamente.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos. ▪ Recoñece e usa correctamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas. ▪ Distingue os tipos de perífrases verbais e emprégaa correctamente.	CCL CAA	1º T	Distingue e emprega os tipos de perífrases verbais.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
b e i	B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras. ▪ Reflexión sobre a lingua a partir dos textos.	B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia grega ou latina. ▪ Sinalar, en termos dados, a súa estrutura morfolóxica. ▪ Aplicar os seus coñecementos sobre os procedementos de creación de palabras para ampliar o seu repertorio léxico. ▪ Ampliar o seu repertorio léxico mediante a definición do significado de prefixos e sufixos. ▪ Recoñecer o significado de sufixos gregos e latinos a partir de termos dados.	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. ▪ Sinala, en termos dados, a súa estrutura morfolóxica.	CCL CAA	1º, 2º T	Recoñece procedementos de creación de palabras.
			LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica. ▪ Aplica os seus coñecementos sobre os procedementos de creación de palabras para ampliar o seu repertorio léxico.	CCL CAA	1º, 2º T	Aplica procedementos léxicos para crear palabras novas.
			LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras. ▪ Amplía o seu repertorio léxico mediante a definición do significado de prefixos e sufixos.	CCL	1º, 2º T	Amplía o seu léxico mediante a definición do significado de prefixos e sufixos.
			LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega. ▪ Recoñece o significado de sufixos gregos e latinos a partir de termos dados.	CCL	1º, 2º T	Recoñece prefixos e sufixos gregos e latinos habituais en galego.
a d e	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación). ▪ Análise de textos orais propios e alleos. ▪ Actividades de expresión oral.	B3.4. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega. ▪ Recoñecer, en textos orais propios e alleos, os trazos fonéticos propios do galego. ▪ Expresarse oralmente respectando as regras fonéticas e prosódicas do galego.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar. ▪ Recoñece, en textos orais propios e alleos, os trazos fonéticos propios do galego. ▪ Exprésase oralmente respectando as regras fonéticas e prosódicas do galego.	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	Exprésase oralmente respectando regras fonéticas e prosódicas.
b e n l	B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa. ▪ Uso de dicionarios impresos e dixitais.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario. ▪ Empregar con fluidez e autonomía os dicionarios impresos e dixitais para resolver dúbidas e ampliar o seu vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario. ▪ Emprega con fluidez e autonomía os dicionarios impresos e dixitais para resolver dúbidas e ampliar o seu vocabulario.	CCL CD	1º, 2º, 3º T	Amplía o vocabulario usando diferentes fontes impresas e dixitais.
b e	B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. ▪ Maiúsculas e minúsculas. ▪ Casos en que se usan maiúsculas. ▪ Casos en que se usa inicial minúscula. ▪ Signos de interrogación e exclamación. ▪ Abreviaturas. ▪ Siglas. ▪ Acrónimos. ▪ Símbolos. ▪ Porque, porqué, por que. ▪ Senón, se non. ▪ Hai, aí, aí. ▪ Haber, a ver. ▪ A escrita dos números. ▪ Números cardinais. ▪ Números ordinais. ▪ Os números nos textos formais.	B3.6. Aplica e valora as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. ▪ Explicar o uso das maiúsculas en textos dados. ▪ Corrixir e completar enunciados facendo un uso correcto das maiúsculas e minúsculas. ▪ Empregar adecuadamente os signos de interrogación e exclamación. ▪ Recoñecer o significado de abreviaturas frecuentes. ▪ Escribir a abreviatura de palabras dadas de uso frecuente. ▪ Unir unha serie de enunciados coas correspondentes siglas. ▪ Recoñecer o significado dunha serie de siglas de uso frecuente. ▪ Recoñecer o significado de acrónimos e siglas nun texto dado. ▪ Desenvolver unha serie de acrónimos dada. ▪ Converter en símbolos todas as palabras posibles dun texto dado. ▪ Completar, transformar e corrixir enunciados e textos aplicando as normas ortográficas e morfolóxicas. ▪ Escribir correctamente os números. ▪ Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas nas súas producións. ▪ Recoñecer a funcionalidade das normas á hora de escribir con precisión e de forma inequívoca expresións homónimas.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos. ▪ Explica o uso das maiúsculas en textos dados. ▪ Corrixir e completa enunciados facendo un uso correcto das maiúsculas e minúsculas. ▪ Emprega adecuadamente os signos de interrogación e exclamación. ▪ Recoñece o significado de abreviaturas frecuentes. ▪ Escriba a abreviatura de palabras dadas de uso frecuente. ▪ Une unha serie de enunciados coas correspondentes siglas. ▪ Recoñece o significado dunha serie de siglas de uso frecuente. ▪ Recoñece o significado de acrónimos e siglas nun texto dado. ▪ Desenvolve unha serie de acrónimos dada. ▪ Converte en símbolos todas as palabras posibles dun texto dado. ▪ Completa, transforma e corrixir enunciados e textos aplicando as normas ortográficas e morfolóxicas. ▪ Escriba correctamente os números. ▪ Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas nas súas producións.	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	Aplica as regras ortográficas nas súas producións.
			LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. ▪ Recoñece a funcionalidade das normas á hora de escribir con precisión e de forma inequívoca expresións homónimas.	CCL	1º, 2º, 3º T	Recoñece a función das normas á hora de escribir.
e	B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica. ▪ Puntuación: punto, coma, punto e coma. ▪ Puntuación: dous puntos e puntos suspensivos.	B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica. ▪ Explicar a puntuación en textos dados, en relación coa cohesión sintáctica. ▪ Puntuar correctamente textos dados. ▪ Empregar adecuadamente a puntuación nas súas producións escritas.	LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica. ▪ Explica a puntuación en textos dados, en relación coa cohesión sintáctica. ▪ Puntúa correctamente textos dados. ▪ Emprega adecuadamente a puntuación nas súas producións escritas.	CCL	1º, 2º, 3º T	Puntúa correctamente textos dados.
	B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado. ▪ Orde dos elementos na oración. ▪ A sintaxe: unidades e funcións. ▪ As unidades. ▪ As funcións. ▪ Subordinación, coordinación e interdependencia.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polo verbos. ▪ Identificar as unidades en enunciados. ▪ Identificar a frase e distinguir entre frases simples e complexas. ▪ Distinguir entre frases endocéntricas, frases exocéntricas e estruturas coordinadas. ▪ Diferenciar entre suxeito e predicado.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que organiza sintáctica e semanticamente. ▪ Identifica as unidades en enunciados. ▪ Identifica a frase e distingue entre frases simples e complexas. ▪ Distingue entre frases endocéntricas, frases exocéntricas e estruturas coordinadas. ▪ Diferencia entre suxeito e predicado. ▪ Identifica os suxeitos en enunciados e indica o tipo de unidades que realizan esa función.	CCL CAA	1º T	Recoñece enunciados e a súa palabra nuclear. Diferencia suxeito e predicado.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS	
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR							
b e	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Frase simple e complexa. ▪ Frases endocéntricas. ▪ Frases exocéntricas. ▪ Estructuras coordinadas. ▪ Cláusulas e oracións. ▪ O predicado. ▪ Tipos de cláusulas segundo a natureza do predicado. ▪ O suxeito. ▪ Suxeito elidido e suxeito cero. ▪ Unidades que desempeñan a función de suxeito. ▪ O complemento directo. Identificación. Unidades que funcionan como CD. ▪ O complemento indirecto. Identificación. Unidades que funcionan como CI. ▪ O complemento axente. ▪ O complemento circunstancial. ▪ O suplemento. ▪ O atributo. ▪ O predicativo. ▪ As cláusulas subordinadas: substantivas, adxectivas e adverbiais. ▪ As oracións. ▪ Oracións bipolares. ▪ Oracións coordinadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar os suxeitos en enunciados e indicar o tipo de unidades que realizan esa función. ▪ Identificar as funcións nunha análise sintáctica dada. ▪ Distinguir entre cláusulas e oracións. ▪ Diferenciar entre cláusulas simples e complexas. ▪ Clasificar as oracións en bipolares e coordinadas. ▪ Identificar, razoadamente, os complementos directos en textos dados, así como as unidades que desempeñan esta función. ▪ Identificar, razoadamente, os complementos indirectos en enunciados dados. ▪ Converter estruturas activas en pasivas e sinalar nelas o suxeito e o complemento axente. ▪ Recoñecer en textos dados os complementos circunstanciais, así como as unidades que os desempeñan, e clasificalos segundo o seu tipo. ▪ Localizar nun texto dado os suplementos e indicar as unidades que desempeñan esa función. ▪ Recoñecer os atributos nun texto, así como o tipo de unidades que cumpren esta función. ▪ Analizar sintacticamente enunciados dados. ▪ Identificar os predicativos en enunciados e sinalar, de xeito razoado, se son de suxeito ou de complemento directo. ▪ Recoñecer e clasificar cláusulas subordinadas en enunciados e sinalar a función sintáctica que desempeñan. ▪ Completar enunciados empregando subordinadas adverbiais dos tres tipos. ▪ Distinguir entre os varios tipos de oracións bipolares e coordinadas. ▪ Recoñecer os diferentes elementos que conforman os distintos tipos de oracións bipolares. ▪ Construír oracións condicionais e concesivas unindo enunciados dados mediante os nexos adecuados. ▪ Transformar oracións causais en consecutivas. ▪ Analizar sintacticamente oracións dadas. ▪ Seguir unhas pautas para mellorar a redacción mediante a orde correcta dos elementos. ▪ Ordenar os elementos en oracións dadas. ▪ Redactar un texto breve respectando a orde lóxica dos elementos e mostrando concisión. ▪ Clasificar as oracións en predicativas e atributivas. ▪ Clasificar oracións predicativas en transitivas e intransitivas. ▪ Distinguir entre unidades e funcións sintácticas. ▪ Diferenciar entre subordinación, coordinación e interdependencia. ▪ Empregar a terminoloxía sintáctica correcta na análise de textos. 	<p>LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica as funcións nunha análise sintáctica dada. ▪ Distingue entre cláusulas e oracións. ▪ Diferencia entre cláusulas simples e complexas. ▪ Clasifica as oracións en bipolares e coordinadas. ▪ Identifica, razoadamente, os complementos directos en textos dados, así como as unidades que desempeñan esta función. ▪ Identifica, razoadamente, os complementos indirectos en enunciados dados. ▪ Converte estruturas activas en pasivas e sinala nelas o suxeito e o complemento axente. ▪ Recoñece en textos dados os complementos circunstanciais, así como as unidades que os desempeñan, e clasifícaos segundo o seu tipo. ▪ Localiza nun texto dado os suplementos e indica as unidades que desempeñan esa función. ▪ Recoñece os atributos nun texto, así como o tipo de unidades que cumpren esta función. ▪ Analiza sintacticamente enunciados dados. ▪ Identifica os predicativos en enunciados e sinala, de xeito razoado, se son de suxeito ou de complemento directo. ▪ Recoñece e clasifica cláusulas subordinadas en enunciados e sinala a función sintáctica que desempeñan. ▪ Completa enunciados empregando subordinadas adverbiais dos tres tipos. ▪ Distingue entre os varios tipos de oracións bipolares e coordinadas. ▪ Recoñece os diferentes elementos que conforman os distintos tipos de oracións bipolares. ▪ Constrúe oracións condicionais e concesivas unindo enunciados dados mediante os nexos adecuados. ▪ Transforma oracións causais en consecutivas. ▪ Analiza sintacticamente enunciados dados. ▪ Analiza sintacticamente oracións dadas. 	CCL	1, ^o 2, ^o ,3 ^o T	Recoñece a estrutura de oracións simples. Converte estruturas activas en pasivas.	
			LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Segue unhas pautas para mellorar a redacción mediante a orde correcta dos elementos. ▪ Ordena os elementos en oracións dadas. ▪ Redacta un texto breve respectando a orde lóxica dos elementos e mostrando concisión. 	CCL	1, ^o 2, ^o ,3 ^o T	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ordena os elementos en oracións dadas
			LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Clasifica as oracións en predicativas e atributivas. ▪ Clasifica oracións predicativas en transitivas e intransitivas. 	CCL	1 ^o T	Clasifica oracións segundo o predicado.
			LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distingue entre unidades e funcións sintácticas. ▪ Diferencia entre subordinación, coordinación e interdependencia. ▪ Emprega a terminoloxía sintáctica correcta na análise de textos. 	CCL	1, ^o 2, ^o ,3 ^o T	Distingue entre unidades e funcións sintácticas.
			B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Análise de textos. 	B3.9. Recoñecer, explicar e usar os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	CCL CAA
e	<p>B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ O parágrafo I. ▪ A estrutura interna dos parágrafos. ▪ O parágrafo II. ▪ A extensión do parágrafo. ▪ A extensión da oración. ▪ Tipos de parágrafos I. ▪ O parágrafo de enumeración. ▪ O parágrafo de secuencia. ▪ Tipos de parágrafos II. ▪ O parágrafo de desenvolvemento dunha idea. ▪ O parágrafo de enunciado / solución. ▪ Tipos de parágrafos III. ▪ O parágrafo de causa / efecto. ▪ O parágrafo de comparación / contraste. 	<p>B3.10. Identifica adecuadamente en textos alleos e propios a estrutura, a construción e xustificación dos parágrafos, a vinculación e progresión temáticas, e elabora textos de acordo con estes parámetros.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar a estrutura de textos propios e alleos. ▪ Determinar os parágrafos nun texto dado e indicar o tema ou subtema tratado en cada un deles. ▪ Recoñecer a estrutura interna dos parágrafos. ▪ Analizar a extensión de parágrafos dados. ▪ Reorganizar textos dados para mellorar a súa lexibilidade. ▪ Identificar diferentes tipos de parágrafos. ▪ Construír diferentes tipos de parágrafos, seguindo unhas pautas. ▪ Redactar textos estruturados en parágrafos ben definidos e cunha extensión adecuada. 	LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.	CCL	1, ^o 2, ^o ,3 ^o T	Identifica a estrutura dun texto.	
			LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.	CCL CAA	1, ^o 2, ^o ,3 ^o T	Xustifica a división en parágrafos.	
			LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.	CCL	1, ^o 2, ^o ,3 ^o T	Identifica diferentes tipos de parágrafos.	
			LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	CLL	1, ^o 2, ^o ,3 ^o T	Redacta textos divididos en parágrafos.	

OBXEC.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
a b e	B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos. <ul style="list-style-type: none"> A intención do texto: denotación e connotación. Os textos argumentativos. Características e estrutura. Análise dun texto argumentativo. 	B3.11. Identificar e explicar os trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos. <ul style="list-style-type: none"> Identificar a estrutura e características propias do texto argumentativo. Aplicar estes coñecementos na redacción de textos. Distinguir razoadamente entre denotación e connotación. Transformar un texto denotativo nun texto connotativo. 	LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplicaos nas producións propias. <ul style="list-style-type: none"> Identifica a estrutura e características propias do texto argumentativo. Aplica estes coñecementos na redacción de textos propios. 	CCL	1º T	Identifica a estrutura dun texto argumentativo.
			LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade. <ul style="list-style-type: none"> Distingue razoadamente entre denotación e connotación. Transforma un texto denotativo nun texto connotativo. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Distingue entre denotación e connotación.
b e	B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto. <ul style="list-style-type: none"> Análise e expresión textual. 	B3.12. Xustifica a adecuación dos textos, en función do contexto, do tema e do xénero e elabora producións propias cunha adecuación apropiada. <ul style="list-style-type: none"> Analizar textos dados en relación coa súa adecuación ao contexto, o tema e o xénero textual. Redactar textos adecuados ao contexto, ao tema e ao xénero textual. 	LG3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual. <ul style="list-style-type: none"> Analiza textos dados en relación coa súa adecuación ao contexto, o tema e o xénero textual. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	Identifica a adecuación segundo o contexto, tema e xénero.
			LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual. <ul style="list-style-type: none"> Redacta textos adecuados ao contexto, ao tema e ao xénero textual. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Redacta textos adecuados ao contexto.
b e h	B3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.13. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LG3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	Elabora materiais e evita estereotipos sexistas ou culturais.
b e	B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada. <ul style="list-style-type: none"> Desenvolvemento dunha competencia comunicativa integrada. 	B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos. <ul style="list-style-type: none"> Desenvolver unha competencia comunicativa integrada. 	LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de desenvolver unha competencia comunicativa integrada. 	CCL CAA	1º, 2º, 3º T	Pode aplicar a lógras coñecementos da lingua galega á castelá, inglesa e francesa.
BLOQUE 4. LINGUA E SOCIEDADE						
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI. <ul style="list-style-type: none"> Reflexión sobre o plurilingüismo. Lusofonía: a súa importancia no século XXI. 	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI. <ul style="list-style-type: none"> Empregar o propio criterio para reflexionar sobre o plurilingüismo. Valorar a lingua como medio de relación interpersonal e sinal de identidade. Argumentar de xeito claro, rigoroso e convincente a favor da normalización do galego e outras linguas minorizadas. Reflexionar, utilizando o propio criterio, sobre a igualdade das linguas. Situar no mapa os países de lingua portuguesa. Reflexionar sobre a utilidade do galego no contexto lusófono. Procurar información e ampliar o seu coñecemento dos países pertencentes á comunidade lusófono. Comprender textos orais sinxelos en lingua portuguesa e comentar o seu contido. Ler, comentar baixo guía e resumir textos escritos breves en lingua portuguesa. Empregar diferentes recursos informativos, didácticos e de lecer en portugués. 	LG4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura. <ul style="list-style-type: none"> Emprega o propio criterio para reflexionar sobre o plurilingüismo. Dá mostras de valorar a lingua como medio de relación interpersonal e sinal de identidade. Argumenta de xeito claro, rigoroso e convincente a favor da normalización do galego e outras linguas minorizadas. 	CCL CCEC	1º, 2º, 3º T	Valora a lingua galega como medio de relación e sinal de identidade.
			LG4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona, utilizando o propio criterio, sobre a igualdade das linguas. 	CCL	1º, 2º, 3º T	Reflexiona, con criterio, sobre igualdade de linguas.
			LG4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI. <ul style="list-style-type: none"> Sitúa no mapa os países de lingua portuguesa. Reflexiona sobre a utilidade do galego no contexto lusófono. Procura información e amplia o seu coñecemento dos países pertencentes á comunidade lusófona. 	CCL CSC	1º, 2º, 3º T	Sabe que países forman a lusofonía.
			LG4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias). <ul style="list-style-type: none"> Comprende textos orais sinxelos en lingua portuguesa e comenta o seu contido. Le, comenta baixo guía e resume textos escritos breves en lingua portuguesa. Emprega diferentes recursos informativos, didácticos e de lecer en portugués. 	CCL CSC CD	3º T	Fai algunha procura con priberam e visita a algunha web portuguesa de forma guiada.
ñ o	B4.2. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución. <ul style="list-style-type: none"> Lexislación lingüística. Situación sociolingüística actual en Galicia. Coñecemento do galego. Uso do galego. 	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados así como ás tendencias de evolución. <ul style="list-style-type: none"> Coñecer a lexislación básica en materia lingüística, de 1978 a 2001. Describir a situación sociolingüística actual en Galicia. Analizar, coa axuda de gráficos, a situación sociolingüística actual en Galicia. Reflexionar sobre a situación sociolingüística de Galicia de xeito guiado, empregando a terminoloxía adecuada. Analizar, de xeito guiado, a evolución no coñecemento e uso do galego. Reflexionar sobre os niveis de competencia en lingua galega, empregando o propio criterio. 	LG4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística. <ul style="list-style-type: none"> Coñece a lexislación básica en materia lingüística, de 1978 a 2001. 	CCL CSC	3º T	Ten unha noción básica de lexislación lingüística.
			LG4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual. <ul style="list-style-type: none"> Describe a situación sociolingüística actual en Galicia. 	CCL CSC	1º T	É consciente da situación sociolingüística de Galicia
			LG4.2.3. Analiza gráficos de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos. <ul style="list-style-type: none"> Analiza, coa axuda de gráficos, a situación sociolingüística actual en Galicia. 	CCL CSC CD	1º T	Comprende algún gráfico da situación sociolingüística
			LG4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre a situación sociolingüística de Galicia de xeito guiado, empregando a terminoloxía adecuada. 	CCL CSC	1º T	Coñece termos básicos de sociolingüística.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
			LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual. <ul style="list-style-type: none"> Analiza, de xeito guiado, a evolución no coñecemento e uso do galego. Reflexiona sobre os niveis de competencia en lingua galega, empregando o propio criterio. 	CCL CSC	1º, 2º T	Posúe unha noción básica sobre a evolución do uso do galego.
ñ o	B4.3. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> A planificación lingüística: normativización, normalización e superación de prexuízos. Normativización e normalización. Planificación lingüística. 	B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Reflexionar sobre a necesidade de acadar a normalización do galego mediante as medidas políticas oportunas. Argumentar de xeito lóxico, rigoroso e convincente a favor das medidas destinadas á normalización do idioma. Diferenciar razoadamente entre normativización e normalización e definir planificación lingüística. Reflexionar, a partir do léxico, sobre a normalización do galego. Reflexionar, de xeito guiado, sobre a propia práctica lingüística. Interesarse por contribuír individual e socialmente á normalización do galego. Coñecer os principais axentes normalizadores en Galicia e valorar a súa importancia. 	LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona sobre a necesidade de acadar a normalización do galego mediante as medidas políticas oportunas. Argumenta de xeito lóxico, rigoroso e convincente a favor das medidas destinadas á normalización do idioma. 	CCL CSC	1º, 2º T	É consciente da necesidade das medidas de normalización.
			LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno. <ul style="list-style-type: none"> Diferencia razoadamente entre normativización e normalización e define planificación lingüística. Reflexiona, a partir do léxico, sobre a normalización do galego. 	CCL CSC	3º T	Distingue normalización e normativización.
			LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona, de xeito guiado, sobre a propia práctica lingüística. Dá mostras de interesarse por contribuír individual e socialmente á normalización do galego. 	CCL CSC	1º T	Reflexiona sobre a súa práctica lingüística.
			LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	CCL CSC	3º T	Identifica axentes normalizadores
ñ o	B4.4. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes. <ul style="list-style-type: none"> Historia social da lingua: de 1916 a 1936. Historia social da lingua: de 1936 a 1978. A produción en lingua galega. O galego nos movementos políticos e asociativos. Historia social da lingua: de 1978 á actualidade. 	B4.4. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social, e sinalar as distintas etapas desde 1916. <ul style="list-style-type: none"> Explicar, a grandes trazos, a historia social do galego na etapa comprendida entre 1916 e 1936. Explicar, a grandes trazos, a historia social do galego na etapa comprendida entre 1936 e 1978. Explicar a historia social do galego de 1978 á actualidade. Recoñecer os acontecementos máis relevantes na historia social da lingua entre 1916 e 1936. Debater sobre a relevancia do Estatuto de Autonomía na evolución da historia social do idioma. Coñecer as datas clave para a evolución da imaxe social do galego durante o franquismo. Procurar información sobre o galego no período franquista e elaborar un traballo expositivo sobre esta etapa. Coñecer e analizar guiadamente as medidas lexislativas relativas ao galego de 1978 á actualidade. Comparar, utilizando un esquema, a situación do galego no Rexurdimento e no primeiro terzo do século XX. Comparar, mediante a elaboración dunha listaxe, a situación do galego no primeiro terzo do século XX e no franquismo. Debater sobre a evolución do uso e o coñecemento do galego no período comprendido entre 1991 e 2001. Reflexionar, de xeito guiado, sobre as consecuencias da situación do galego entre 1916 e 1936 para a imaxe social da lingua. Analizar as consecuencias das medidas antigalegas do franquismo para o uso e imaxe social do idioma na etapa posterior. Debater sobre as consecuencias do franquismo na imaxe social do galego. Analizar e comenta gráficos relativos ao uso e coñecemento do galego. Consultar a páxina web do Instituto Galego de Estatística para obter información de carácter sociolingüístico e sintetizar as conclusións. 	LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. <ul style="list-style-type: none"> Explica, a grandes trazos, a historia social do galego na etapa comprendida entre 1916 e 1936. Explica, a grandes trazos, a historia social do galego na etapa comprendida entre 1936 e 1978. Explica a historia social do galego de 1978 á actualidade. 	CCL	2º, 3º T	É quen de sinalar os principais fitos da historia social do galego no S. XX.
			LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas. <ul style="list-style-type: none"> Recoñece os acontecementos máis relevantes na historia social da lingua entre 1916 e 1936. Debater sobre a relevancia do Estatuto de Autonomía na evolución da historia social do idioma. Coñece as datas clave para a evolución da imaxe social do galego durante o franquismo. Procura información sobre o galego no período franquista e elabora un traballo expositivo sobre esta etapa. Coñece e analiza guiadamente as medidas lexislativas relativas ao galego de 1978 á actualidade. 	CCL CCEC	2º, 3º T	Sitúa os fitos anteriores nunha liña de tempo.
			LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. <ul style="list-style-type: none"> Compara, utilizando un esquema, a situación do galego no Rexurdimento e no primeiro terzo do século XX. Compara, mediante a elaboración dunha listaxe, a situación do galego no primeiro terzo do século XX e no franquismo. Debater sobre a evolución do uso e o coñecemento do galego no período comprendido entre 1991 e 2001. 	CCL CCEC	2º, 3º T	Comprende a evolución social no galego nos últimos 30 anos.
			LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. <ul style="list-style-type: none"> Reflexiona, de xeito guiado, sobre as consecuencias da situación do galego entre 1916 e 1936 para a imaxe social da lingua. Analiza as consecuencias das medidas antigalegas do franquismo para o uso e imaxe social do idioma na etapa posterior. Debater sobre as consecuencias do franquismo na imaxe social do galego. 	CCL CCEC	2º, 3º T	Sabe cales foron as consecuencias da Guerra Civil e a ditadura para a lingua galega.
			LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916. <ul style="list-style-type: none"> Analiza e comenta gráficos relativos ao uso e coñecemento do galego. Consulta a páxina web do Instituto Galego de Estatística para obter información de carácter sociolingüístico e sintetizar as conclusións. 	CCL CCEC CD	2º, 3º T	Pode comentar un gráfico sobre uso do galego.
ñ o	B4.5. Situación sociolingüística e legal das linguas de España. <ul style="list-style-type: none"> A situación sociolingüística do Estado español. Éuscaro. Catalán. Astur-leonés. Aragonés. Aranés. 	B4.5. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas de España. <ul style="list-style-type: none"> Describir a situación sociolingüística e legal das linguas de España. Analizar, coa axuda de gráficos, a evolución do catalán. Reflexionar guiadamente sobre a cooficialidade das linguas de España. Reflexionar criticamente sobre o plurilingüismo en España, establecendo unha comparación con Francia. Debater sobre a importancia do recoñecemento legal e o apoio institucional para a normalización das linguas minorizadas. 	LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español. <ul style="list-style-type: none"> Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España. Analiza, coa axuda de gráficos, a evolución do catalán. Reflexiona guiadamente sobre a cooficialidade das linguas de España. Reflexiona criticamente sobre o plurilingüismo en España, establecendo unha comparación con Francia. Debater sobre a importancia do recoñecemento legal e o apoio institucional para a normalización das linguas minorizadas. 	CCL CD	3º T	Entende a relación entre situación legal, normalización e uso.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
ñ o	B4.6. Prexuízos lingüísticos. ▪ Prexuízos lingüísticos.	B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles. ▪ Rebater, de xeito guiado, prexuízos lingüísticos sobre o galego. ▪ Elaborar, en grupo, un vídeo argumentando en contra dos prexuízos sobre o galego. ▪ Examinar diferentes prexuízos sobre o galego, seguindo unhas pautas.	LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada. ▪ Rebate, de xeito guiado, prexuízos lingüísticos sobre o galego. ▪ Elabora, en grupo, un vídeo argumentando en contra dos prexuízos sobre o galego.	CCL CSC	1,º 2º,3ºT	É quen de rebater, guiadamente, prexuízos lingüísticos.
			LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente. ▪ Examina diferentes prexuízos sobre o galego, seguindo unhas pautas.	CCL CSC	1,º 2º,3ºT	Recoñece diferentes prexuízos lingüísticos.
ñ o	B4.7. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Uso normalizado da variante dialectal propia da zona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal. ▪ Variación interna das linguas. ▪ Unha lingua, moitas variedades. ▪ A variación xeográfica. ▪ Variación social e situacional. ▪ Elaboración e función da variedade estándar.	B4.7. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. ▪ Coñecer os trazos propios dos tres bloques dialectais do galego. ▪ Analizar textos orais atendendo aos seus trazos dialectais. ▪ Recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega. ▪ Coñecer o proceso de elaboración do estándar do galego. ▪ Valorar a lingua estándar como variedade unificadora. ▪ Valorar as variedades dialectais do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural. ▪ Recoñecer e rebater prexuízos sobre as variedades dialectais. ▪ Distinguir razoadamente entre os tipos de variación lingüística, achegando exemplos. ▪ Recoñecer os rexistros empregados en textos orais e reflexionar sobre as causas de tipo sociolingüístico que os determinan, de xeito guiado.	LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega. ▪ Coñece os trazos propios dos tres bloques dialectais do galego. ▪ Analiza textos orais atendendo aos seus trazos dialectais.	CCL CSC	3º T	Coñece algúns trazos dos bloques dialectais.
			LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega. ▪ Ofrece a solución estándar para diversas formas dialectais dadas.	CCL	3º T	Coñece a forma estándar de formas dialectais.
			LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora. ▪ Explica, a grandes trazos, o proceso de elaboración do estándar do galego. ▪ Reflexiona sobre a función da lingua estándar, dando mostras de valorala como variante unificadora.	CCL	3º T	Valora a función da variedade estándar.
			LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica. ▪ Dá mostras de valorar as variedades dialectais do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural. ▪ Recoñece e rebate prexuízos sobre as variedades dialectais.	CCL CSC	1,º 2º,3ºT	Valora as variedades dialectais como riqueza.
			LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas. ▪ Distingue razoadamente entre os tipos de variación lingüística, achegando exemplos. ▪ Recoñece os rexistros empregados en textos orais e reflexiona sobre as causas de tipo sociolingüístico que os determinan, de xeito guiado.	CCL CSC	3º T	Recoñece os tipos de variación lingüística.
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA						
	B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade. ▪ Galicia entre 1916 e 1936. ▪ Sociedade, economía e política. ▪ O agrarismo. ▪ As Irmandades da Fala. ▪ O Seminario de Estudos Galegos. ▪ O Partido Galeguista. ▪ Feitos históricos en Galicia. ▪ Feitos históricos en España e no mundo. ▪ Ramón Cabanillas. Biografía. ▪ A obra literaria de Cabanillas.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade. ▪ Explicar o contexto histórico en que se desenvolveu a literatura galega entre 1916 e 1936. ▪ Reflexionar, de xeito guiado, sobre o labor dos principais movementos e axentes político-culturais da época estudada. ▪ Explicar o contexto histórico en que se desenvolveu a literatura galega entre a Guerra Civil e a ditadura franquista.	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade. ▪ Explica o contexto histórico en que se desenvolveu a literatura galega entre 1916 e 1936. ▪ Reflexiona, de xeito guiado, sobre o labor dos principais movementos e axentes político-culturais da época estudada. ▪ Explica o contexto histórico en que se desenvolveu a literatura galega entre a Guerra Civil e a ditadura franquista. ▪ Explica razoadamente o contexto en que se desenvolveu a literatura galega contemporánea, de 1975 ata hoxe.	CCL	1,º 2º,3ºT	É quen de citar os períodos da literatura galega do século XX.

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
h l	<ul style="list-style-type: none"> Poesía lírica. Poesía narrativa. O teatro. Os tempos do Grupo Nós. O Grupo Nós. Características do Grupo Nós. Castelao. Características da súa obra. A obra de Castelao. Vicente Risco: Vida e obra. Teatro e ensaio. A narrativa. Otero Pedrayo. A obra: temática e claves ideolóxicas; estilo. As Vangardas e a Xeración de 1922. O tempo das Vangardas. A renovación poética en Galicia. Manuel Antonio: vida e obra. Rafael Dieste: a renovación da prosa. Galicia na Guerra Civil e na ditadura (1936-1975). A Guerra Civil. A posguerra: tempo de represión. A oposición ao franquismo. Feitos históricos en Galicia. Feitos históricos en España e no mundo. Literatura do exilio. O traballo cultural dos exiliados. Luis Seoane: vida e obra. Eduardo Blanco Amor. A obra narrativa de Blanco Amor. Narrativa de posguerra. Álvaro Cunqueiro: unha vida marcada pola literatura. Os mundos narrativos de Cunqueiro. A obra poética e teatral de Cunqueiro. Ánxel Fole: perfil biográfico. A obra narrativa de Fole. Novas voces na narrativa. A Nova Narrativa Galega. Os autores da Nova Narrativa. Xosé Neira Vilas. Xosé Luís Méndez Ferrín. Carlos Casares. María Xosé Queizán. A poesía galega durante a ditadura. Os poetas da Xeración do 36. Poetas da Promoción de Enlace. Xeración das Festas Minervais ou Xeración dos 50. Autores máis salientables da Xeración dos 50. Celso Emilio Ferreiro. Biografía. A obra de Celso Emilio Ferreiro. Temas principais na obra de Celso Emilio Ferreiro. Obra poética de Celso Emilio Ferreiro. A Galicia contemporánea (de 1975 a hoxe). Os cambios dende 1975. Un novo marco político para Galicia. O inicio da normalización do galego. Auxe e declive cultural. Feitos históricos en Galicia. Feitos históricos en España e no mundo. A narrativa galega de 1975 á actualidade. Panorámica xeral. Periodización. Temática. A consolidación da literatura infantil e xuvenil. A poesía galega de 1976 á actualidade. A ruptura co socialrealismo. A xeración dos 80. A xeración dos 90. Poetas de comezos do século XXI. O teatro dende 1973 á actualidade. Situación xeral. O Grupo Abrente. A promoción dos 80. A promoción dos 90. 	<ul style="list-style-type: none"> Explicar razoadamente o contexto en que se desenvolveu a literatura galega contemporánea, de 1975 ata hoxe. Explicar a traxectoria e os trazos fundamentais da obra literaria de Ramón Cabanillas, en relación co seu contexto histórico e cultural. Identificar as tres liñas temáticas en que pode clasificarse a poesía lírica de Ramón Cabanillas. Describir os trazos característicos da poesía narrativa de Cabanillas. Coñecer a obra teatral de Cabanillas e sintetizar a súa temática. Describir, en relación co seu contexto histórico, a traxectoria e trazos característicos do Grupo Nós e valorar a súa importancia para o desenvolvemento da cultura galega. Coñecer a traxectoria de Castelao e explicar os trazos xerais da súa obra. Caracterizar tematicamente as principais obras literarias de Castelao. Coñecer a traxectoria de Vicente Risco. Describir os trazos xerais da obra teatral, ensaística e narrativa de Risco. Coñecer a traxectoria de Ramón Otero Pedrayo. Explicar, desde o punto de vista temático, ideolóxico e estilístico, os trazos xerais da obra de Ramón Otero Pedrayo. Explicar a pertenza de Castelao, Risco e Otero Pedrayo ao Grupo Nós e reflexionar sobre as diferenzas entre eles. Describir o contexto en que se desenvolveu a literatura de Vangarda en Galicia e caracterizar as tres correntes principais. Reflexionar, de xeito guiado, sobre as peculiaridades da Vangarda galega e as súas repercusións na historia da literatura. Coñecer a traxectoria de Manuel Antonio e sintetizar os trazos propios da súa obra. Coñecer a traxectoria de Rafael Dieste e sintetizar as características da súa obra. Describir o labor cultural dos axentes literarios no exilio e reflexionar sobre este, baixo guía. Comentar as consecuencias da Guerra Civil para a literatura galega. Coñecer a traxectoria de Luís Seoane e caracterizar a súa obra. Coñecer a traxectoria de Eduardo Blanco Amor e sintetizar os trazos propios da súa obra. Caracterizar, desde o punto de vista temático, a obra narrativa de Eduardo Blanco Amor e reflexionar sobre o seu valor. Coñecer a traxectoria de Álvaro Cunqueiro e describir os trazos propios da súa obra narrativa, poética e teatral. Reflexionar sobre a importancia de Álvaro Cunqueiro na narrativa do século XX. Sintetizar a traxectoria de Ánxel Fole e caracterizar a súa obra narrativa. Explicar as características da Nova Narrativa Galega e describir a traxectoria e trazos propios dos seus autores/as representativos/as. Caracterizar a obra lírica dos poetas da Xeración do 36. Sintetizar os trazos propios da obra dos poetas da Promoción de Enlace. Describir os trazos xerais da lírica da Xeración dos 50. Explicar as características fundamentais da obra dos autores/as destacados/as da Xeración dos 50. Coñecer a traxectoria de Celso Emilio Ferreiro e reflexionar sobre a súa concepción da poesía, así como sobre a súa transcendencia. Identificar os temas principais na obra de Celso Emilio Ferreiro. Referir unha panorámica xeral da narrativa galega de 1975 á actualidade. Establecer unha periodización da narrativa galega de 1975 á actualidade, de xeito razoado. Explicar e identificar as principais liñas temáticas exploradas na narrativa galega actual. Describir a consolidación da literatura infantil e xuvenil na actualidade, en relación co seu contexto, e coñecer os principais autores/as representativos/as. Reflexionar, respondendo preguntas, sobre os trazos propios da narrativa actual, en relación coas súas causas históricas. Explicar a evolución da poesía galega de 1975 á actualidade, en relación co seu contexto. 	<p>LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Explica a traxectoria e os trazos fundamentais da obra literaria de Ramón Cabanillas, en relación co seu contexto histórico e cultural. Identifica as tres liñas temáticas en que pode clasificarse a poesía lírica de Ramón Cabanillas. Describe os trazos característicos da poesía narrativa de Cabanillas. Coñece a obra teatral de Cabanillas e sintetiza a súa temática. Describe, en relación co seu contexto histórico, a traxectoria e trazos característicos do Grupo Nós e valora a súa importancia para o desenvolvemento da cultura galega. Coñece a traxectoria de Castelao e explica os trazos xerais da súa obra. Caracteriza tematicamente as principais obras literarias de Castelao. Coñece a traxectoria de Vicente Risco. Describe os trazos xerais da obra teatral, ensaística e narrativa de Risco. Coñece a traxectoria de Ramón Otero Pedrayo. Explica, desde o punto de vista temático, ideolóxico e estilístico, os trazos xerais da obra de Ramón Otero Pedrayo. Explica a pertenza de Castelao, Risco e Otero Pedrayo ao Grupo Nós e reflexiona sobre as diferenzas entre eles. Describe o contexto en que se desenvolveu a literatura de Vangarda en Galicia e caracteriza as tres correntes principais. Reflexiona, de xeito guiado, sobre as peculiaridades da Vangarda galega e as súas repercusións na historia da literatura. Coñece a traxectoria de Manuel Antonio e sintetiza os trazos propios da súa obra. Coñece a traxectoria de Rafael Dieste e sintetiza as características da súa obra. Describe o labor cultural dos axentes literarios no exilio e reflexiona sobre este, baixo guía. Comenta as consecuencias da Guerra Civil para a literatura galega. Coñece a traxectoria de Luís Seoane e caracteriza a súa obra. Coñece a traxectoria de Eduardo Blanco Amor e sintetiza os trazos propios da súa obra. Caracteriza, desde o punto de vista temático, a obra narrativa de Eduardo Blanco Amor e reflexiona sobre o seu valor. Coñece a traxectoria de Álvaro Cunqueiro e describe os trazos propios da súa obra narrativa, poética e teatral. Reflexiona sobre a importancia de Álvaro Cunqueiro na narrativa do século XX. Sintetiza a traxectoria de Ánxel Fole e caracteriza a súa obra narrativa. Explica as características da Nova Narrativa Galega e describe a traxectoria e trazos propios dos seus autores/as representativos/as. Caracteriza a obra lírica dos poetas da Xeración do 36. Sintetiza os trazos propios da obra dos poetas da Promoción de Enlace. Describe os trazos xerais da lírica da Xeración dos 50. Explica as características fundamentais da obra dos autores/as destacados/as da Xeración dos 50. Coñece a traxectoria de Celso Emilio Ferreiro e reflexiona sobre a súa concepción da poesía, así como sobre a súa transcendencia. Identifica os temas principais na obra de Celso Emilio Ferreiro. Refire unha panorámica xeral da narrativa galega de 1975 á actualidade. Establece unha periodización da narrativa galega de 1975 á actualidade, de xeito razoado. Explica e identifica as principais liñas temáticas exploradas na narrativa galega actual. Describe a consolidación da literatura infantil e xuvenil na actualidade, en relación co seu contexto, e coñece os principais autores/as representativos/as. Reflexiona, respondendo preguntas, sobre os trazos propios da narrativa actual, en relación coas súas causas históricas. Explica a evolución da poesía galega de 1975 á actualidade, en relación co seu contexto. Identifica os trazos característicos e principais representantes da Xeración dos 80. Sintetiza os elementos comúns da lírica da Xeración dos 90. Recoñece poetas destacados/as de comezos do século XXI. Razoa as causas da eclosión das mulleres escritoras na poesía galega actual. Reflexiona sobre a importancia da conquista de novos espazos públicos para a poesía galega actual. Describe a situación xeral do teatro dende 1973 á actualidade. Explica as características do Grupo Abrente e sintetiza os trazos xerais da obra dos seus principais representantes. Recoñece os trazos comúns do teatro da promoción dos 80. Coñece os/as dramaturgos/as e obras destacadas da xeración dos 90. Reflexiona sobre a evolución do teatro con respecto da época anterior e sobre as dificultades específicas 	CCL	1,º 2º,3ºT	<p>Pode citar unha característica e unha obra de Cabanillas, Pedrayo, Risco e Castelao e situalos correctamente no seu período histórico.</p> <p>Enumera as características das vangardas.</p> <p>Cita unha obra de Manuel Antonio e Dieste.</p> <p>Coñece as consecuencias da Guerra Civil na Literatura galega.</p> <p>Cita tres obras e coñece as características fundamentais da narrativa de Cunqueiro, Blanco Amor e Fole.</p> <p>Enumera as xeracións poéticas de posguerra e cita un autor e unha obra de cada unha.</p> <p>Coñece as características do socialrealismo.</p> <p>Cita as características da Nova Narrativa desde os puntos de vista temático e formal.</p> <p>Cita as tendencias da narrativa desde 1975.</p> <p>Cita polo menos dúas tendencias poéticas, un autor e unha obra da lírica de 1975 ata hoxe.</p> <p>Cita dous dramaturgos, dúas obras e dúas compañías desde 1975.</p>

OBXE C.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
h l	<p>B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> Escolma de textos: Antón Villar Ponte e Ramón Cabanillas. Escolma de textos: Castelao, Vicente Risco e Ramón Otero Pedrayo. Escolma de textos: Amado Carballo, Manuel Luís Acuña, Manuel Antonio e Álvaro Cebreiro, Fermín Bouza Brey e Álvaro Cunqueiro. Escolma de textos: Luís Seoane, Lorenzo Varela e Eduardo Blanco Amor. Escolma de textos: Ánxel Fole, Álvaro Cunqueiro, Xosé Luís Méndez Ferrín, Xosé Neira Vilas, María Xosé Queizán e Carlos Casares. Escolma de textos: Celso Emilio Ferreiro, Xosé María Díaz Castro, Aquilino Iglesia Alvariño, Antón Avilés de Taramancos, Uxío Novoneyra, Luís Pimentel, Manuel María, Xohana Torres, Luz Pozo Garza. Escolma de textos: Suso de Toro, Pedro Feijoo, Jaureguizar, María Reimóndez. Escolma de textos: Miguel Anxo Fernán-Vello, Ramiro Fonte, Gonzalo Navaza, Alfonso Pexegueiro, Dario Xohán Cabana, Xosé María Álvarez Cáccamo, María do Cebreiro, Ana Romani, Fran Alonso, Lupe Gómez, Celso Fernández Sanmartín, Chus Pato, Olga Novo, Antía Otero. Escolma de textos: Roberto Vidal Bolaño, Cándido Pazó. 	<p>B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relaciona o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler comprensivamente escolmas de textos de cada unha das épocas estudadas. Valorar, seguindo criterios razoados, a importancia das obras seleccionadas. Ler escolmas de textos de cada unha das épocas estudadas de xeito comprensivo, resumir o seu contido e relacionalas co seu contexto. Ler unha escolma de textos de Antón Villar Ponte e Ramón Cabanillas e resumir o seu contido. Comentar, de xeito guiado, unha escolma de poemas de Ramón Cabanillas, en relación con seu contexto. Sinalar os trazos característicos definitorios dos textos. Comentar, de xeito guiado, unha escolma de textos da época das Vanguardas. Comentar, baixo guía, dous poemas de Luís Seoane e Lorenzo Varela, en relación co seu contexto. Comentar guiadamente un fragmento da obra de Eduardo Blanco Amor e sinalar as innovacións que presenta. Comentar, de xeito guiado, unha escolma de textos narrativos da época de posguerra, en relación co seu contexto. Comentar as características da Nova Narrativa Galega presentes en textos de Méndez Ferrín, Mª Xosé Queizán e Carlos Casares. Comentar unha escolma de poemas da época da ditadura, baixo guía. Comentar, respondendo preguntas, unha escolma de textos narrativos da época actual. Comenta, respondendo preguntas, unha escolma de textos dramáticos actuais. Comparar e clasificar textos literarios do mesmo período segundo a súa temática. Establecer unha comparación entre a poesía de Luís Seoane e a de autores das Vanguardas. Sinalar as diferenzas entre a poesía dos 80, a poesía dos 90 e a de comezos do século XXI. Comprender as diferenzas entre as tres xeracións teatrais dos últimos anos. 	<p>LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le comprensivamente escolmas de textos de cada unha das épocas estudadas. Valora, seguindo criterios razoados, a importancia das obras seleccionadas. 	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Le e comprende t e x t o s escollidos de cada período histórico.
			<p>LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le escolmas de textos de cada unha das épocas estudadas de xeito comprensivo, resume o seu contido e relaciónaos co seu contexto. 	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Le e comprende algú n t e x t o representativo de Literatura do s. XX e XXI.
			<p>LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.</p> <ul style="list-style-type: none"> Comenta, de xeito guiado, unha escolma de poemas de Ramón Cabanillas, en relación con seu contexto. Sinala os trazos característicos definitorios dos textos. Analiza, baixo guía, unha escolma de textos de Castelao e reflexiona sobre a súa vixencia na actualidade. Sinala os trazos satíricos presentes nun texto de Vicente Risco. Analiza, de xeito guiado, dous fragmentos da obra de Otero Pedrayo. Comenta, de xeito guiado, unha escolma de textos da época das Vanguardas. Comenta, baixo guía, dous poemas de Luís Seoane e Lorenzo Varela, en relación co seu contexto. Comenta guiadamente un fragmento da obra de Eduardo Blanco Amor e sinala as innovacións que presenta. Comenta, de xeito guiado, unha escolma de textos narrativos da época de posguerra, en relación co seu contexto. Comenta as características da Nova Narrativa Galega presentes en textos de Méndez Ferrín, Mª Xosé Queizán e Carlos Casares. Comenta unha escolma de poemas da época da ditadura, baixo guía. Comenta, respondendo preguntas, unha escolma de textos narrativos da época actual. Comenta, baixo guía, unha escolma de poemas actuais. Comenta, respondendo preguntas, unha escolma de textos dramáticos actuais. 	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Comenta de xeito guiado un t e x t o de cada p e r í o d o histórico da literatura do s. XX.
			<p>LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Compara e clasifica textos literarios do mesmo período segundo a súa temática. Establece unha comparación entre a poesía de Luís Seoane e a de autores das Vanguardas. Sinala as diferenzas entre a poesía dos 80, a poesía dos 90 e a de comezos do século XXI. Explica as diferenzas entre as tres xeracións teatrais dos últimos anos. 	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Clasifica textos dun período h i s t ó r i c o segundo o seu tema.
h l	<p>B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lectura expresiva e comprensiva de «O retrato», en Retrincos, Castelao. Lectura expresiva e comprensiva de «Entero», en Proel, Luís Amado Carballo. Lectura expresiva e comprensiva de «O cartafol do vento», en De catro a catro, Manuel Antonio. Lectura expresiva e comprensiva de «A arrasadeira», en Os biosbardos, Eduardo Blanco Amor. Lectura expresiva e comprensiva de «Xaneiro 1972, II», en Onde o mundo se chama Celanova, Celso Emilio Ferreiro. Lectura expresiva e comprensiva de «Irmaus», en Longa noite de pedra, Celso Emilio Ferreiro. Lectura expresiva e comprensiva de «As cousas», en Que me queres, amor?, Manuel Rivas. Lectura expresiva e comprensiva de «Saudemos a morte», en Con pólvora e magnolias, Xosé Luís Méndez Ferrín. Lectura expresiva e comprensiva de «Triptico», en Epiderme de estío, Lucía Novas. Audición de poemas musicados. Actividades de comprensión textual. Reflexión oral e escrita sobre os textos. 	<p>B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ler expresiva e comprensivamente un texto de Castelao e coméntalo, baixo guía, en relación co seu contexto. Ler expresiva e comprensivamente un poema de Amado Carballo e coméntalo, respondendo preguntas. Ler expresiva e comprensivamente un poema de Manuel Antonio e coméntalo, de xeito guiado. Ler expresiva e comprensivamente un fragmento da obra narrativa de Eduardo Blanco Amor, resumir o seu contido e analízalo desde o punto de vista estrutural e formal. Ler expresiva e comprensivamente dous poemas de Celso Emilio Ferreiro e analízalos temática e formalmente, de xeito guiado. Ler expresiva e comprensivamente un texto de Manuel Rivas e coméntalo desde o punto de vista lingüístico e temático, de xeito guiado. Le expresiva e comprensivamente un poema de Xosé Luís Méndez Ferrín e coméntalo desde o punto de vista temático, estrutural e formal, baixo guía. Ler expresiva e comprensivamente un poema de Lucía Novas e analízalo temática, estrutural e formalmente, de xeito guiado. Escoitar versións musicadas de poemas lidos e analizados. 	<p>LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> Le expresiva e comprensivamente un texto de Castelao e coméntalo, baixo guía, en relación co seu contexto. Le expresiva e comprensivamente un poema de Amado Carballo e coméntalo, respondendo preguntas. Le expresiva e comprensivamente un poema de Manuel Antonio e coméntalo, de xeito guiado. Le expresiva e comprensivamente un fragmento da obra narrativa de Eduardo Blanco Amor, resume o seu contido e analízalo desde o punto de vista estrutural e formal. Le expresiva e comprensivamente dous poemas de Celso Emilio Ferreiro e analízalos temática e formalmente, de xeito guiado. Le expresiva e comprensivamente un poema de Xosé Luís Méndez Ferrín e coméntalo desde o punto de vista lingüístico e temático, de xeito guiado. Le expresiva e comprensivamente un poema de Lucía Novas e analízalo temática, estrutural e formalmente, de xeito guiado. 	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Le de forma expresiva ou dramatizadamente un t e x t o p o é t i c o , narrativo e teatral proposto.
			<p>LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.</p> <ul style="list-style-type: none"> Escoita diferentes versións musicadas de poemas lidos e analizados. 	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Escoita e valora v e r s i ó n s musicais de textos poéticos.

OBXEC.	BLOQUES DE CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES E INDICADORES	COMP.CL AVE	TEMP.	MÍNIMOS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
b h l	B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Elabora polo menos un traballo sobre un período da Lit. Galega.
e h l	B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> Procura de información. 	B5.5. Consultar fontes de información variadas e recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> Facer uso das bibliotecas presenciais e dixitais, con frecuencia e autonomía. Empregar habitualmente fontes de información diversas para realizar traballos académicos. Utilizar diferentes recursos dixitais en galego para a procura de información. Empregar recursos dixitais de lecer e relacionados coa música, a poesía e a cultura galega. Citar adecuadamente as fontes nos seus traballos escritos. 	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas. <ul style="list-style-type: none"> Fai uso das bibliotecas presenciais e dixitais, con frecuencia e autonomía. Emprega habitualmente fontes diversas de información para realizar traballos académicos. Cita adecuadamente as fontes nos seus traballos escritos. 	CCL	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Usa fontes diversas para os seus traballos.
			LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes. <ul style="list-style-type: none"> Utiliza diferentes recursos dixitais en galego para a procura de información. Emprega recursos dixitais de lecer e relacionados coa música, a poesía e a cultura galega. Cita adecuadamente as fontes nos seus traballos escritos. 	CCL CD	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	C i t a adecuadamente as súas fontes nos traballos.
h l n	B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos. <ul style="list-style-type: none"> Expresión escrita: creación de textos narrativos breves. Expresión escrita: creación de textos dialogados. Expresión escrita: creación de textos poéticos. Expresión escrita: creación dunha banda deseñada. Expresión oral e escrita: creación e representación de textos teatrais. Expresión escrita: transformación de textos dados. 	B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos. <ul style="list-style-type: none"> Escribir textos narrativos breves, incorporando recursos estilísticos estudados na clase. Elaborar textos dialogados a partir das lecturas. Crear textos poéticos, seguindo os modelos analizados na clase. Crear unha banda deseñada, conforme un modelo. Escribir e representar textos teatrais en grupo, aplicando os coñecementos adquiridos na clase. Transformar textos dados de diferentes xéneros, reparando nos seus trazos estéticos fundamentais. Desenvolver o gusto pola escrita como instrumento de comunicación. Utilizar a creación literaria para analizar, expresar e regular as propias emocións, de xeito guiado. 	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula. <ul style="list-style-type: none"> Escribe textos narrativos breves, incorporando recursos estilísticos estudados na clase. Elabora textos dialogados a partir das lecturas. Crea textos poéticos, seguindo os modelos analizados na clase. Crea unha banda deseñada, conforme un modelo. Escribe e representa textos teatrais en grupo, aplicando os coñecementos adquiridos na clase. Transforma textos dados de diferentes xéneros, reparando nos seus trazos estéticos fundamentais. 	CCL CCEC	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Transforma textos de diferentes xéneros.
			LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos. <ul style="list-style-type: none"> Dá mostras de desenvolver o gusto pola escrita como instrumento de comunicación. Utiliza a creación literaria para analizar, expresar e regular as propias emocións, de xeito guiado. 	CCL CCEC	1, ^o 2 ^o ,3 ^o T	Cre a polo menos un texto con intención literaria.

13. TEMPORALIZACIÓN DAS UD.

O ensino da materia de Lingua e literatura galega require un tratamento graduado, práctico e progresivo co obxectivo principal de afianzar, especialmente, a competencia en comunicación lingüística, sen desatender as outras competencias que o currículo establece para cada estándar. Deste modo, a organización do currículo e a estrutura de cada unidade didáctica pretenden contemplar simultaneamente a comprensión e a expresión, a recepción e a produción dos textos ou dos discursos considerados. Trátase de manter a dobre perspectiva integradora da recepción e da emisión, da teoría e da práctica, e levala a cabo no ámbito da comunicación oral e escrita. Téndonos en conta estes principios, procurárase un reparto equitativo das doce unidades didácticas das que consta cada nivel impartido:

1ª avaliación unidades 1-4.

2ª avaliación: unidades 5-8.

3ª avaliación: unidades 9-12.

14. RECURSOS.

Edixgal-Abalar

Todos os cursos de ESO son aulas Abalar-Edixgal e utilizaremos os recursos (tanto equipamento coma programas) que este proxecto pon á nosa disposición.

Libros de texto.

En 2º A e 2º B aínda que traballamos actividades de varias, a editorial de referencia é Aula Planeta; en 4º, Netex.

Aula de Informática.

Tanto para a procura de información como para a realización de tarefas, en 4º de ESO considerarase a posibilidade de impartir unha hora semanal na aula de informática.

Proxección de vídeo.

Cada aula dispón de canón de vídeo e pantalla, recursos de uso habitual na práctica docente.

Biblioteca.

A biblioteca do centro será un espazo de uso moi frecuente na materia, tal como se describiu no apartado correspondente.

Aula virtual.

Na sección de lingua galega da aula virtual do centro atópanse recursos relacionados coa materia, especialmente de carácter audiovisual e de elaboración propia.

Material para elaboración de vídeo.

O alumnado especialmente motivado, manexará material de audio e vídeo para a elaboración de contidos audiovisuais

Canle de vídeo.

O Departamento de Lingua Galega fará uso da canle do centro (videocpidosdices), a do Departamento (videorois) ou do Telexornal (cinemaporviso) para compartir contidos de elaboración propia.

Blogs

Tanto o blog da biblioteca (bibliorois) coma o do Club de Lectura (As pintoras daltónicas) son unha ferramenta habitual para contidos relacionados coa educación literaria.

15. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Na área de Lingua Galega e Literatura valorarase sobre todo, a comprensión e produción de textos orais e escritos e a actitude positiva cara á lingua. Ao longo do curso o alumnado estará informado do seu progreso no proceso de aprendizaxe por medio de indicacións diversas: corrección de probas orais e escritas, probas de lectura de obras literarias, interacción na aula, corrección do caderno de clase e de traballos propostos. Unha vez por trimestre informarase de xeito formal a través da cualificación de avaliación ao alumnado e as súas familias de acordo coa lexislación vixente. Estas cualificacións terán unha finalidade formativa e tamén sumativa xa que son as que serven para determinar a cualificación final.

Ao remate do curso valorarase o rendemento académico do alumnado mediante a cualificación final que se determina coas especificacións e criterios de cualificación detallados no apartado correspondente.

Os instrumentos para avaliar o noso alumnado van ser os seguintes:

- Probas escritas. Haberá dúas probas escritas cada trimestre na que se incluírán cuestións teórico-prácticas relacionadas coas unidades didácticas obxecto de avaliación. Estas probas serán variadas: de redacción, tipo test, de relación de ideas, completar ocos, elaborar esquemas, ditados, análise e/ou comentario de textos e exposición de contidos. Excepcionalmente, en 4º de ESO haberá unha proba dunha unidade didáctica específica na que se han integrar as aprendizaxes non adquiridas no curso anterior.
- Probas orais que determinarán o grao de comprensión das obras literarias lidas.
- Presentación e/ou exposición oral de traballos individuais ou en grupo.
- Presentación do caderno do alumnado.
- Rúbricas.
- A observación directa do traballo diario.

16. AVALIACIÓNS.**16.1. Avaliación inicial.**

Nas primeiras sesións do curso, no mes de setembro, realizarase unha proba de avaliación inicial cunha estrutura similar para todos os niveis e que ten como obxectivo a observación da habilidade do alumnado á hora de poñer en práctica os contidos do curso anterior, e centrarase nomeadamente na competencia en comunicación lingüística. Nesa proba que consistirá nun cuestionario elaborado a partir de textos de distinto tipo e farase de xeito oral e/ou escrito. O grao de dificultade da mesma estará adaptado ao nivel de cada curso de ESO. Os resultados desta proba só se terán en conta a efectos de adecuar o nivel de partida do proceso de ensino-aprendizaxe á realidade de cada grupo e non ha repercutir nas cualificacións do alumnado. Cómpre aclarar que agás en 1º de ESO o profesor é o mesmo no resto de niveis, o que facilita o coñecemento previo. No caso de 1º de ESO, ademais, manterase unha reunión co profesor titor do grupo do ano académico anterior.

16.1.1. Avaliación trimestral e convocatoria ordinaria.

Como xa sabemos, a avaliación ten unha finalidade formativa (esencial no proceso de ensino-aprendizaxe) e asemade esta valoración do rendemento escolar do alumnado debe atribuír unha cualificación. Esta última dimensión ten unha repercusión inmediata na promoción e mesmo na orientación académico-profesional, polo que procuraremos que sexa o máis obxectiva posible, o que, polo demais, constitúe un dereito do alumnado.

16.1.1.1. Criterios de cualificación e corrección.

Un xeito de aproximarse a esa obxectividade é partir duns criterios de cualificación claros. Os nosos son os seguintes:

16.1.1.2.Opción A.**16.1.1.2.1.Valoración de probas, lecturas e traballo na aula.**

A cualificación do alumnado realizarase mediante a suma de tres apartados:

- **Probas escritas**

Como xa dixemos, normalmente realizaranse dúas probas escritas cada avaliación, que serán valoradas de 1 a 7 cunha ponderación do 70% da nota desa avaliación. Para ser avaliado positivamente, o alumnado debe obter en cada unha das probas unha nota mínima de 1 punto. Estas probas estarán en relación cos estándares de aprendizaxe e os indicadores de cada nivel.

- **Lecturas.**

Cada alumno/a deberá ler 2 obras de lectura en cada avaliación. As obras serán seleccionadas polo alumnado de entre unha ampla listaxe ofrecida ao comezo de curso polo profesor. As lecturas valóranse do seguinte xeito:

1º libro: 0.5.

2º libro :0.5

O alumnado ten a posibilidade (no caso de non obter a nota máxima) de ler outras obra que serán valoradas con 0.25 puntos cada unha. Para que o alumnado poida ser avaliado positivamente debe realizar, como mínimo, a lectura dunha obra literaria.

- **Actitude e traballo na aula e na clase.**

Polo que respecta ao traballo e actitude na aula, cada alumno/a dispón ao comezo de cada avaliación dunha puntuación de 2 puntos, que representa o 20% da nota desa avaliación. Cada acción que represente unha actitude negativa cara ao traballo esixido subtraerá 0.25 desa puntuación. A nota mínima neste apartado debe ser superior a 0. Neste apartado inclúese a valoración do caderno de clase que poderá ser solicitado polo profesor en calquera momento. As intervencións na clase (á parte dos controis orais de lectura) servirán para avaliar o bloque 1 de contidos.

16.1.1.2.2.Valoración de traballos e caderno de clase.

A nota dos traballos (de carácter voluntario) será de ata 1 punto que se incrementará ao da puntuación das probas escritas, se fose o caso, ata alcanzar un máximo de 7 puntos nese apartado.

Como criterio de corrección, nas probas escritas e no caderno de clase cada falta de ortografía subtraerá unha décima da nota da mesma.

Para superar a materia, a puntuación de cada apartado debe ser superior a 0.

En caso de considerarse necesario, o profesorado poderá requirir a presentación do **caderno de clase** ou suxerir a realización doutros traballos segundo os seguintes criterios de cualificación.

Valoración de traballos	
Adecuación	Ver rúbrica (Anexo I)
Coherencia/Cohesión	
Corrección	
Valoración do caderno de clase	
Presentación	30 %
Posta ao día	70 %

16.1.1.3.Opción B

Esta opción supón en si mesma unha medida de atención á diversidade e unha adaptación dos instrumentos de avaliación. O alumnado que escolla esta opción (logo da valoración e orientación do profesorado) poderá elixir as preguntas que desexa responder nas probas escritas, nas que deberá conseguir unha nota mínima de 2.5. Ademais, deberá ler unha obra literaria cada trimestre, que será avaliada mediante unha proba oral e cunha puntuación de 0,5. Cada vez que o alumnado amose actitude negativa cara ao traballo esixido subtraeráse 0.25 da puntuación das probas escritas. Para completar a cualificación de 5 puntos, se for preciso, o alumnado que escolla esta opción, deberá entregar traballo de acordo co profesor. Como criterio de corrección,

nas probas escritas cada falta de ortografía subtraerá unha décima da nota da mesma. Tanto nas probas escritas coma na lectura, a cualificación debe ser superior a 0 puntos.

Cualificación trimestral

En ambas opcións a cualificación trimestral redondearase ao enteiro superior cando supere 1/2 de punto. Deste xeito unha cualificación de 6.8 asimilárase a un 7. Cando a cualificación sexa igual ou inferior ao 1/2 punto redondearase ao enteiro inferior. Deste modo unha cualificación de 5.4 reflectirase como un 5 na cualificación da avaliación.

Criterios para determinar a cualificación final

- **Avaliación final.**

A cualificación final na avaliación ordinaria será a media das tres avaliacións trimestrais (antes de aplicar o redondeo previsto no apartado anterior). Con carácter xeral, para superar a materia requírese a superación das tres avaliacións. Non obstante, pode superarse a materia cunha avaliación suspensa ou dúas avaliacións suspensas se a cualificación destas é igual ou superior a 4 puntos e a media das tres sexa igual ou superior a 5.

Calendario de avaliacións

O alumnado obterá a cualificación de cada avaliación segundo o calendario establecido pola xefatura de estudos, que é o seguinte:

- Sesión de preavaliación: 13 de outubro.
- 1ª avaliación: 20 de decembro.
- 2ª avaliación: 28 de marzo.
- 3ª avaliación e ordinaria: 7 e 23 de xuño.

En calquera caso, o calendario orientativo das probas será o seguinte:

- **Probas escritas:**

Avaliación inicial: 12-16 de setembro.

1ª) 2ª quincena de outubro.

2ª) 1ª quincena de decembro.

3ª) 1ª quincena de febreiro.

4ª) 2ª quincena de marzo.

5ª) 2ª quincena de abril.

6ª) 1ª quincena de xuño.

- **Probas orais de lectura.**

Na opción A os prazos máximos son os seguintes:

1º libro antes de finais de outubro/xaneiro/abril.

2º libro antes da segunda proba escrita de cada avaliación.

Outros libros con carácter voluntario: ata dez días antes da data da sesión de avaliación.

Non obstante, as probas orais dos libros de lectura poden realizarse dende o momento en que o alumnado sexa informado dos criterios de cualificación.

Na opción B a proba do único libro de lectura obrigatorio en cada avaliación debe realizarse, como data límite, dez días antes da data da sesión de cada avaliación trimestral.

16.2. Probas de recuperación.

O alumnado que obteña unha cualificación inferior a 5 deberá realizar a correspondente proba de recuperación. A nota da proba representará o 70 % da cualificación á que se lle engadirá a dos outros dous apartados dese trimestre.

As probas de recuperación terán lugar nas seguintes datas:

- A da primeira avaliación, nos primeiros quince días lectivos do 2º trimestre.
- A da segunda avaliación, nos 15 primeiros días do 3º trimestre.
- A da terceira avaliación, no últimos días lectivos do curso.

17. Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo

O CPPI dos Dices conta cun Plan de Acción Titorial no que se coordinan, a nivel de centro, as medidas de atención á alumnado con necesidades específicas de apoio educativo. Neste PAT atenderanse os puntos que a este respecto establece o Decreto 86/2015 cando dispón que para o alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), polas súas altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar, estableceranse as medidas curriculares e organizativas necesarias co fin de que poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e competencias establecidas en cada etapa para todo o alumnado. Entre estas medidas estableceranse aquelas que garantan que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

A escolarización do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo rexeráse polos principios de normalización e inclusión, e asegurará a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e na permanencia no sistema educativo.

A identificación e a valoración do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e, de ser o caso, a intervención educativa derivada desa valoración, realizaranse do xeito máis temperán posible, nos termos que determine a consellería con competencias en materia de educación. Os centros docentes deberán adoptar as medidas necesarias para facer realidade esa identificación, valoración e intervención.

Correspóndelle á consellería con competencias en materia de educación establecer as condicións de accesibilidade e deseño universal, e os recursos de apoio que favorezan o acceso ao currículo do alumnado con necesidades educativas especiais, e adaptar os instrumentos e, de ser o caso, os tempos e os apoios que aseguren unha correcta avaliación deste alumnado. A consellería con competencias en materia de educación, coa finalidade de facilitar a accesibilidade ao currículo, establecerá os procedementos oportunos cando cumpra realizar adaptacións significativas dos elementos do currículo, coa finalidade de atender o alumnado con necesidades educativas especiais que as precise. Estas adaptacións realizaranse procurando o máximo desenvolvemento posible das competencias; a avaliación continua e a promoción tomarán como referente os elementos fixados nas devanditas adaptacións. En calquera caso, o alumnado con adaptacións curriculares significativas deberá superar a avaliación final para poder obter o título correspondente.

A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal segundo o procedemento e nos termos que estableza a consellería con competencias en materia de educación, flexibilizarase nos termos que determine a normativa vixente. Esta flexibilización poderá incluír tanto a impartición de contidos e a adquisición de competencias propias de cursos superiores como a ampliación de contidos e competencias do curso corrente, así como outras medidas.

Os plans de actuación, así como os programas de enriquecemento curricular adecuados ás necesidades do alumnado con altas capacidades intelectuais, que lle corresponde adoptar á consellería con competencias en materia de educación, permitirán desenvolver ao máximo as capacidades deste alumnado e terán en consideración o seu ritmo e o estilo de aprendizaxe, así como o do alumnado especialmente motivado pola aprendizaxe.

Medidas metodolóxicas.

Nun proceso de ensino-aprendizaxe baseado na identificación das necesidades do alumno/a (o dominio da linguaxe é un factor decisivo no seu desenvolvemento psicolóxico e no seu achegamento ao coñecemento), consideramos fundamental cantos recursos educativos sexan necesarios para que a súa formación se axuste ás súas posibilidades, nuns casos porque estas son maiores cás do grupo, noutras porque necesita reaxustar o seu ritmo de aprendizaxe polas dificultades con que se atopa.

Medidas curriculares.

Para atender á diversidade de niveis de coñecemento e de posibilidades de aprendizaxe, é dicir, para adecuar o ensino á aprendizaxe e para facer compatibles a comprensividade e a diversidade, ofreceranse en cada unidade novas actividades, á parte das de ampliación e as de reforzo, e que polo seu propio carácter dependen da aprendizaxe do alumno para decidir cales, en que momento e como se van desenvolver, xa que non todas son igualmente válidas para todo o alumnado. O traballo da ortografía, do léxico, da gramática, da comprensión lectora, etc., con novos textos e actividades graduadas, permitirá incidir nos contidos que máis o necesiten en cada caso.

Medidas organizativas.

Ofrécese ademais a todo o alumnado a flexibilidade suficiente nos instrumentos de avaliación e nos criterios de cualificación (vid. apdo. 12 e 13) para responder ás súas necesidades e expectativas. Deste xeito as probas de avaliación e as lecturas propostas en cada trimestre están deseñadas para que cada alumno e alumna escolla e participe tamén no proceso de avaliación en función da súa capacidade, iniciativa e esforzo. Ademais, para o alumnado con especial motivación ofrécese a posibilidade de participar un contrato-programa de excelencia educativa.

18. PROGRAMAS DE REFORZO E RECUPERACIÓN.

18.1. Programas de reforzo trimestrais.

O alumnado cuxa cualificación fose inferior a 5 puntos no apartado das probas escritas recibirá material de apoio que incidan nos bloques de contido nos que amose máis necesidade de reforzo. Unha vez realizadas as tarefas e feito o seguimento correspondente o alumnado deberá presentarse ás probas de recuperación segundo o establecido no apartado 13.3 desta programación.

18.2. Programas de reforzo e recuperación da materia pendente.

Ao alumnado coa materia pendente do(s) curso(s) anterior(es) deberán asistir a unha reunión co profesor da materia na que se lle expoñerá o sistema de traballo e os exercicios de recuperación que deberá seguir durante o curso académico. Nesa reunión

acordaranse os prazos de entrega de traballos e tarefas e mais as datas de celebración das tres probas escritas que deberá realizar por cada trimestre. Cada alumno/a deberá entregar semanal ou quincenalmente os exercicios propostos de cada unidade do nivel que corresponda. O profesorado fará o seguimento do seu traballo e comunicará o resultado ao/á titor/a do alumnado implicado.

18.3. Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación da materia pendente.

O alumnado con materia pendente será cualificado con ata 3 puntos pola entrega dos traballos propostos cada trimestre. A proba escrita será cualificada entre 0 e 6 puntos e a proba de lectura entre 0 e 1 punto. A cualificación trimestral será a suma dos tres apartados. Se a cualificación media das tres avaliacións for superior a 5 a materia pendente considerárase superada. Se a cualificación for inferior a 5 puntos o alumnado deberá presentarse ao exame da convocatoria extraordinaria do mes de maio (e setembro, de ser o caso) segundo as datas establecidas pola dirección do centro. Nesa proba deberá obter unha nota superior a 5 na proba escrita e unha nota superior a 0 na proba do libro de lectura.

18.4. Programa específico para alumnado repetidor.

Se o alumnado repetidor superara a materia de Lingua Galega e Literatura no curso anterior non contemplamos ningún programa específico. Se a materia de Lingua Galega e Literatura for unha das suspensas o/a alumno/a recibirá material de reforzo en relación aos bloques de contidos nos que amose máis dificultade de aprendizaxe ou en todos se fose o caso. En calquera caso o alumnado que está nesta situación terá asesoramento do profesorado para a escolla dos libros de lectura e material de reforzo para a mellora das destrezas de lingua escrita.

18.5. Alumnado que se incorpora de forma tardía ao sistema educativo.

Durante este curso non temos alumnado nesta situación.

18.6. Programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento.

Non se propón ningún novo programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento durante o presente curso académico, aínda que si se solicitará un contrato-programa dentro da modalidade Incluíe, dándolle continuidade ao proxecto de cursos anteriores.

19. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

Segundo establece a LOMCE, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.

A consellería con competencias en materia de educación fomentará o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Do mesmo xeito, promoverá a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

A programación docente debe abranguer en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

A consellería con competencias en materia de educación fomentará as medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.

No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que o alumnado coñeza os seus dereitos e deberes como usuario das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecte as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

Todos estes elementos transversais han estar presentes no traballo diario ao longo dos **catro cursos** impartidos. De todos os xeitos, habemos prestar unha **atención especial** á comprensión lectora, a expresión oral e escrita, á comunicación audiovisual, ás TIC e ao fomento da igualdade. En relación á comprensión lectora, cómpre dicir que, á parte do currículo propio desta área, o Departamento xestiona dende hai 14 anos o **Club de lectura** do centro; con respecto ás TIC, a nosa materia impártese dentro do programa Edixgal en todos os cursos de ESO; polo que toca á expresión oral, o emprendemento, a resolución de conflitos e o respecto polas opinións alleas en xeral, temos un equipo de debate; por último, con respecto á comunicación audiovisual, mantemos un traballo plurianual con proxecto permanente de edición de vídeos.

20. CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR DE CENTRO.

En relación ao PLC, as bibliotecas escolares e a lectura o Decreto 86/2015 establece o seguinte:

Os centros docentes deberán incluír dentro do seu proxecto educativo un programa de centro de promoción da lectura (proxecto lector de centro) no que integren as actuacións destinadas ao fomento da lectura, da escritura e das habilidades no uso, no tratamento e na produción da información, en apoio da adquisición das competencias clave.

Este programa de centro será o referente para a elaboración dos plans anuais de lectura que se incluírán na programación xeral anual.

Os centros docentes disporán dunha biblioteca escolar. Tomaranse as medidas organizativas necesarias para que a biblioteca escolar teña un funcionamento estable e sirva aos obxectivos do proxecto lector de centro. A biblioteca ten como obxectivos ser un centro de recursos e oportunidades para a lectura, a aprendizaxe e a información; un punto de encontro entre alumnado, profesorado e familias que facilite a comunicación, a creatividade, as aprendizaxes, a adquisición de competencias claves, as metodoloxías activas e o traballo colaborativo, e ademais que estimule os intercambios culturais no centro docente.

Correspóndelle á dirección do centro docente a aprobación do programa de promoción da lectura, logo da proposta realizada polo claustro de profesorado. Procurarase a adecuada coordinación, de ser o caso, co proxecto de educación dixital do centro, de xeito que se reforce a adquisición das competencias para uso, tratamento e produción de información por parte do alumnado, e se aproveiten eficientemente os recursos ao dispor da comunidade educativa.

O Departamento de Lingua Galega e Literatura asume a promoción da lectura como unha liña básica de traballo do mesmo e levará a cabo as seguintes actividades.

20.1. Textos literarios

- Orientación na elaboración dun itinerario lector do alumnado a través das lecturas propostas para cada nivel dentro dun amplo abano e liberdade de escolla.
- Dedicaremos a metade dunha sesión semanal á lectura de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos que servirán, asemade, de pretexto para o traballo doutros contidos curriculares. Estes textos serán propostos polo profesor e, preferentemente, tirados da biblioteca do centro. En 1º de ESO dedicarase, preferentemente, unha sesión semanal á lectura.
- Elaboración dunha lista de libros preferidos polos alumnos e alumnas que sirva de referencia aos posibles lectores e lectoras.
- Visionado de adaptacións cinematográficas de textos literarios e comparación de técnicas narrativas (en 3º e 4º de ESO).
- Visita á biblioteca na hora asignada a cada grupo para o préstamo, devolución, formación de usuarios/as, formación documental e orientación sobre lecturas axeitadas ao nivel e gustos de alumnos e alumnas.
- Consulta de bibliotecas virtuais.

20.2. Club de lectura.

O Departamento mantén e organiza desde hai 15 cursos o Club de lectura do centro. Continuaremos este curso académico exercendo a mediación do club de lectura *As pintoras daltónicas*, que conta cuns 15 participantes cada ano. O club ten entre os seus obxectos os seguintes:

- Fomentarmos a lectura entre as/os integrantes do club e da nosa comunidade escolar.
- Elaborarmos unha listaxe de propostas de lectura para o presente curso.
- Poñermos en común as opinións sobre as lecturas propostas.
- Fomentar a lectura entre os varóns e a lectura en lingua galega.
- Obtermos información sobre novidades editoriais que poidan ser do interese do club, con especial atención ás das editoriais galegas, e compartilas cos/coas integrantes do club e o resto da comunidade escolar.
- Encontros con autores/as, ilustradores/as, narradores/as orais, asistencia a representacións teatrais.
- Visita a librerías, bibliotecas, exposicións e feiras do libro, dentro das posibilidades do club.
- Establecermos contacto con outros clubs para podermos compartir gastos, lecturas e opinións.
- Compartirmos intereses e preferencias co resto da comunidade escolar a través do blog do club e da xornada de formación.

21. EDUCACIÓN DIXITAL. ACCIÓNS DE ACORDO AO PLAN DE INTEGRACIÓN TIC.

Segundo o artigo 39 do Decreto 85/2015 relativo á educación dixital a consellería con competencias en materia de educación promoverá o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula como medio didáctico apropiado e valioso para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe. Os contornos virtuais de aprendizaxe que se empreguen nos centros docentes sostidos con fondos públicos facilitarán a aplicación de plans educativos específicos, deseñados polos centros docentes para a consecución de obxectivos concretos do currículo, e deberán contribuír á extensión do concepto de aula no tempo e no espazo.

A consellería con competencias en materia de educación ofrecerá plataformas dixitais e tecnolóxicas de acceso para toda a comunidade educativa, que poderán incorporar recursos didácticos achegados polas administracións educativas e outros axentes para o seu uso compartido.

Os centros docentes que desenvolvan o currículo nun contorno dixital deberán establecer un proxecto de educación dixital que formará parte do seu proxecto educativo e deberá contar coa aprobación da consellería con competencias en materia de educación, segundo o procedemento que se estableza.

Á marxe da contribución que vén dada polo desenvolvemento dos contidos relacionados cos estándares que teñen que ver coa

competencia dixital, o Departamento contribúe a implementación do Plan TIC coas seguintes liñas de actuación:

- Impartición de clases na aula de informática de acordo co calendario establecido para cada área.
- Contribución á creación de contidos na aula virtual do centro.
- Participación nas actividades de formación de profesorado e emprego dos recursos do proxecto Abalar.
- Emprego dos diferentes recursos dispoñibles para a intervención docente: PDI, equipos informáticos, canón de vídeo, aula de vídeo, equipos abalar, etc.
- Creación de contidos educativos que se poñen a disposición de toda a comunidade educativa a través dos blogs da biblioteca, do club de lectura ou da canle de youtube, recursos nos que tamén participa o Departamento.
- Traballo co alumnado no eido da creación videográfica .
- Formación do profesorado nos campos da realización e edición en vídeo.

22. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.

No noso centro, segundo se recolle no Plan de convivencia e na Memoria Anual, non hai problemas graves neste punto e as condutas disruptivas son moi illadas. O Departamento transmite as liñas marcadas dende a dirección, difunde os puntos esenciais das NORF, potencia as medidas que faciliten a orde, a disciplina e o respecto mutuo e participa en todas as campañas nas que é solicitado para o cumprimento do Plan de convivencia do centro.

23. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO.

A área de Lingua Galega e Literatura xa conta, obviamente, cos contidos e criterios de avaliación e estándares que procuran o maior logro posible da Competencia Lingüística do alumnado. Entre eles, figuran algunhas das liñas de traballo que propoñemos como contribución ao PLC:

- Contribuír a que o galego siga sendo a lingua de comunicación oral de escrita da nosa comunidade educativa.
- Colaborar para que a comunidade educativa, nomeadamente o alumnado, continúe tendo unha actitude positiva cara á lingua.
- Desenvolver a consciencia lingüística do alumnado e traballar para desterrar calquera tipo de prexuízo lingüístico.
- Colaborar para que a lingua galega siga tendo unha alta presenza nas producións TIC do centro (páxina web, blogs, canles de vídeo).
- Manter a colaboración co Servizo de Normalización Lingüística e a Área de Cultura do Concello para promover o uso da lingua en diferentes actividades.
- Colaborar con Equipo de Normalización Lingüística do centro en calquera das actividades que promova.
- Contribuír a un tratamento integrado das linguas en colaboración cos demais departamentos lingüísticos do centro.

23.1. Tratamento integrado de linguas

En relación coa última epígrafe do punto 20, os departamentos de linguas, con respecto ao TIL, acordaron o seguinte:

Criterios metodolóxicos básicos.

Co obxectivo de fomentar o uso das diferentes linguas e que o alumnado se adapte ás diversas situacións comunicativas e tipoloxías textuais, en contextos tanto formais ou académicos como sociais e cotiáns, traballarase a corrección ortográfica, morfolóxica e sintáctica, con riqueza léxica, frases elaboradas e diferentes conectores textuais. En todo caso cunha metodoloxía participativa e cooperativa que permita mostrar as súas producións orais e escritas, procurando a súa mellora e avance, facilitando a autoavaliación e espírito crítico.

Terminoloxía

Procurarase a unificación da nomenclatura entre os catro departamentos de linguas. En campos máis específicos, coma a sintaxe, seguiremos a terminoloxía da Escola Funcionalista de Santiago.

Tratamento de contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe

Os estándares referidos a:

Tipoloxía textual serán tratados en Lingua Española e Lingua Galega.

Presentacións e textos expositivos serán tratados en Lingua Española e Lingua Inglesa.

Debates serán tratados en Lingua Galega.

Dramatizacións de situación cotiáns serán tratados en Lingua Inglesa e Lingua Francesa.

Dramatización de textos literarios serán tratados en Lingua Española.

Procura de información, manexo de dicionarios e fontes de consulta, tanto impresas como dixitais, serán impartidos polos catro departamentos.

Creación de materiais audiovisuais, gravación e edición de vídeos, etc. serán tratados en Lingua Galega.

Recoñecemento da diversidade lingüística e cultural con actividades que recoñezan e aproveiten as actividades e coñecementos dos outros departamentos de linguas e a colaboración entre eles, serán tratados nos catro departamentos.

Lectura de obras da literatura universal como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo serán tratados nos catro departamentos.

24. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

As actividades complementarias e extraescolares que se propoñen dende o Departamento procuran a máxima integración no

currículo da ESO, pretenden axudar a desenvolver as competencias clave dos nosos alumnos e alumnas, queren contribuír a compensar as desigualdades que o noso alumnado ten no acceso á cultura e aspiran a ser o máis variadas posibles. Polo que respecta ás saídas didácticas, procuran aproveitar varios eventos no mesmo día ou estar coordinadas coas programadas por outro departamento. En canto ao número, son selectivas e están limitadas pola dispoñibilidade orzamentaria para que o custo das mesmas non implique que haxa alumnos ou alumnas que non poidan participar nas mesmas. Aínda que mantemos as que adoitaban realizarse en cursos precedentes, calquera delas dependerá da evolución da pandemia e do cumprimento da normativa sanitaria en cada momento.

Participación nas campañas que se convoquen ao longo do curso por parte de distintas institucións, organismos ou colectivos e que o departamento considere de interese para a formación do alumnado. Tamén se colaborará coas iniciativas, campañas e conmemoración propostas polo centro.

Asistencia a representacións teatrais nas datas en que se representen as obras que o departamento considere axeitadas.

Roteiro Eduardo Pondal.

Roteiro dos Cancioneiros medievais.

Participación no Correlingua e nas actividades previas en Santiago no mes de maio.

Actividades sobre o autor do Día das Letras e Semana das Letras.

Gravación e edición en vídeo dun informativo.

Participación nas actividades previstas dentro do proxecto do Club de lectura.

Participación no Certame de Teatro Intercentros.

25. APRENDIZAXE BASEADA EN PROXECTOS.

En relación co último punto do apartado anterior, unha das liñas de traballo máis importantes deste Departamento é a aprendizaxe baseada en proxectos. Á parte de pequenos proxectos de aula relacionados coas unidades correspondentes, o Departamento de Lingua Galega e Literatura leva a cabo dende hai varios anos un programa de excelencia educativa que ten como base fundamental o traballo audiovisual. Dende o ano 2009 vimos elaborando varios vídeos didácticos co alumnado de ESO que se comparten con todo o público interesado a través da web do centro e da nosa canle de youtube e que constitúen unha poderosa ferramenta de motivación e aprendizaxe. Dependendo da decisión que adopte a Real Academia Galega a finais de outubro, o proxecto terá como eixo a persoa homenaxeada o Día das Letras.

26. PROCEDIMENTO DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Ademais do seguimento que nas reunións do departamento se fai da programación -nomeadamente ao final de trimestre- avalíase no final de cada curso o grao de cumprimento e posibles melloras ou cambios con respecto ao curso seguinte. Estas conclusións recóllense na última acta de reunión de Departamento de cada curso. De por parte, o alumnado, unha vez obtida a cualificación final do curso, avalía a través dun cuestionario o labor do profesorado, a metodoloxía empregada, os criterios e instrumentos de avaliación, en resumo, o proxecto didáctico. Os resultados dos cuestionarios, obviamente, son considerados á hora de continuar ou modificar a seguinte programación.

Análise inicial

Obxectivos:	Si	Non
Chegamos a un acordo acerca dos obxectivos de cada nivel?	X	
Están secuenciados con respecto aos de niveis anteriores?	X	
Concretáronse o suficiente para poder orientar a nosa intervención educativa?	X	
Fan referencia ás capacidades coas que a nosa materia relaciónase?.	X	
Contidos:	Si	Non
Están secuenciados con respecto aos previstos nos niveis inferiores ao que nos atopamos?	X	
Explicítanse os mínimos exixibles? para este nivel?	X	
Relacionáronse de forma natural cos temas de carácter transversal	X	
Planificáronse as relacións dos contidos desta materia cos doutras materias que cursa o alumnado, para tratar as linguas de xeito integrado?	X	
Metodoloxía:	Si	Non
Prevéronse axudas pedagóxicas dentro das explicacións?	X	

Os materiais curriculares que serven de apoio a esta Programación foron valorados e seleccionados nos seus aspectos técnico, curricular e de educación en valores?	X	
Foron adecuados os espazos previstos?	X	
Equilibrouse o uso dos distintos tipos de agrupamentos nas actividades: gran grupo, pequenos grupos, parellas e individualmente?.	X	
Avaliación	Si	Non
Explicitáronse correctamente os criterios de avaliación e o grao mínimo en que hai que acadar nos estándares?	X	
As técnicas e instrumentos de avaliación facilitaron abundante información sobre o que aprendeu cada alumno e alumna?	X	
Definíronse correctamente os criterios de cualificación e comunicáronse ao alumnado?	X	
Realizouse un adecuado seguimento do alumnado coa materia pendente e do alumnado que repite curso?	X	
Atención ao alumnado con necesidade específica de apoio educativo:	Si	Non
Coordináronse as medidas educativas que precisan coa Programación de Aula en canto a elementos organizativos (espazos, tempos, materiais, agrupamentos)?	X	
Coordináronse as medidas educativas que precisan coa Programación de Aula e en canto a elementos curriculares (obxectivos didácticos, contidos, explicacións, actividades, procedementos de avaliación)?	X	
Actividades complementarias e extraescolares.	Si	Non
Valoráronse positivamente as actividades comp. e extraesc. do curso anterior?	X	

Tamén facemos nosa a seguinte táboa proposta pola Consellería segundo o modelo achegado ao centro (sendo 1 a puntuación máis baixa e 4 a máis alta):

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				x
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				x
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				x
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				x
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				x
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				x
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				x
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				x
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento. [Só para ESO e bach.].				-
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				x
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.			x	
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).			x	
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				x
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				x
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º de bacharelato].				-

16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				x
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				x
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final. [Só para ESO e bacharelato].				x
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria. [Só para ESO e bach].				x
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				x
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				x
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				x
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				x
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				x
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.			x	
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				x
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				x
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				x
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				x
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				x

27. REFERENCIAS NORMATIVAS.

- Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora de la calidad educativa (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da ESO e de Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e mais os criterios de avaliación da Educación Primaria, a Educación Secundaria Obrigatoria e o Bacharelato.
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da ESO na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de Educación Secundaria Obrigatoria e Bacharelato, e se regula o currículo e a oferta.
- Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo de Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato nos centros docentes de la Comunidad Autónoma de Galicia.

28. BIBLIOGRAFÍA.

- Aramburu Núñez, María Ángeles e Alén de la Torre, José María (2014): Guía para a elaboración de programacións didácticas LOMCE en Educación Infantil, Educación Primaria, ESO e Bacharelato. Xefatura Territorial da Consellería de Cultura e O.U., Servizo de Inspección Educativa, Pontevedra.
- s.a. (2011) Directrices para a elaboración de programacións didácticas. CPI dos Dices.
- Salgado López, Faustino J. e Quintela Rego, Fortunato J. (s.d.) Proceso de avaliación: procedementos e instrumentos de avaliación e criterios de cualificación. Santiago.
- VVAA (2011) *Guía didáctica*, Obradoiro-Santillana, Santiago
- s.a (2015) Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.. (2015) Exemplo de programación didáctica, Xeografía e Historia, Consellería de Educación e O.U.

En Rois, a 15 de setembro de 2022.

O xefe de Departamento, Luís Gómez Aldegunde.

Anexo II. Modelo de rúbrica de textos escritos 2º e 4º de ESO

Rubrica para textos escritos.

Alumno/a		
Puntuación:		
ADECUACIÓN	COHERENCIA E COHESIÓN	CORRECCIÓN
A. 3 Cumpr moi ben a tarefa Desenvolve todos os puntos cun contido relevane e adecuado. Axústase ao tipo de texto requirido e utiliza un rexistro adecuado á situación comunicativa.	A. 3 Cumpr moi ben a tarefa O texto lese de maneira fluída. A información e as ideas están ben estruturadas en oracións e parágrafos. Fai uso edecuado dos conectores e dos signos de puntuación.	A. 4 Cumpr moi ben a tarefa Presenta un bo control gramatical das estruturas propias do seu nivel. Fai un uso correcto do vocabulario e bo dominio da ortografía adecuado ao seu nivel.
B. 2 Cumpr ben a tarefa. Desenvolve todos os puntos cun contido, en xeral, relevane e adecuado. En xeral, axústase ao tipo de texto requirido e utiliza un rexistro adecuado á situación comunicativa.	B. 2.5 Cumpr ben a tarefa. En xeral, o texto lese de maneira fluída. A información e as ideas están, en xeral, ben estruturadas en oracións e parágrafos. Fai uso edecuado dos conectores e dos signos de puntuación.	B. 2.5 Cumpr ben a tarefa. Presenta, en xeral, un bo control gramatical das estruturas propias do seu nivel. En xeral, fai un uso correcto do vocabulario e bo dominio da ortografía adecuado ao seu nivel.
C.1.5 Cumpr con suficiencia a tarefa. Desenvolve todos os puntos, aínda que o contido é ocasionalmente pouco relevante En xeral, axústase ao tipo de texto requirido e utiliza un rexistro adecuado á situación comunicativa, aínda que ocasionalmente pode presentar inconsistencias.	C.1.5 Cumpr con suficiencia a tarefa. En xeral, o texto lese de maneira suficientemente fluída, aínda que nalgún momento presenta dificultades na comprensión. A información e as ideas están, en xeral, suficientemente ben estruturadas en oracións e parágrafos. Fai uso suficientemente adecuado dos conectores e dos signos de puntuación.	C. 2 Cumpr con suficiencia a tarefa. Presenta un control gramatical suficiente das estruturas propias do seu nivel, aínda que presenta erros ocasionais que poden dificultar a comprensión. Fai un uso suficientemente correcto do vocabulario e da ortografía adecuado ao seu nivel.
D.1 Non cumpr satisfactoriamente a tarefa. Non desenvolve ou desenvolve insuficientemente todos os puntos. O contido non é relevante. Non se axusta ao tipo de exto nin ao formato, e o rexistro non é adecuado á situación comunicativa.	D.1 Non cumpr satisfactoriamente a tarefa. O texto lese con dificultade. A información e as ideas están desordenadas e o uso correcto dos conectores é inadecuado. O uso dos signos de puntuación é inadecuado ou dificulta a comprensión.	D.1 Non cumpr satisfactoriamente a tarefa. Presenta un dominio gramatical e léxico insuficiente para o nivel, con erros frecuentes que dificultan a comprensión. Comete erros frecuentes de ortografía.
E. 0 Non cumpr a tarefa. Insuficiente para avaliar, ilexible ou irrelevante.	E. 0 Non cumpr a tarefa. Insuficiente para avaliar, ilexible ou irrelevante.	E. 0 Non cumpr a tarefa. Insuficiente para avaliar, ilexible ou irrelevante.